विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
२०८३

कास्की जिल्लाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन

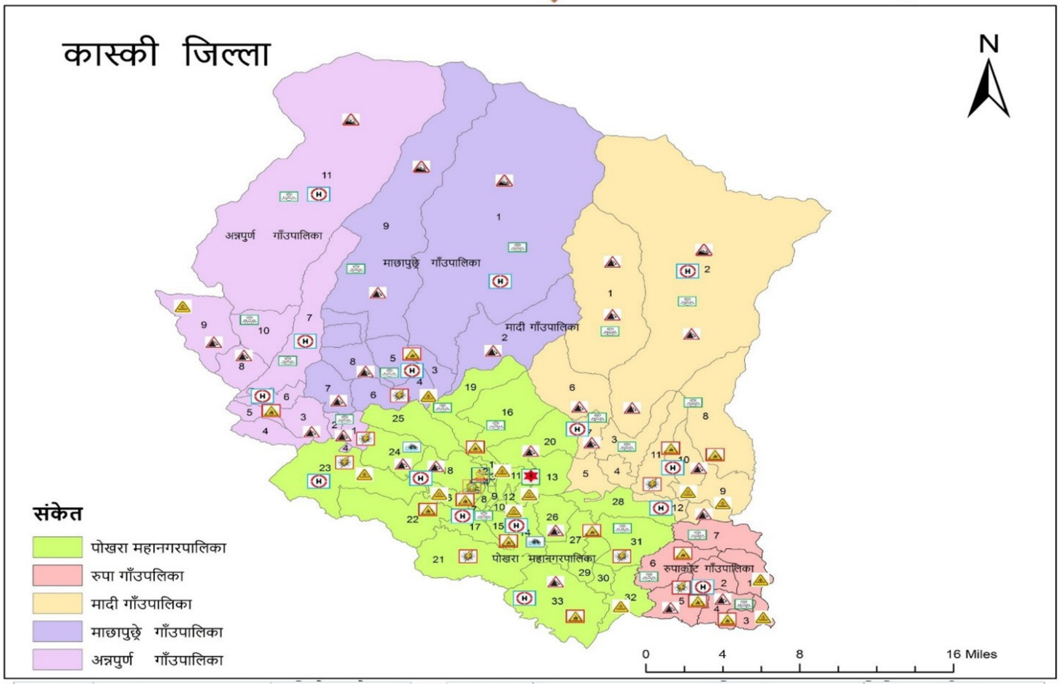

सि.नं.	नाम	संकेत	सि.नं.	नाम	संकेत
१	NA/NP/APF		६	हिमपहिरो	
२	बाढी		७	डुबान	
३	पहिरो		८	हेली प्याड	
४	आगलागी		९	चटयाङ्ग	
५	खुला स्थान				

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
कास्की

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको २०८३ श्रावण २९ गतेको बैठकबाट

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३

कास्की जिल्लाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन

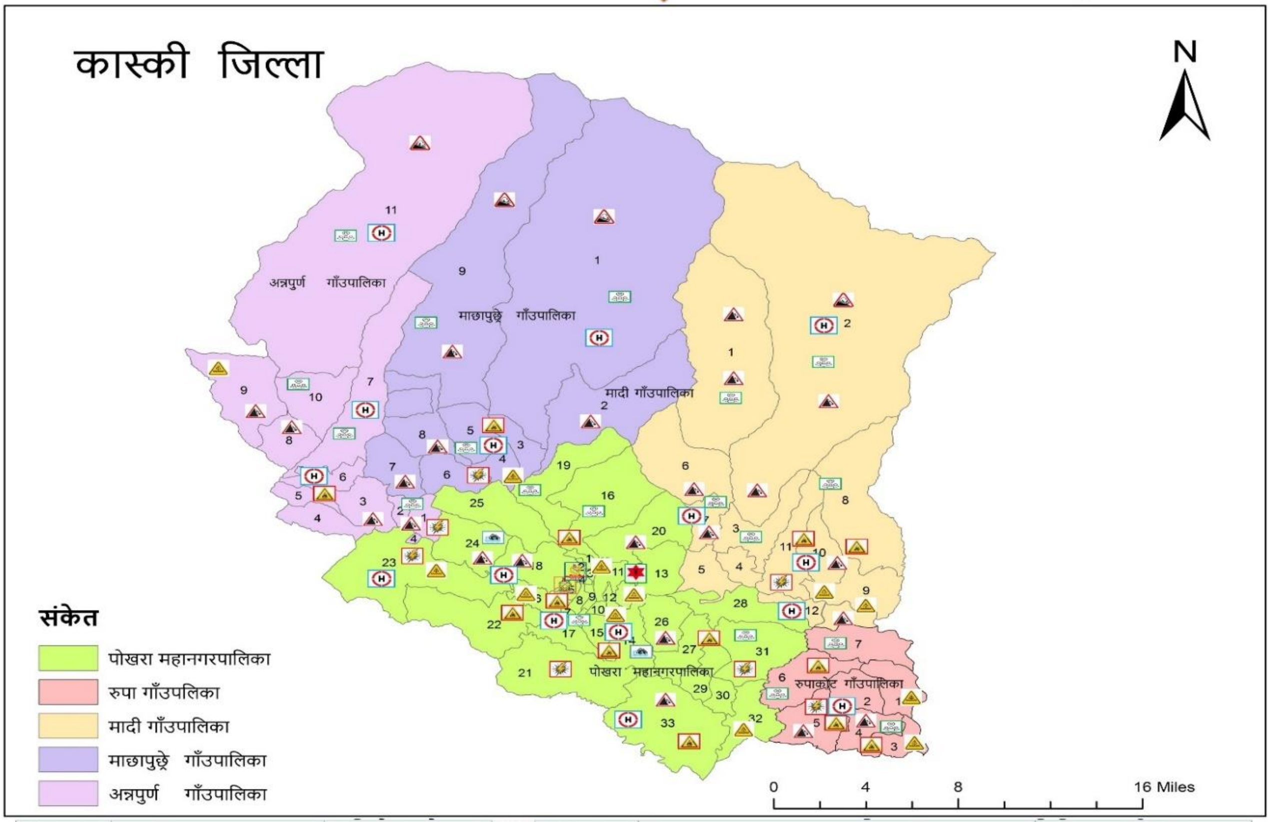

सि.नं.	नाम	संकेत	सि.नं.	नाम	संकेत
१	NA/NP/APF		६	हिमपहिरो	
२	बाढी		७	डुबान	
३	पहिरो		८	हेली प्याड	
४	आगलागी		९	चट्याङ्ग	
५	खुला स्थान				

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
कास्की

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३ (अद्यावधिक)

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८,

अद्यावधिक

- *२०७१ पहिलो*
- *२०७३ दोस्रो*
- *२०७४ तेस्रो*
- *२०७६ चौथो*
- *२०७७ पाँचौ*
- *२०७८ छैटौं*
- *२०७९ सातौं*
- *२०८० आठौँ*
- *२०८१ नवौ*
- *२०८२ दशौ*
- *२०८३ एघारौ*

प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कास्की

प्राविधिक सहयोग : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की

छपाई सहयोग : पोखरा महानगरपालिका, कार्यपालिकाको कार्यालय, पोखरा

प्रकाशन मिति : २०८३ श्रावण

प्रकाशन प्रति :   २५० प्रति

आवरण तस्विर : जिल्लाको विपद् नक्सा

सर्वाधिकार सुरक्षित : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कास्की

विपद ब्यवस्थापनमा प्रयोग हुन शब्दावलीहरु

१. **प्रकोप (Hazard)**
बाढी, पहिरो, आगलागी, हुरीबतास, चट्याङ, दुर्घटना तथा प्राकृतिक वा मानवसिर्जित घटना। जुन घटनाबाट जनधनको क्षति हुने सम्भावना भए पनि क्षति भने हुँदैन।

२. **विपद् (Disaster)**
त्यस्तो विपत्तिपूर्ण परिस्थिति हो, जुन परिस्थितिमा धेरैजसो जनजीवन अकस्मात अस्त–ब्यस्त हुन पुग्दछ । यस्तो परिस्थितिमा मानिसहरूले धैरै दुःख पाउछन् र यसको परिणामस्वरूप सुरक्षा, खाना आवास, लुगाफाटो, औषधीउपचार तथा सामाजिक सेवा जस्ता मान्छेलाई जीवनमा नभई नहुने अन्य आवश्यकताहरूको पूर्ति गर्नु आवश्यक हुन्छ।

३. **जोखिम (Risk)**
प्रकोपका घटनाबाट क्षति हुने सम्भावना रहेको अवस्था वा मात्रात्मक रुपमा हानीनोक्सानी हुने सम्भावना नै जोखिम हो।

४. **संकटासन्नता (Vulnerability)**
कुनै समुदायको जायजेथा, जनधन वा कार्यप्रणाली माथि प्रकोपका असरहरु प्रत्यक्ष पर्न सक्ने समुदायको अवस्था वा परिवेश संकटासन्नता हो।

५. **क्षमता (Capacity)**
कुनै व्यक्ति, संस्था वा समुदायसँग रहेको ज्ञान, सिप, श्रोत, साधन र शक्तिलाई क्षमता भनिन्छ। जसले तिनीहरुलाई विपद्सँग सामना गर्न, विपद् पूर्व अवस्थामा ल्याउन, विपद्को रोकथाम वा न्यूनीकरण गर्न वा जलवायू परिवर्तन अनुकुलन हुन मद्धत गर्छ।

६. **जलवायु परिवर्तन** (Climate Change)
पानी पर्ने समयमा परिवर्तन हुनु, निरन्तर अतिवृष्टि हुनु वा खण्डवृष्टि हुनु, लामो समयसम्म खडेरी पर्नु, वायूको आद्रतामा न्यनूता आउनु वा वृद्धि हनु, निरन्तर तापक्रम बढ्दै जानु र मौसममा अनपेक्षित विचलन देखिनुलाई नै वैज्ञानिकहरूले जलवायु परिवर्तन मानेका छन्। अथवा दशकौं वा त्योभन्दा लामो अवधिसम्म कायम जलवायूको अवस्थामा प्राकृतिक वा मानवीय कारणले हुने परिवर्तन हो।

७. **रोकथाम** (Prevention)
“कुनै घटना÷गतिबिधिलाई हुन नदिन रोक्ने वा अड्याउने काम वा प्रयत्न” भनी बुझिन्छ।

८. **अल्पिकरण (Mitigation)**
प्रकोपको असर वा प्रभावलाई कम गर्नका लागि सञ्चालन गरिने कार्य वा उपायहरूलाई बुझिन्छ। जुन मौसम पात्रोको आधारमा ३ महिना पहिला गरिन्छ।

९. **विपद् पूर्वतयारी** (Preparedness)
विपद सम्बन्धमा पूर्वानुमान, रोकथाम र असर न्यूनीकरणका साथै विपद परिरहँदा र परिसकेपछि यसबाट उत्पन्न परिस्थितिको सामना गर्नका लागि पहिले नै तयार भएर बस्नुलाई बुझिन्छ।

१०.**पूर्व सूचना प्रणाली (Early Warning System)**
क्षमताहरुको सँगालो जसले जोखिममा रहेका मानिसहरुलाई समयमै खवर आदानप्रदान गर्दै सुरक्षित स्थानमा पुग्न मद्धत गर्दछ।

११.**प्रतिकार्य (Response)**
विपद्को घटनाको बेला वा त्यसपश्चात् तत्कालै जीवन रक्षा गर्ने उद्धारजस्तो आपत्कालीन सेवा र नागरिक सहयोग, स्वास्थ्यसम्बन्धी असरहरू न्यून गर्ने, आम नागरिकको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने तथा प्रभावित व्यक्तिहरूका आधारभूत जीवकोपार्जनका खाँचोहरू परिपूर्ति गर्ने प्रयोजनकालागि गरिने प्रावधानहरू नै प्रतिकार्य हो।

१२.खोज तथा उद्धार (Search and Rescue)

भत्किएका संरचनाहरुमा पुरिएका, पहिरोमा च्यापिएका धाईते भएका व्यक्तिहरुलाई खोजी गरेर पत्तालगाई उनीहरुको जीवन रक्षाको लागि पुरिएका ठाऊँबाट सुरक्षितसाथ सुरक्षित स्थानमा ल्याइने कार्यलाई नै खोज तथा उद्धार भनिन्छ। यस कार्यमा प्रभाबितहरुलाई प्राथमिक उपचार साथसाथै आवश्यकता अनुसार अग्रवर्ति उपचारको समेत व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ।

१३.राहत (Relief)

विपद्बाट प्रभावित भएकाहरूको लागि आधारभूत आवश्यकता (खाद्यान्न, लत्ताकपडा, पानी, प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा, बसोबास, सुरक्षा, मनोसामाजिक परामर्श सेवा) उपलब्ध गराउनुलाई राहत भनिन्छ।

१४. प्रत्युब्लब्धि वा पुर्नलाभ (Recovery)

विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति वा समुदायलाई विपद् आउनु भन्दा अगाडि जस्तै सामान्य अवस्थामा ल्याउन गरिने पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण जस्ता गतिविधिहरुलाई पुर्नलाभ भनिन्छ।

१५. पुनःस्थापना (Rehabilitation)

बिपदको घटनाका कारण मानव समुदाय विस्थापित हुन सक्दछ यसरी विस्थापित भएका परिवारको उचित स्थान हेरी तत्काल अस्थायी बसोबासको व्यवस्था मिलाउनुलाई पुन स्थापना भनिन्छ। आपतकालिन स्थिति सामान्य नहुँदा सम्मको संक्रमणकालिन अवस्थामा प्रकोपको कारण विस्थापितहरुलाई अस्थायी बसोबास गराउने कार्य हो।

१६.पुर्ननिर्माण (Reconstriction)

विपद् प्रभावितहरूको लागि घर निर्माण वा मर्मत, अत्यावश्यक सेवा सुविधाका संरचना र सामाजिक तथा आर्थिक गतिविधिहरूको स्थायी समाधानका लागि गरिने विकासका कार्य नै पुर्ननिर्माण हो। यसअन्तर्गत भत्केका घर तथा अन्य संरचनाको निर्माण वा मर्मतसम्भार गर्दा भविष्यमा पर्न सक्ने प्रकोपलाई समेत ध्यानमा राखी निर्माण कार्य गरिन्छ र अवरुद्ध भएका सामाजिक तथा आर्थिक अवस्थामा समेत सुधार गर्ने प्रयास गर्ने गतिविधिहरू सञ्चालन गरिन्छ।

स्रोत : नेरेसो तालिम सामाग्री

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
कास्की
फोन नं.
०६१-४५१७६४ (प्र.जि.अ. सचिवालय)
०६१-४५५०७५ (नागरिकता शाखा)
०६१-४५५९३६ (राहदानी शाखा)
इमेल : daokaski@gmail.com
पार्दी, पोखरा

पत्र संख्या : २०८३/०८४

शुभकामना

विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्बाट सर्वसाधरणको जीउज्यान, सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति प्राकृतिक तथा सास्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुरुप जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८३ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

नेपाल भू-कम्पीय जोखिमको हिसावले ११ औ, र पानीजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिको हिसाबले ३० औ र जलवयु परिवर्तनको जोखिमका हिसावले चौथो स्थानमा पर्ने तथ्याङ्क रहेको छ । नेपालको कमजोर भू-धरातलीय स्वरुप, अवैज्ञानिक विकास निर्माण, अव्यवस्थित शहरीकरण, वन जंगलको विनाश एवम् प्राकृतिक श्रोतसाधनको अनपेक्षित दोहनबाट हरेक बर्ष अनाबृष्टि, अतिवृष्टि, खण्डबृष्टि, बाढी, पहिरो, डुवान, कटान, आगजनी, खडेरी, शीतलहर, चट्याङ्ग, महामारी, भू-कम्प, सडक दुर्घटना जस्ता विभिन्न प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्का घटनाहरुको सामना गरिरहनु परेको छ । विपद्का घटनाका कारण नेपालमा वर्षेनी सयौं मानिसहरुको मृत्यु हुने र हजारौं मानिसहरु घरबार बिहिन तथा बेपत्ता हुने गरेका छन । कास्की जिल्लामा पनि हरेक बर्ष प्राकृतिक एवम् गैरप्राकृतिक विपद्का घटनाहरुबाट मानवीय, भौतिक, पशुचौपाय, सामाजिक तथा सास्कृतिक क्षति भईरहेको छ । नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनिकरणलाई प्रभावकारी बनाउन संघ, प्रदेश, स्थानीय तह र समुदायस्तर सम्म नीति, कानून, संस्थागत संरचना, स्रोतसाधन र जनशक्ति परिचालन लगायतको व्यवस्था गरेको छ। सोही अनुरुप जिल्लास्तरमा सम्भाव्य विपद्जन्य घटनाहरुबाट हुनसक्ने क्षती र सोको न्यूनिकरण एवम् प्रतिकार्यका लागि विपद्को अवस्था, प्रकृति, स्वरुप एवम् जोखिम विश्लेषण , आवश्यक जनशक्ति तथा श्रोतसाधन व्यवस्थापन र सरोकारवाला निकायको समन्वय र सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने कार्यले २०६८ साल यता निरन्तरता पाउँदै आएको छ । जिल्ला भित्रका स्थानीय तहहरु, सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र सञ्चार माध्यमहरुले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट गर्ने क्रियाशिलता र साथ सहयोगबाट नै विपद् र विपद्को जोखिमसँग सामना गर्न सहज हुँदै आएको छ। यस्ता क्षेत्र / निकायहरु वीच प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्ने कार्यलाई थप व्यवस्थित, प्रभावकारी र जिम्मेवारीपूर्ण बनाउन विपद् व्यवस्थापन चक्र अन्तरगत विपद् पूर्वको तयारी र योजनाले समग्र चक्रलाई नै प्रभाव पार्ने हुँदा विपद्बाट हुने सबै प्रकारका क्षतिलाई तुलनात्मक रुपमा कम गर्न सक्ने तथ्यलाई योजावद्ध ढंगबाट प्रस्तुत गरिएको यस प्रतिकार्य योजना विपद् जोखिम न्यनिकरणको क्षेत्रमा सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरुलाई मार्गदर्शक बन्ने छ भन्ने विश्वास लिएको छु।

जनचेतना अभिवृद्धि, विपद् सम्बन्धी सुचना आदनप्रदान, समन्वय र सहकार्यलाई योजनाबद्ध बनाई विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन यस प्रतिकार्य योजना अनुरुप सबै सरोकारवाला एवम् अगुवा निकायहरुले विपद्बाट हुने जोखिम न्यूनिकरणका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण, जनशक्ति एवम् श्रोतसाधनको व्यवस्थापन गरी तयारी अवस्थामा रहन आवश्यक देखिन्छ। यो योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी बहन गर्नुहुने सबैमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु। योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न जिल्ला भित्रका सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुबाट साथ सहयोगको अपेक्षा गरेको छु । साथै योजना तर्जुमा कार्यमा संलग्न आफ्नो अमुल्य सल्लाह सुझाव दिनुहुने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सम्पूर्ण पदाधिकारी एवम् प्रतिकार्य योजना तयारी कार्यदलका सदस्यहरुलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

धन्यबाद !!

प्रमुख जिल्ला अधिकारी
एवम्
अध्यक्ष
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कास्की।

मिति : २०८३ श्रावण २९ गते

संक्षिप्त रुप	
उ.प्र.	उप प्रमुख
म.न.पा	महानगरपालिका
का.प्र.	कार्यालय प्रमुख
गा.पा.	गाउँपालिका
गै.स.सं.	गैर सरकारी संस्था
ज.स्वा.नि.	जन स्वास्थ्य निरीक्षक
जि.प्र.का.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय / जिल्ला प्रहरी कार्यालय
ने.रे.सो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
पो.उ.वा.सं	पोखरा उद्योग वाणिज्य संघ
पो.म.न.पा.	पोखरा महानगरपालिका
प्र.ना.उ.	प्रहरी नायव उपरीक्षक
प्र.अ.	प्रमुख अधिकृत /प्रसारण अधिकृत /प्रशासकीय अधिकृत
प्र.अ.अ.	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत
प्र.जि.अ.	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्र.ना.नि.	प्रहरी नायव निरीक्षक
प्रा.अ.	प्राविधिक अधिकृत
म.न.पा	महानगरपालिका
वि.व्य.स.	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
लि.	लिमिटेड
स.व.अ.	सहायक वन अधिकृत
स.प्र.जि.अ.	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
स.भु.सं.अ.	सहायक भू–संरक्षण अधिकृत
स.प्र.ब.प्र.का	सशस्त्र प्रहरी बल प्रहरी कार्यालय
सा.वि.प्र	सामाजिक विभाग प्रमुख
सा.अ.के.	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र

Abbreviation

AHTCS	Animal Health Training and Consultancy Service
BDRC	Building Disaster Resilient Communities
CADRE	Community ActionFor Disaster Response
CBRS	Community Based RehabilitationService
CCMC	Covid-१९ Crisis Managemnet Centre
CRRT	ContinuousRenal ReplacementTherapy
CSG	Community Support Group
CTEVT	Council for Technical EducationandVocationalTraining
CWES	Child and Women Empowerment Society Nepal
CWIN	Child Workers in Nepal
CSG	Community Support Group
DCMC	District Covid-१९ Management Centre
DDMC	District Disaster Management Committee

DDRC	District Disaster Relief committee
DEOC	District Emergency Operation Centre
DHO	District Health Office
DPRP	Disaster Preparedness Response Plan
DRR	Disaster Risk Reduction
D-WASH-CC	District Water Supply and SanitationHygiene CoordinationCommittee
GONESA	Good Neighbour Service Association
HART	HimalayanAnimal Rescue Trust
HISSAN	Higher Secondary School Association,Nepal
ICIMOD	InternationalCentre for Integrated Mountain Development
IEC	Information, Education, and Communication
MIRA	MultiCluster InitialRapid Assessment
MSFP	MultiStakeholderForestry Programme
NAPN	Nat Associationof People Living with HIV/AIDSin Nepal
NESDO	NationalEducationand SocialDevelopmentOrganization
NGO / INGO	NationalGovernmentOrganization/ international government Organization
N-PABSON	NationalPrivate and Boarding Schools AssociationNepal
NRCS	Nepal Red Cross Society
NUA	Net Useable Area
OBM	Original Brand Manufacturer (OBM boat)
PABSON	Private and Boarding Schools' Organization,Nepal
RRT	Registered RespiratoryTherapist
RDT	Rapid Development Team
UN-BCPR	United NationBureau for Crisis Preventionand Recovery
UNEP	United NationEnvironmentProgramme
V-WASH-CC	Village Water Supply and SanitationHygiene CoordinationCommittee
VCA	Vulnerability and Cpacity Sssessment
WASH	Water Supply and SanitationHygiene

विषयसूची		
परिच्छेद १ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३ परिचय		१
१.१.	जिल्लाको संक्षिप्त परिचय	१
१.२.	कास्की जिल्लाका स्थानिय तहहरुको संक्षिप्त परिचय	२
१.३.	विपदको पृष्ठभूमि	४
परिच्छेद २ उद्देश्य तथा आवश्यकता		७
२.१.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३	७
२.२.	योजना तर्जुमा विधि तथा प्रक्रिया	७
२.३.	अपेक्षित नतिजा	७
२.४.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले प्राप्त गर्न खोजेका परिणामहरू	८
२.५.	पूर्वतयारीका लागि सामान्य मान्यताहरू	८
२.६.	योजनाको सीमितता	८
२.७.	विपद् ब्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि भएका मौजुदा कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था	९
२.८.	योजना कार्यान्वयन रणनीति	९
२.९.	योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन	१०
२.१०.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ प्रथम संशोधन २०७५ सहित	१०
२.११.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार	११
२.१२.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार	११
२.१३.	विपद ब्यवस्थापनसँग सम्बन्धित मुख्य नीति नियमावली र निर्देशिकाहरु	१२
परिच्छेद ३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना		१३
परिच्छेद ४ विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना		३४
४.१.	विषयगत क्षेत्र :आपतकालिन सूचना र खोज तथा उद्दारमा समन्वय	३४
४.२.	विषयगत क्षेत्र : आपतकालिन खोज तथा उद्धार	३७
४.३.	विषयगत क्षेत्र - आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य	४०
४.४.	विषयगत क्षेत्र: खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन	४४
४.५.	विषयगत क्षेत्र: सहयोग सामग्री तथा राहत वितरण	४६
४.६.	विषयगत क्षेत्र- खानेपानी तथा सरसफाई	४८
४.७.	विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण	५३
४.८.	विषयगत क्षेत्रः संरक्षण	५६
४.९.	विषयगत क्षेत्र : शिक्षा	५९
४.१०.	विषयगतक्षेत्र : पशुस्वास्थ्य	६३
परिच्छेद ५ योजना कार्यान्वयन, पुनरावलोकन तथा अभिलेखिकरण		६५
५.१.	कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको क्रियाशीलता	६५
५.२.	प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	६५
अनुसूची १ कास्की जिल्लाको विपद् नक्साङ्कन		६७
अनुसूची २ जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरुको विवरण		६८
अनुसूची ३ विपद् स्वयंमसेवकहरुको विवरण		७२

अनुसूची ४ कास्की जिल्लामा विभिन्न संस्थाहरूसँग भएका उद्धार सामग्रीहरूको विवरण	७३
अनुसूची ५ जिल्ला स्थित संघीय कार्यालयहरुको कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नामावली र सम्पर्क विवरण	७८
अनुसूची ६ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष र विपद सम्पर्क व्यक्तिको विवरण	८२
अनुसुची ७ जिल्ला स्थित राजनीतिक दलका प्रमुखहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर	८४
अनुसुची ८ जिल्ला समन्वय समिति कास्कीका पदाधिकारीको नाम तथा सम्पर्क	८४
अनुसुची ९ पोखरा महानगरपालिका नगर प्रमुख/उप-प्रमुख एवं वडा अध्यक्षज्यूहरुको नाम र सम्पर्क नं.	८५
अनुसुची १०कास्की जिल्लाको सुरक्षा समितिको विवरण	८८
अनुसुची ११ कास्की जिल्लामा रहेका सुरक्षा निकायहरुको विवरण	८९
अनुसुची १२ सञ्चार माध्यमहरु	९२
अनुसुची १३ कास्की जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा भएका हेलिप्याडहरूको विवरण	९२
अनुसूची १४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की, उपशाखा एवं सभापतिहरुको नाम, थर ठेगाना र सम्पर्क	९३
अनुसूची १५ पालिकास्तरीय विपद् द्रुत सर्वेक्षण प्रतिवेदन फाराम	९४
अनुसूची १६ कास्की जिल्लामा हुनसक्नेv सम्भावित बाढी / पैरो जोखिम स्थलहरुको विवरण	९५

परिच्छेद १ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३ परिचय

१.१. जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

कास्की जिल्ला नेपालको संघीय संरचना अनुसार गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतको एक रमणीय पर्यटकीय जिल्ला हो । यो जिल्ला अन्नपूर्ण हिम श्रृङ्खला तथा माछापुच्छ्रे हिमालको काखमा रहेको छ । भौगोलिक, साँस्कृतिक एवं वातावरणीय विविधताको कारण यस जिल्ला अनुपम पर्यटकीय केन्द्रको रुपमा विश्वमा प्रसिद्ध छ । यो जिल्ला क्षेत्रफल तथा जनसंख्याको आधारमा ७७ जिल्लाहरुमध्ये क्रमश: सत्ताइसौं र उन्नाइसौं स्थानमा रहेको छ । नेपालकै सुन्दर र सफा नगरको रुपमा परिचित पोखरा महानगरपालिका अन्तर्गतको पोखरा शहर यस जिल्लाको सदरमुकाम हो । नेपालको राजधानी काठमाडौं देखि करिब २०० किलोमिटर पश्चिममा रहेको यो जिल्ला प्राकृतिक रूपले अत्यन्त मनोरम स्थान हो ।

क. जिल्लाको नामाकरण

कास्की जिल्लाको नामाकरणका सम्वन्धमा कश्यप ऋषिको तपोभूमी रहेको यस ठाउँलाई "काश्यपकुट्ट" शब्द दिइएको र तहाँ "कास्यप संहिता" नामक अमुल्य आयुर्वेदिक ग्रन्थमा "काश्यपकुट्ट" शब्द खिईदै अपभ्रंस भई कास्यपबाट "कास्की" बनेको किंवदन्ति एकातर्फ छ भने अर्कोतर्फ प्राकृतिक खनिज स्रोतको भण्डारलाई "काष" र त्यसबाट "काषकी" हुदै कास्की रहन गएको कथन पनि छ । त्यस्तै सोह्रौं शताब्दिमा राजा कुलमण्डन शाहबाट शासित यो राज्य वि. सं. १८४२ जेष्ठमा राजा सिद्ध नारायण शाहको राज्यकालमा नेपाल एकीकरणमा गाभिएको पाइन्छ । जिल्लाको मध्यभागमा रहेको कास्कीडाँडा र कास्कीकोटबाट नै कास्की जिल्ला नाम रहन गएको कुरा नेपाल एकीकरणको सन्दर्भमा निकै प्रचलित शब्द "त्रिशक्ति" मध्येको एउटा राज्य कास्की भएबाट यो भाग ऐतिहासिक भएको पुष्ट्याईं मिल्दछ । भाषाविदहरूका आधारमा गुरूङ्ग तमु भाषामा "कास" भन्नाले कछाड र "शिव" भन्नाले लगाउने अर्थात "कास शिव" कछाड लगाउनेहरू बस्ने ठाउँ शब्दबाट खिइँदै कास्कीको नामाकरण हुन गएको कुरा गुरूङ्ग भाषाविदहरूको भनाई रहेको पाइन्छ । तर ठोस आधार र तर्कहरूको आधारमा प्रमाणिकरण भने हुन सकेको छैन ।

ख. जिल्लाको भौगोलिक अवस्था

विश्व मानचित्रमा यस जिल्लाको अवस्थिति २८ °०६" उत्तरी अक्षांशदेखि २८°३६" उत्तरी अक्षांशसम्म र ८३०४०" पूर्व देशान्तरदेखि ८४०१२" पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ । यस जिल्लाको सिमानामा पूर्वमा तनहुँ र लमजुङ, पश्चिममा पर्वत र म्याग्दी, उत्तरमा मनाङ्ग र मुस्ताङ, दक्षिणमा स्याङ्जा जिल्ला पर्दछन् । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २,०१,७०० हेक्टर रहेको छ । यो जिल्लाको आकार वृत्ताकार छ भने फैलाबट करिब ७० किलोमिटरको हवाइ दूरीमा पूर्व–पश्चिम एवं उत्तर-दक्षिण फैलिएको छ । समुद्र सतहदेखि मादी नदीको किनारमा करिब ४५० मिटर होचो भाग देखि सेतीनदीको कोत्रे स्थित गल्छी करिब ५५० मिटर र मोदी नदीको विरेठाँटी नजिक लगभग ९५० मिटर उचाइमा अवस्थित छन् । उत्तरको अग्लो अन्नपूर्ण हिमश्रृङ्खला सधैं हिउँले ढाकी रहन्छ र ७,००० मिटरभन्दा बढी उचाइका ११ वटा विभिन्न हिमशिखरहरू छन् । यीमध्ये अन्नपूर्णप्रथम (८,०९१) मिटर यसै जिल्लाको उत्तर-पश्चिम सिमानामा पर्छ भने अति मनमोहक कुमारी चुचुरा भर्जिन पिक माछापुच्छ्रेहिमाल(६,९९३ मिटर) जिल्लाको उत्तरी मध्य-भागमा पर्दछ । उत्तर तर्फको मनमोहक हिमाच्छादित श्रृङ्खला, सेती नदीको गहिरो गल्छी, उपत्यका र ताल-तलैया यस जिल्लाका आभूषण हुन् ।

ग. जिल्लाको जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस जिल्लाको जनसंख्या ५,९९,५०४ (३,०६,७४० महिला र २,९२,७६४ पुरुष) रहेको छ। यस जिल्लामा ब्राह्मण, क्षेत्री, गुरुङ, मगर, नेवार, थकाली, विश्वकर्मा, परियार, मिजार आदि जातका मानिसहरु मुख्य रुपमा बसोबास गर्दछन्

१.२. कास्की जिल्लाका स्थानीय तहहरुको संक्षिप्त परिचय

संघीय संरचना अनुसारको पुर्नसंरचना हुँदा यस जिल्लामा देशकै ठूलो महानगरपालिकाको रुपमा परिचित पोखरा महानगरपालिका तथा माछापुच्छ्रे, अन्नपूर्ण, मादी र रुपा गाँउपालिकाहरु सहितको पाँच स्थानीय तहहरु कायम भएका छन्

१.२.१. पोखरा महानगरपालिका

क. परिचय

विसं २०५२ माघ १८ गते उपमहानगरपालिका घोषित पोखरालाई सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले वि.सं २०७३ फाल्गुन २७ गतेको निर्णयानुसार महानगरपालिका घोषणा गरेको हो। यस महानगरपालिकाको क्षेत्रफल ४६४.२४ वर्ग कि.मि. रहेको छ भने कुल जनसङ्ख्या ४,१४,१४१ रहेको छ। महानगरपालिकाको केन्द्र साबिक पोखरा उपमहानगरपालिकाको कार्यालय रहेको स्थान पोखरा -९, न्यूरोड स्थित कार्यालयमै रहेको छ । पोखरा महानगरपालिका साविकका पोखरा उपमहानगरपालिका, लेखनाथ नगरपालिका, मौजा, चापाकोट, भदौरे तमागीको (३,९) वडाहरू, कास्कीकोट, माझठानाको (१,४,९) वडाहरू कालिकाको (१,५) वडाहरू र पुरन्चौर गाउँ विकास समिति मिलि कुल ३३ वटा वडामा विभाजित छ। पोखरा महानगरपालिकाको सिमानामा पूर्वी तर्फ रुपा गाँपालिका र तनहुँ जिल्लाको शुक्लागण्डकी नगरपालिका, पश्चिममा अन्नपूर्ण गाउँपालिका, पर्वत र स्याङ्जा जिल्ला रहेका छ। उत्तरी सिमानामा माछापुच्छ्रे गाउँपालिका र मादी गाउँपालिका तथा दक्षिणमा स्याङ्जा र तनहुँ जिल्ला रहेका छन्।

क्षेत्रफलको हिसावले सबैभन्दा ठूलो पोखरा महानगरपालिका एक पर्यटकीय नगरिको रुपमा परिचित छ। यस महानगरपालिका भित्र रहेका फेवा ताल, महेन्द्र गुफा, पातले छाँगो, सराङकोट जस्ता प्राकृतिक सम्पदाहरु रहेका छन्। जसले जिल्लाको सौन्दर्यता र पहिचान बढाएको छ। कास्की जिल्लाको सदरमुकाम र गण्डकी प्रदेशको राजधानी समेत रहेको पोखरा महानगरपालिका प्रशासनिक दृष्टिकोणले पनि महत्व बोकेको शहर हो। पोखरा प्राकृतिक छटाले भरिपूर्ण पर्यटकीय शहर भएकोले विश्वका विभिन्न मुलुकहरुबाट तथा आन्तरिक पर्यटकहरु आउने गरेको पाईन्छ।

ख. **मुख्य विपदहरु**

यस महानगरपालिकामा पर्ने विपदहरु भूकम्प, बाढीपहिरो, आगजनी, सडक दुर्घटना, तालमा डुब्नु, चट्याङ, हावाहुरी, जमिन भास्सिनु आदि हुन।

१.२.२. रुपा गाउँपालिका

क. परिचय

कास्की जिल्लामा गठन भएका पाँच स्थानीय तह मध्ये क्षेत्रफल तथा जनसंख्याको हिसाबले यो सबैभन्दा सानो स्थानीय तह हो। यस गाँउपालिका अन्तर्गत साविकका थुम्की, सिद्ध,देउराली, रुपाकोट गा.वि.स हरुको सबै र साविक हंसपुर गा.वि स.का (वडा नं. ५ र ८ बाहेकका) भु-भाग समेटेको कास्कीको दक्षिण पूर्वी भागमा अवस्थित छ। यस गाँउपालिका भैगोलिक विविधतामा एकता कायम रहेको, प्रकृतिक हिसाबले सुन्दर र विकासका अनेक सम्भावनाहरु भएको गाउँपालिका हो। यस लेखमा यहाँको अवस्था र विकासका लागि गाँउपालिकाबाट भएका प्रयासहरुलाइ अत्यन्त छोटो रुपमा प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

यस गाँउपालिका उत्तरमा कास्की जिल्लाको मादी गाँउपालिका पश्चिममा पोखरा महानगरपालिका दक्षिणमा तनहु जिल्लाका व्यास र शुक्लागण्डकी नगरपालिका तथा पूर्वमा लमजुड जिल्लाको मध्यनेपाल नगरपालिकाको विचमा अवस्थित छ। जम्मा क्षेत्रफल ९४.८१ वर्ग कि मि भएको यस गाँउपालिकामा अधिकांश भूभाग वन र पाखाहरु छन् भने केही फाट र टारहरु पनि रहेका छन्।

ख. मुख्य प्रकोपहरुले निम्त्याउने विपदहरु

यस रुपा गाउँपालिकामा पर्ने विपदहरु भूकम्प,बाढीपहिरो, आगोलागि, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, असिना आदि हुन।

१.२.३. मादी गाउँपालिका

क. परिचय

कास्की जिल्लाको उत्तर पूर्वमा अबस्थित मादी गाउँपालिका साविकका नामार्जुङ, पार्चे, सिल्दजुरे, थुमाकोडांडा, भाचोक, मिजुरेडाँडा, सैमराङ, कालिका ६–९ वडाहरु, माझठाना २ र ३, हंसपुर गाविसका ५ र ८ समेटी १२ वटा वडाहरु कायम हुने गरि नेपाल सरकारले मिति २०७३ फाल्गुण २७ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरी आधिकारिक रुपमा मादी गाउँपालिका घोषणा गरिएको हो। यो गाउँपालिका उत्तर तर्फको प्रसिद्ध अन्नपूर्ण हिमश्रृंखलाको काखमा अबस्थितछ। अन्नपूर्ण दोस्रो र चौथो हिमालको दक्षिणी ढालबाट उत्पत्ति भएको सप्तगण्डकी नदीको सहायक नदीको रुपमा रहे को मादी नदी यस गाउँपालिकाको समृद्धिको प्रमुख आधार रहेकाले यसै नदीको नामबाट मादी गाउँपालिका नाम र हन गएको हो। वि.सं. २०३२ अगाडि हाल मादी गाउँपालिकाका मादी नदी पूर्वका बरालडांडा गाँउबाहेक सबै भाग लमजुङ जिल्ला अन्तर्गत रहेका थिए।

ख. मुख्य विपदहरु

यस मादी गाउँपालिकामा पर्ने विपदहरु भूकम्प,बाढीपहिरो, आगोलागि, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, असिना आदि हुन।

१.२.४. माछापुच्छ्रे गाउँपालिका

क. परिचय

नेपाल सरकारको स्थानीय तह गठन आदेश, २०७३ बमोजिम कास्की जिल्लामा गठन भएका पाँच स्थानीय तह मध्ये यो तेस्रो ठुलो स्थानीय तह हो। यस माछापुच्छ्रे गाउँपालिका समुद्र सतहबाट न्यूनतम १०२६ मिटर उचाइ देखि अधिकतम माछापुच्छ्रे हिमाल ६९९८ मिटर उचाइ सम्म उत्तर–दक्षिण फैलिएर रहेको छ। माछापुच्छ्रे र अन्नपूर्ण हिमालको दक्षिणी काखमा अवस्थित प्राकृतिक सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यस गाउँपालिकाको अधिकांश स्थानबाट मनोरम हिमशृङ्खला तथा हरिया पहाडहरूको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ। माछापुच्छ्रे हिमाल यसै गाउँपालिकामा रहेकाले यस गा.पा. को नाम माछापुच्छ्रे गाउँपालिका रहेको हो। कूल क्षेत्रफल ५४४.५८ वर्ग कि.मि. रहेको यस गाउँपालिका विश्व मानचित्रमा ८३ डिग्री ४३' देखि ८३ डिग्री ९२' पूर्वी देशान्तर र २८ डिग्री १८' देखि २८ डिग्री ३९' उत्तरी अक्षांशमा रहेको छ। साविकका निम्न ८ (आठ) वटा गाउँ विकास समितिलाई मिलाएर बनेको यस माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाको पूर्वमा मादी गाउँपालिका, पश्चिममा अन्नपूर्ण गाउँपालिका, उत्तरमा मनाङ जिल्ला र दक्षिणमा पोखरा महानगरपालिका र अन्नपूर्ण गाउँपालिका रहेको छ।

ख. मुख्य प्रकोपहरुले निम्त्याउने विपदहरु

यस माछापुच्छ्रे गाउँपालिकामा पर्ने विपदहरु भूकम्प,बाढीपहिरो, आगोलागि, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, असिना आदि रहेका छन्।

१.२.५. अन्नपूर्ण गाउँपालिका

क. परिचय

नेपाल सरकारको स्थानीय तह गठन आदेश, २०७३ बमोजिम कास्की जिल्लामा गठन भएका पाँच स्थानीय तह मध्ये यो दोस्रो स्थानीय तह हो। वि. सं. २०७३ फाल्गुन २७ गते गाउँपालिका घोषणा भएको अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ४१७.७४ वर्ग कि. मी. रहेको छ भने कुल जनसंख्या २३,५६५ छ | अन्पूर्ण गाउँपालिका ढिकुरपोखरी, भदौरेतमागी(१ र २), सल्यान, लुम्ले, दाङसिङ र घान्द्रुक गा वि स मिलि कुल ११ वडामा विभाजित छ। अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको पूर्वी सिमानामा माछापुच्छ्रे

गाउँपालिका, पश्चिममा म्याग्दी जिल्ला रहेको छ उत्तरी सिमानामा मनंग तथा दक्षिणमा पर्वत र पोखरा महानगरपालिका रहेको छ। गाउँपालिकाको अग्रणी क्षेत्रहरुमा पर्यटन, कृषि र पशुपालन रहेको छ । नौडाँडा, काँडे, नयाँपुल, बिरेठाँटि र स्याउलिबजार यस गाउँपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्र रहेको छ । मुख्य पर्यटकीय क्षेत्रमा अन्नपूर्ण आधार शिविर, माछापुच्छ्रे आधार शिविर, घोडेपानी, घान्द्रुक, पन्चासे, इशरु, हिड्न ताल, नसिखर्क रहेका छन्। राष्ट्रिय सडक को लम्बाई जम्मा २४ कि.मि.,जिल्ला सडक को लम्बाई जम्मा ५८.५२ कि. मि.,गाउँपालिका स्तरीय सडक समेत कुल लम्बाई करिब २३७.४१ कि.मि. सडकको अवस्था रहेको छ । जाति, भाषा, संस्कृति तथा धर्मको दृष्टिकोणले साझा फुलबारी झै रहेको यस गाउँपलिका भित्र मगर, क्षेत्री, नेवार, थकाली, गुरुङ, ब्राह्मण, गिरी, खड्का, विश्वकर्मा, दर्जी, किसान लगायतका जातिको बसोबास रहेको छ । आफ्नो जातिय परम्परा र संस्कृतिलाई अनुसरण गर्दै आएका यहाँका मानीसहरु नेपाली भाषाको प्रयोग गर्दछन् । साथै हिन्दु धर्म मान्नेहरुको बाहुल्यता रहे पनि बौद्ध इसाई र इस्लाम धर्माबलम्बीहरुपनि रहेका छन् ।

अन्नपूर्ण गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने विविध खालका पर्यटकीय दृश्यहरुलाई उजागर गर्नुपर्दा अन्नपूर्ण हिमाल लगायतका रमणीय धार्मिक तथा ऐतिहासिक धरोहरहरु यस गाउँपालिका भित्र पर्दछन् । जसले अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको शोभा बढाइरहेको छन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको गुराँसे जङ्गललाई राष्ट्रिय गुराँस बगैँचा निर्माण गर्ने परिकल्पना गरिएको छ । नेपालकै लामो अन्नपूर्ण पदमार्गले समेत यस गाउँपालिकालाई छोएको छ । अन्नपूर्ण गाउँपालिका कास्की जिल्लाको मात्र नभएर गण्डकी प्रदेश कै गहनाको रुपमा लिन सकिन्छ ।

ख. मुख्य प्रकोपहरुले निम्त्याउने विपदहरु

यस अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा पर्ने विपदहरु भूकम्प, बाढीपहिरो, हावाहुरी, चट्याङ, सडक दुर्घटना, आगोलागि, असिना आदि हुन ।

१.३. विपदको पृष्ठभूमि

नेपाल विश्वका १९८ मुलुक मध्ये भू-कम्पीय जोखिमको हिसाबले ११ औ, पानीजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतीका हिसाबले ३० औ (स्रोतः यु एन वि.सि.पि.आर २००४, जर्मन वाच, मानव विकास प्रतिवेदन २००९) र जलवायु परिवर्तनको जोखिमका हिसाबले (चौंथो) स्थानमा रहेको छ । नेपालको ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका समुदायहरू जलवायु परिवर्तनको असरबाट प्रत्यक्ष प्रभावित भएका छन् र जीविकोपार्जनका स्रोतमा समेत प्रत्यक्ष रुपमा असर पारिरहेको छ ।नेपालमा जलवायु परिवर्तन एउटा तितो सत्यका रुपमा आएको छ । यसको नकारात्मक असर नेपाल जस्ता विकासोन्मुख मुलुकहरुमा परिरहेको छ ।गृह मन्त्रालय र यु.एन.डि.पी को श्रोत अनुसार नेपालमा हरेक वर्ष ४२० वटा विपद्का घटनाहरू घट्ने, १ हजार जनाको मृत्यु हुने, ८० जना हराउने, १ लाख ३५ हजार प्रभावित हुने, १६ हजार परिवार विस्थापित हुने र ठूलो संख्यामा भौतिक क्षती हुने तथ्यांक छ । त्यसैगरी नेपालका २ हजार ३ सय १५ वटा हिमताल मध्ये २२ वटा विष्फोट हुने खतरामा रहेका छन् (ICIMOD/UNEP२०००)। विपदको हिसाबले नेपाल संसारमा अति संवेदनशील (Hot Spot) क्षेत्रमा अवस्थित छ ।

नेपालको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा बहुप्रकोपका घटनाहरुबाट प्रभावित भैरहेको छ भने विपदका घटनाहरु दिनानुदिन वढदै गैरहेका छन् । पछिल्लो ४५ वर्ष (सन् १९७१ देखि २०१५) को अवधिमा नेपालमा ४०,००० भन्दा बढी व्यक्तिहरुले विपद्का कारण आफ्नो ज्यान गुमाएका छन् । यो संख्या हरेक दिन २ जनाको ज्यान गए भन्दा बढी हो । मुख्य विपद्हरुमा वाढीपहिरो, भूकम्प, आगजनी, चट्याङ, शितलहर, हिमपात, हिमपहिरो, आँधीबेहरी,असिनापानी र हिमताल विस्फोटन जस्ता घटनाहरु पर्दछन् । यसका अलावा बढदो विकास प्रक्रिया सँगै वातावरण प्रदूषण, वन विनाश, बाँध तथा तटबन्ध बिस्फोटन, पुल भत्किने, खानी, हवाई, सडक, जल वा औद्योगिक दुर्घटना आदि जस्ता गैर प्राकृतिक विपद्हरु समेत भोग्नु परिरहेको छ ।

कास्की जिल्लाको विपद्को इतिहास दृष्टिगत गर्ने हो भने विशेष गरी बाढी, पहिरो,असिना, चटयाङ्ग, आगजनी, भू-क्षय, हुरीबतास, भू-कम्प र महामारी प्रमुख रुपमा देखिन्छन् । पछिल्ला घटनालाई केलाउने हो भने २०७० सालमा सेती नदीमा आएको भीषण बाढी, २०७२ सालमा लुम्ले, भदौर तामागी गाविसमा गएको भीषण पहिरो, २०७२ सालमा गएको विनाशकारी भू-कम्प,

२०७३ सालको कृष्ण पहिरो, २०७४ सालमा गएका रिभान पहिरा र २०७५ सालका वगेनास ताल डुङ्गा दुर्घटना मुख्य घटनाका रुपमा रहेका छन् । त्यसैगरी वर्षेनी जमिन भासिदै जाने यस जिल्लाको मुख्य जोखिम रहेको छ । वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन नगरी गरिने भौतिक संरचना निर्माण तथा सञ्चालित विकास आयोजनाका कारणले भू-क्षय तथा पहिरोलाई अझै टेवा दिईरहेको छ ।पोखरा उपत्यका र आसपासका केही भाग बाहेक यस जिल्लाको सम्पूर्ण भू-भागको बनावट भिरालो किसिमको छ । यस्तो बनावटका कारणले बर्षातको समयमा भू-क्षय तथा बाढी पहिरो गई मानवीय तथा जनधनको समेत क्षती हुने गरको छ । मादी नदी सेती नदी र यसका शाखा नदीहरूको भू-बनावटका कारणले कुनै पनि बेला ठूलो विपद् आउन सक्ने खतरा टड्कारो रुपमा छ । विगत दुई दशकदेखि जल्दोबल्दो समस्याका रूपमा देखिएको जलवायु परिवर्तनको प्रभाव सिङ्गो मानव समुदाय र प्रकृतिका लागि साझा चुनौतीका रूपमा अगाडि आएको सन्दर्भमा कास्की जिल्लामा पनि वातावरणमा अस्वाभाविक परिवर्तन हुँदै गईरहेको छ । जलवायुमा आएको यस्तो अस्वाभाविक परिवर्तनका कारण सामाजिक, आर्थिक, पर्यावरणीय र विकासका संरचनाहरूमा नकारात्मक असर पुगेको कुरा विभिन्न तथ्यांक र प्रमाणहरूले पुष्टि गरेका छन् । वर्तमान समयमा जलवायु परिवर्तनको असर स्वरुप विपद्का घटनाहरू बढेका छन् र त्यसलाई सामना गने क्षमताको विकास राष्ट्रिय र स्थानीय आवश्यकताको रूपमा देखा परको छ । नेपालमा विपद् व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय तहका कार्यक्रम तय हुँदै गर्दा विभिन्न जिल्ला र स्थानीय तहहरुमा समेत योजना र कार्यक्रमको तयारी र कार्यान्वयनका प्रक्रिया अगाडि बढिसकेका छन्

विपद व्यवस्थापनको क्षेत्रमा नेपालले वि. सं. २०३९ मा दैवी प्रकोप (उद्दार) ऐन लागु गरी कार्य सञ्चालन गरेको थियो त्यसका अलवा विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६ ले ह्योगो कार्यढाँचा २००५ –२०१५ ले विषयगत विकास योजना निर्माण र कार्यान्वयन प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मूल प्रवाही करण गर्न प्रेरित गर्नुका साथै संस्थागत संयन्त्र विकास र सुदृढीकरण गर्ने, क्षमता अभिबृद्धि गर्ने, आपत्कलिन पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभ कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई उत्थानशील नेपाल बनाउँने सोच राखेको थियो । उक्त रणनीतिले राष्ट्रिय, प्रदेश ,जिल्ला र पालिका स्तरसम्म विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि जिम्मेवार संस्थाको सांगठनिक संरचना र अवधारणाको परि कल्पनाका साथै उसले खेल्नु पर्ने भूमिका समेत स्पष्ट व्यवस्था गरिएको थियो । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत गरिएको रणनीतिमा पनि जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अवधारणाहरूलाई आपत्कालीन पूर्वतयारी (Preparedness) प्रतिकार्य (Response)तथा पूनर्लाभ (Recovery) सम्बन्धी कार्यक्रममा व्यवस्थित रुपमा समावेश गर्ने उल्लेख गरिएको थियो । विश्वव्यापी रुपमाह्योगो संरचना (२००५–२०१५) पश्चात् आगामी १५ वर्षका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि SENDAI कार्य ढाँचा २०१५–२०३० लागु भइसकेको छ । यसले विपद्जोखिम तथा यसबाट जीवन, जीविकोपार्जन र स्वास्थ्य तथा आर्थिक, भौतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा वातावरणीय सम्पत्ति, व्यक्ति, व्यवसाय, समुदाय तथा देशहरूमा हुने क्षती नोक्सानीलाई अत्यधिक रुपमा न्यून गर्ने लक्ष्य राखेको छ । विपद् जोखिमका व्यवस्थापन कार्यका लागि यसले सरकारलाई प्रमुख रुपमा जिम्मेवार मानेको छ । यसका लागि स्थानीय निकाय, निजी क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरूसँग समेत जिम्मेवारी बाँडफाँड गरिनु पर्ने उल्लेख छ । विपद्जोखिम न्यूनीकरणका लागि SENDAI कार्य ढाँचा २०१५–२०३० एउटा अन्तर्राष्ट्रिय मार्गदर्शन गर्ने विश्वब्यापी दस्तावेज हो । यी विषयहरूलाई मार्गदर्शनका रूपमालिई SENDAI कार्यढांचा २०१५–२०३० मा आधारित रही नेपाल सरकारले पनि विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८–२०३० तयार गरी वि.सं. २०७५ देखि लागू गरिसकेको छ । यो रणनीतिक कार्ययोजनाको लागि चार प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरू र अठार प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरू तय गरिएका छन् । पालिकाहरुले पनि विपद्जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय कार्ययोजना २०२०– २०३० निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्न पर्ने देखिन्छ ।

विपद्बाट जोगाउन र प्रकोप सृजित विपद्को समयमा प्रभावकारी रुपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायहरुको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । आपत्कालमा गरिने प्रभावकारी मानवीय प्रतिकार्यमा संलग्न निकायहरूको पूर्वतयारीको स्तर र उनीहरुको क्षमता तथा सबै तहमा उपलब्ध स्रोत साधनको ठूलो प्रभाव पर्दछ । तसर्थ, प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित जुनसुकै खालका विपद्का घटनाबाट हुन सक्ने जीउधनको क्षतीलाई न्यून गर्नका लागि विपद्पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एउटा महत्वपूर्ण पक्ष हो । यसले विपद्को सामना गर्ने क्षमतालाई

वृद्धि गर्ने र समुदायहरुलाई विपद् उत्थानशील गराउने कार्यमा मद्दत पुऱ्याउदछ। यसै सन्दर्भमा गृह मन्त्रालयले तयार गरेको "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मागर्दशन, २०६७" को आधारमा जिल्ला स्थित सरोकारवालासँग समेत छलफल अन्तरक्रिया गरि विपद् न्यूनीकरण र सामना गर्ने क्षमताको विकास गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ साल देखि नै तर्जुमा गरी अभ्यास गर्दै आएको छ। सोही योजनालाई समयसापेक्ष राज्यको पुर्नसंरचना बमोजिम पुनरावलोकन तथा अद्यावधिकरण गर्ने क्रममा "विपद् पूवर्तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७" ले निर्धारण गरेका विधि तथा प्रक्रिया पूरा गरी "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ (२०७१ पहिलो, २०७३ दोस्रो, २०७४ तेस्रो, २०७६ चौथो, २०७७ पाँचौ, २०७८ छैटौं २०७९ सातौं २०८० आठौ २०८१ नवौं १० दशौं प्रकाशनलाई अद्यावधिक गरि जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना,२०८३ एघारौ संस्करण तर्जुमा गरिएको छ।

नेपाल जलवायु परिवर्तन संगै विपदहरु जस्तै भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागि, महामारी र लगायतका विपद्हरुबाट अति प्रभावित राष्ट्रको सूचिमा रहेको छ। नेपालका प्राय सबै जिल्ला र पालिकाहरु कुनै न कुनै प्रकोपबाट प्रभावित रहेका छन्। कास्की जिल्ला पनि बहुप्रकोपको दृटिबाट उच्च जोजिममा रहेको छ। पालिकामा पछिल्लो समय जलवायु परिवर्तनको असर देखिन थालेको छ जस्तो तापक्रमको वृद्धि, मौसम जन्य प्रकोपका कारण आएका विपदहरुले वर्षेनि जन धनको क्षति भएको पाइएको छ। कतिपय क्षेत्रकमा अपाङ्गता भएर जिवन वाचि रहेका ब्यक्तिहरु पनी रहेको पाइन्छ। पछिल्लो समय देखिएका विपदहरु जस्तौ पहिरो, चट्याङ्ग, बाढी, नदि कटान, जमिन भासिने, आगलागी, असिना, हावाहुरी, जनावर आतंक, लगायतका प्रकोपबाट प्रभावित रहेको छ।

यस योजना मुख्य उद्देश्य सङ्कतासन्न समुदायको प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन गर्नसक्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्ने साथै विपदको सवाललाई बिकासको कार्यमा मुलप्रवाहीकरण गर्ने रहेको छ। सङ्कटासन्न समुदायका ब्यक्तिहरुले जलवायू परिवर्तन सगै हुने प्रकोपहरु पहिचान गर्ने , संकटासन्न क्षेत्रहरु, वर्गहरु पहिचान गर्ने , वडामा रहेका क्षमताहरु पहिचान गर्ने, क्षमता र जोखिम विचको फरक पहिचान गरी विपद् ब्यवस्थापनका लागि योजना बनाउन सक्ने छ। विशेष गरेर, पहिरो, चट्याङ्, बाढी महामारी, जनावर आतंक, आगलागी, हावाहुरी, असिना लगायत अन्य दुर्घटनाहरु प्रकोपको रुपमा रहेका छन्। यस कार्य गर्नका लागि १०० जना सङ्कतासन्न समुदायको भएका ब्यक्तिहरुको ब्यक्ति ब्यक्ति भेटघाट, कास्की जिल्लाका सवै पालिका भित्रका वडाहरु मध्ये केही वडामा रहेका वडा संजाहरुसंग लक्षित समुह छलफल, विभिन्न समयमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाले समुदायमा संचालन गरेका तालिम मा सहभागि पालिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरुको सहभागितामा विपद र यसका असरका वारेमा जानकारी संगै प्रश्नावलीका आधारमा तत्याङ्गक संगै जानकारी समेत संकलन गरी यस योजनामा पेश गरिएको छ।

विभिन्न पालिकाका वडामा जोखिम र क्षमतालाई आधार मानेर लेखाजोखा गर्दा हाल जलवायु परिवर्तनका कारण अत्याधिक गमी जसले गर्दा खेती पद्धतीमा परिवर्तन, जिविकोपार्जनमा अपाङ्गता भएका ब्यक्ति र तिनका परिवारहरुका प्रत्यक्ष असर परेको पाइयो। जस्तो सर्वेक्षणका क्रममा हेम्जाका सुन्तला, भरतपोखरीका गोलभेडा, खुदिका उखु, मास कास्कीकोटको धान खेती विस्तारै लोप हुदै गएका जसका कारण जिविकोपार्जनमा समेत असर परेको पाइयो। जलवायु परिवर्तनका कारण देखिका विपद पहिरो, चट्याङ, बाढी, जंगली जनावरको आतंक, महामारी, आगलागी , हावाहुरी, का कारण प्रत्येक वर्ष धन जनको क्षति भएको र अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई पुर्वतयारीमा रहन समेत अतिनै कठिन अवस्था भएको पाईयो। अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुमा जलवायू परिवर्तनका विषय सगै प्रकोपका विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नुपर्ने, विपद् पूर्वका क्रियाकलापहरुमा जनचेतना अभिवृद्धि, अल्पीकरण तथा पूर्वतयारीका लागि भौतिक संरचनाको निर्माण, भौतिक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन, मानविय श्रोत विकास, संस्थागत विकास र जिविकोपार्जन सम्वन्धी कार्यक्रम गर्नु पर्ने देखिन्छ।

परिच्छेद २ उद्देश्य तथा आवश्यकता

२.१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८३

परिकल्पना:

जिल्ला भित्र भएका प्रकोप र तिनले पर्नसक्ने विपदका असर र प्रभावको जानकारी प्राप्त गरी संकटासन्न समुदाय र विपदमा कार्यरत जिल्लाका संघ सस्था र सञ्जालहरुको उत्थानशीलको रूपमा विकास गर्ने।

ध्येय

संकटासन्न क्षेत्र पहिचान गरी हरेक गतिविधिहरुमा विपद पूर्वतयारीका गर्दै प्रतिकार्यका गतिविधि संचालन गर्ने।

लक्ष्य

संकटासन्न समुदाय तथा ब्यक्तिहरुलाइ विपदका असर न्यूनिकरण गर्ने गतिविधिहरु संचालन गर्दै हरेक विकास र विपद संग संगै लैजाने।

उद्देश्यहरु

क. विपद् प्रभावित व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्दार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन सुनिश्चित गर्न,

ख. उपलब्ध न्यूनतम साधन स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै साधन स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकारबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न,

ग. सरोकारवाला निकाय तथा संघ संस्थाहरूसँग प्रभावकारी समन्वयको सुनिश्चितता गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन,

घ. जोखिम नक्सांकन गरी समुदायमा रहेको संकटासन्नताको पहिचान, स्तरीकरण तथा क्षमता विश्लेषण गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्ने खालका क्रियाकलापहरू कास्की जिल्लाका संकटासन्न पालिकाहरुमा सञ्चालन गर्न,

ङ. आवश्यकताअनुसार विकास प्रकृयामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने कार्यलाई प्राथमिकीकरण गर्न।

च. महामारी तथा सरुवा रोग को समयमा मानवीय सुरक्षाका लागि उपलव्ध स्रोत साधनको परिचालन गर्दै तीनै तहका सरकार बीच भएका निर्णयहरु समन्वय गर्दै कार्यान्वयन गर्ने।

२.२. योजना तर्जुमा विधि तथा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा गृह मन्त्रालयद्वारा जारी गरिएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ लाई मूल आधार मानिएको छ। जसको खाका निम्नअनुसार रहेको छ :

क. मानवीय सहायतामा कार्य गर्ने साझेदारहरुको पहिचान,

ख. विद्यमान सूचना/अभिलेखको पुनरावलोकन,

ग. साझेदारहरुको बैठक आयोजना,

घ. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा,

ङ. कार्ययोजना कार्यान्वयन,

च. समन्वय र

छ. पुनरावलोकन

२.३. अपेक्षित नतिजा

यस योजनाले खोजेका परिणामहरू मुख्यतया निम्न लिखित विषय वस्तुसँग सम्बन्धित छन् :

क. प्रकोपको समयमा प्रभावित समुदायलाई तत्काल सहयोग गर्न सजिलो हुनेछ।

ख. जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरूको पहिचान तथा श्रोत साधनको आंकलन हुनेछ।

ग. विषयगत क्षेत्रहरूको आकस्मिक योजना निर्माण भई प्रतिकार्यका लागि सरल दस्तावेज निर्माण हुनेछ।

घ. विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल उपायहरू अवलम्बन गर्न सहज हुनेछ।

ङ. विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न सरोकारवालाहरू बीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई प्रकोपको समय र प्रकोप पश्चात तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ।

च. विपद्को समयमा स्थानीय निकाय तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधिलाई अघि बढाइने छ।

छ. महामारी र सरुवा रोगहरुको रोकथाम बचाउका लागि आकस्मिक योजना निर्माण भई प्रतिकार्यका लागि सहज रुपमा कार्यान्वयन हुनेछ।

२.४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले प्राप्त गर्न खोजेका परिणामहरू

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले प्राप्त गर्न खोजेका परिणामहरू मुख्यतया निम्न लिखित छन्,

क. स्थानीय पूर्वाधारको वस्तु स्थिति विवरण,

ख. प्रभावित हुन सक्ने समुदायको संख्या र अवस्थिति,

ग. उपलब्ध क्षमता (विपद्सँग जुध्ने र प्रतिकार्यमा उपलब्ध हुन सक्ने),

घ. विपद् जोखिम विश्लेषण,

ङ. पूर्व चेतावनी प्रणाली,

च. खोज तथा उद्दार व्यवस्था,

छ. आश्रय घर (सेल्टर) वा क्याम्प व्यवस्थापन प्रणाली,

ज. राहत व्यवस्था र वितरण,

झ. खाद्य सामग्री र गैर खाद्य सामग्रीको भण्डार अवस्था,

ञ. प्रतिकार्यमा संलग्न साझेदारहरको भूमिका र जिम्मेवारीको निर्धारण,

ट. हरेक निकायमा सम्पर्क व्यक्तिको पहिचान र सञ्चार सम्पर्कको व्यवस्था,

ठ. मानवीय सहायताकर्मीले गर्ने सहयोग (के, कसले, कहिले, कहाँ,कसरी उपलब्ध गराउने हो सोको पहिचान),

ड. सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संघ सस्थाको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि हुने।

ढ. महामारी सरुवा रोगको समयमा प्रतिकार्य गर्न सक्ने क्षमताको विकास।

२.५. पूर्वतयारीका लागि सामान्य मान्यताहरू

पूर्वतयारी कार्य गर्दा सबै साझेदारहरूले अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्तहरू देहाय बमोजिम हुने छन् :

क. जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत् एकद्धार नीति अनुरुप सम्बन्धित पालिका सहित समग्र समन्वयको काम हुने छ।

ख. प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले समन्वयका लागि अन्य संघ संस्थाहरूको सहयोग लिन सकिनेछ।

ग. विषयगत समन्वय गर्ने तथा समन्वय गर्दा मुख्य माग वा आवश्यकता पूरा होस् भन्ने ध्यान पुर्याउनु पर्दछ।

घ. गैरसरकारी संस्थाहरू विपद् पूर्वतयारी एवं उद्दार कार्यका लागि दक्ष जनशक्ति, आर्थिक, भौतिक सुविधा तथा स्थानीय सञ्जालमा आधारित भएकाले त्यस्ता संस्थाहरू क्षमता अनुसार प्रभावकारी रुपमा परिचालन हुने छन्।

ङ. पूर्व निर्धारित रुपमा समन्वय, सहयोग, समझदारी,सहकार्य, निर्देशन र नियन्त्रण कायम हुनेछ।

२.६. योजनाको सीमितता

यस योजनाका आधारभूत सीमितताहरु निम्नानुसार रहेका छन् :-

क. स्थानीय तह जिल्ला स्थित कार्यालयहरु तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालय सम्म प्रकोपले पारको क्षतीको सबै विवरण पूर्ण नहुन सक्दछ तसर्थ आगामी दिनहरूमा नियमित रुपमा जानकारीहरू एवं तथ्यांकहरू अद्यावधिक र परिमार्जन गर्न आवश्यक देखिएको छ।

ख. जोखिम तथा प्रकोपहरूको स्तरीकरण जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी स्थानीय अनुकूलन योजनालाई आधार मानी गरिएको छ जुन विपद्को तवरबाट केही फरक हुन सक्छ।साथै यो पूर्णतया समुदायमा आधारित छलफलमा आधारित रहेकोले वैज्ञानिक तथा भू-गर्भीय अनुसन्धानबाट केही फरक हुन सक्छ।

ग. सम्भावित विपद् प्रभावित घरधुरीहरू विगतमा रडक्रस सोसाइटीद्वारा बाँडिएको राहतको सङ्ख्यालाई आधार मानिएकोले वास्तविकतामा फरक पनि हुन सक्नेछ।

घ. योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा सरोकारवाला सबै क्षेत्र तथा निकायसँग पूर्ण रुपले पुग्ने सकिएको छैन

२.७. विपद् व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि भएका मौजुदा कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था :

२.७.१. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहको विकासका लागि विकेन्द्रीकरणको अवधारणलाई प्रवर्द्धन गरेको छ। जस अनुसार निम्न लिखित विषयहरु स्थानीय सरकारले गर्न सक्ने स्पष्ट पारेको छ।

क. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनको व्यवस्था गरेको छ।

ख. स्थानीययस्तरमा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली, खोज तथा उद्धार राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय,

ग. स्थानीय तटबन्ध, नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन,

घ. विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण,

ङ. विपद् व्यवस्थापनमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग, समन्वय र सहकार्य,

च. विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन

छ. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीयस्तरका आयोजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

ज. विपद् पश्चात् स्थानीयस्तरको पुर्नस्थापना र पुनर्निमाण,

झ. स्थानीय स्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,

ञ. स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन प्रणाली,

ट. समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन,

ठ. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य।

२.८. योजना कार्यान्वयन रणनीति

यस योजनाले निर्धारण गरेका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न पालिकाहरुको वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत बजेट व्यवस्था गरिनुको अलावा वडा, समुदाय र अन्य सरोकारवाहरूलाई पनि परिचालन गरिनेछ।

क. विपद् व्यवस्थापन योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि जिल्ला स्तिरीय विपद ब्यवस्थापन समितिको मातहतमा योजनाको कार्यक्षेत्रलाई आधार मानेर आवश्यकता अनुसार कार्य जिम्मेवारी सहित बिषयगत कार्यदलहरू गठन गरिनेछ।

ख. यस स्वीकृत योजनाको कार्यान्वयन विषयगत कार्यालय, समुदायमा आधारित,संघ–संस्था तथा निजी क्षेत्र समेतको सहयोग लिई कार्यान्वयन गर्नेछ।

ग. विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कार्यरत जिल्ला स्थित गैरसरकारी संस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको स्वीकृत विपद् व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनमा आफ्नो विषयगत क्षेत्र हेरी कार्यान्वयनमा सहयोग लिइनेछ।

घ. विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कार्यरत गैरसरकारी संस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम र बजेटको छलफल जिल्ला विपद ब्यवस्थापन समित तथा स्थानीय स्तरको विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियाका प्रत्येक चरणमा स्थानीय आवश्यकता तथा प्राथमिकतासँग तालमेल मिलाइनेछ।

ङ. योजना कार्यान्वयनको लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नेपाल, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था एवं दातृ निकाय समेतको समन्वय र सहयोगमा बजेटको ब्यबस्थापनका लागि पहल गरिने छ।

२.९. योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन

क. जिल्ला भित्रका सवै पालिकाहरुमा समेत विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकाय योजना निर्माण गरी वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा विपद् व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ।

ख. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमबाट जिल्ला भित्र सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि स्वीकृत गरिएका अनुगमन सूचकहरू बमोजिम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ।

२.१०. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ प्रथम संशोधन २०७५ सहित

नेपालको विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन संरचना

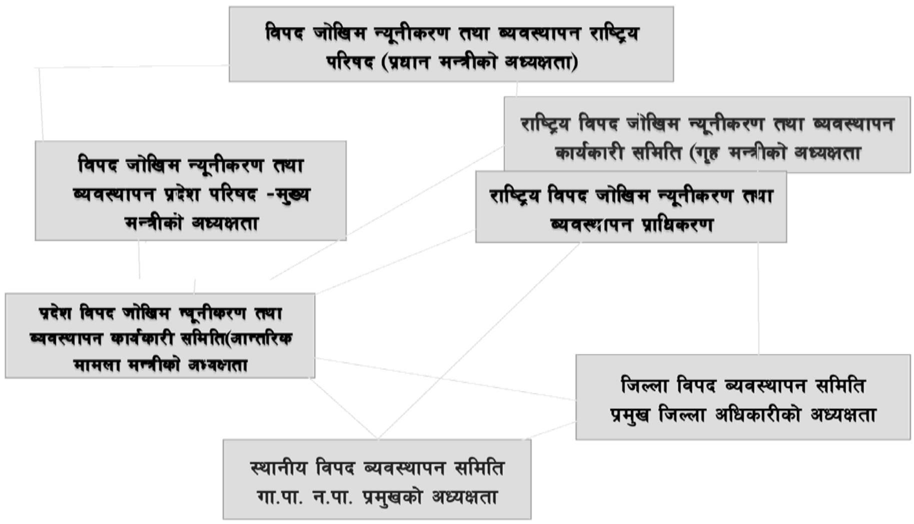

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा ब्यवस्थापन ऐन, २०७४ तयार भै लागु भएको छ। यो ऐनले दैवी प्रकोप उद्दार ऐन,२०३९ लाई विस्थापित गरको हो। यो ऐनले विपद्लाई एउटा समस्याको रूपमा ग्रहण गरी विपद् व्यवस्थापनको लागि समुदायस्तर देखि स्थानीय तह हुँदै संघीय सरकारसम्मको संस्थागत संरचना व्यवस्था तथा सबैको अधिकार, कार्य र कर्तव्यको समेत उल्लेख गरको छ। यसले विपद् जोखिम पूर्वतयारी, न्यूनीकरण, प्रतिकार्य, पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणको समेतको व्यवस्था गरको छ। यसले विपद्को सामना गर्नको लागि सरकारी गैरसरकारी सुरक्षा निकाय र नागरिक समाजको समेत काम कर्तव्यको उल्लेख गरको छ। यसै गरी विपद् व्यवस्थापन कोष र स्थायी निकाय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा ब्यवस्थापन राष्ट्रिय प्राधिकरणको ब्यवस्था गर्नुको साथै विपद्को समयमा प्राधिकरणले कुनै पनि निकाय वा संस्थाको कर्मचारीलाई माग गरेमा खटाउनु पर्ने वाध्यात्मक ब्यवस्था पनि यस ऐनमा

गरिएको छ। साथै यस ऐनमा देशको कुनै क्षेत्र वा पुरै देशलाई नेपाल सरकारले विपद संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्न सक्ने ब्यवस्था पनि गरिएको छ। विपद्को समयमा नकारात्मक क्रियाकलाप गर्नेलाई सजायं र क्षती हुनेलाई क्षती पूर्तीको ब्यवस्था गर्नुकासाथै राम्रो काम गर्नेलाई पुरस्कारको ब्यवस्था पनि यस ऐनमा समेटिएको छ।

२.११. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छ :

क. परिषद, कार्यकारी समिति तथा प्रदेश विपद समितिबाट स्वीकृत नीति योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नसहयोग गर्ने गराउने।

ख. जिल्लाको विपद प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने गराउने।

ग. जिल्ला स्तरमा रहेको आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन गर्ने।

घ. उपलब्ध श्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरि विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोजी तथा उद्दार गर्ने।

ङ. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने गराउने तथा जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने।

च. विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसहरुको आवत जावतमा नियन्त्रण गर्ने।

छ. विपदको कारण सिर्जित फोहर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने तथा हटाउन लगाउने।

ज. विपदको समयमा मृत्यु भएका मानिसका शव तथा जनावरको ब्यवस्थापन गर्ने।

झ. आपत्कालीन अवस्थामा विपद प्रभावित ब्यक्तिहरुको लागि आश्रय गृहको ब्यवस्था गर्ने।

ञ. विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने।

ट. विपद प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा, औषधी उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रवन्ध गर्ने।

ठ. विपद प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थाई भौतिक संरचनाहरुको निर्माण गर्न लगाउने

ड. विपदको अवस्थामा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सरकारी गैरसरकारी एवं निजी यातायातका साधन, यन्त्र, सरसमान, खाद्य सामान आदि कानून बमोजिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने वा गर्न लगाउने

ढ. विपद्को जोखिममा रहेका वा विपद प्रभावित क्षेत्रमा रहेका असूरक्षित भवनहरु भत्काउन लगाउने।

ण. असूरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद प्रभावित ब्यक्तिहरुलाई सूरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने।

त. विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवक, विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरीवेक्षण गर्ने।

थ. राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुबाट गरिने उद्दार तथा राहत एवं सहयोग आदि कृयाकलापमा समन्वय गर्ने।

द. विपदको समयमा खोज,उद्दार तथा राहत र पुनर्लाभ सम्वन्धी कार्यको लागि स्थानीय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गर्ने।

ध. विपद पश्चात आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरुको न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने।

न. विपद प्रभावित क्षेत्रमा सङ्कटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्न पर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने, विपद सम्वन्धी सूचना प्रवाह गर्ने।

प. उद्दार तथा राहत कार्यक्रमको प्रगति विवरण प्राधिकरणमा पठाउने।

फ. विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने।

२.१२. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

क. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने। (परिषद्, कार्यकारी समिति र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिका नीति, योजना, कार्यक्रम अनुरुप)

ख. स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट बिनियोजन गर्न लगाउने।

ग. सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने ।

घ. स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने ।

ङ. भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवनसंहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।

च. वडा वा समुदाय स्तरमा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने ।

छ. विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालीन नमूना अभ्यास गर्ने, गराउने । प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार तथा राहतको व्यवस्था गर्ने।

ज. अनुगमन गर्ने (ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको सार्वजनिक संस्था तथा व्यवसायीक प्रतिष्ठानको)

झ. स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पूर्व चेतावनी प्रणालीको विकास र संचालन गर्ने, गराउने।

ञ. स्थानीय स्तरमा आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रको स्थापना र संचालन गर्ने ।

ट. विपद् परी हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने।

ठ. विपद् प्रभावित घर परिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने, गराउने

ड. विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी वारुणयन्त्र लगायतका अन्य उपकरणहरु तयारी हालतमा राख्न लगाउने।

ढ. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।(कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद् , व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार)

२.१३. विपद ब्यवस्थापनसँग सम्बन्धित मुख्य नीति नियमावली र निर्देशिकाहरु

क. विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६

ख. स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका, २०६८

ग. उत्थानशील स्थानीय समुदायका लागि राष्ट्रिय रणनीति,२०७४

घ. विपद जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०

ङ. प्रकोप पीडित उद्दार र राहत सम्वन्धी मापदण्ड, २०७४(छैठौं संशोधन)

च. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा,२०७०(प्रथम संशोधन २०७५)

छ. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६

ज. विपद ब्यबस्थापन ऐन २०७२.

थप जानकारीको लागि www.drrportal.gov.np

परिच्छेद ३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१. विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा : प्रकोप स्तरिकरण

जिल्लामा विपद्हरुको ऐतिहासिक पक्षवारे छलफल तथा विश्लेषण गर्नु नै यस विधिको प्रमुख उद्देश्य हो । यस औजारको प्रयोगबाट समुदायमा के कस्ता विपद्हरु र प्रकृतिमा कसरी परिवर्तन हुदै आएको छ भन्ने विषयमा लेखाजोखाका साथै जलवायु परिवर्तनको असर कसरी पर्दै गएको छ भन्ने विश्लेषण समेत पनि गरिएको छ । यसको लागि जेष्ठ नागरीकहरु, वडाका जनप्रतिनिधिहरु र विगतका विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनावाट द्वीतीय तथ्याङ्क, स्थानीय पालिकाहरुवाट प्राप्त सूचनावाट बिबरण संकलन गरिएको हो । कास्की जिल्ला भित्रका सवै पालिका भित्रका वडाहरुमा स्थलगत जानकारी लिई जेष्ठ नागरीक , समाजसेवीहरु , टोलका प्रमुखहरुको , वडाका अपाङ्गता क्षेत्रमा हेरीरहेका वडा सदस्यसंग प्रत्येक्ष भेटघाट विधिबाट सूचना ल्याइएको थियो । ३० वर्ष भित्रमा घटेका विभिन्न विपदका घटनाहरुको विवरणहरुको तत्थ्याङ्क संकलन गरीएको थियो ।

प्रकोप	साल र महिना	स्थान	भौतिक क्षति	सामाजिक क्षति	आर्थिक क्षति	मानविय क्षति	प्राकृतिक क्षति	सुचना पुष्ट्याइको विधि
बाढी	२०१४ साल	फुलबारी ११	बस्ती डुवानमा परेको	शिविरमा बस्दा एक आपसमा झैझगडा भएको	लाखौ बराबरको क्षति	केही मानिसको मृत्यु भएको	वरपरको जमिन कटानहुनुका साथै अनगिन्तिरुख विरुवाहरुको क्षति	बाबुराम उदाससंगको छलफलबाट
	२०३७ साल जेठ महिना	पो. म.न.पा वडा नं ७	५ वटा घर भत्केको	शिविरमा बस्दा ७ जना व्यक्तिहरुविच सामुहिक झगडा एवम महिला हिंसा समेत भएको	२ वटा भट्टी पसल बगाएको, ५० हजार बराबरको क्षति	२ जना महिलालाई बाँध भत्किएर बगाएको	फेवा बाँध भन्दा तल पातले छागो सम्म लगाइएको ३ विगाह जग्गा डुवानमा करिब १ लाख बराबरको क्षति	जि. प्र. का. ,कास्की, न.पा., र जिल्ला प्रहरी कार्यालयको मुचुल्का/ छलफल
	२०५५	रुपाकोट, थापागाँऊ	–	–	–	–	९५० रोपनी खेती बाढीमा परिणत	मोहन थापा
बाढी	२०५६ साल	**आर्वा , सादा**	२ घरमा क्षति	मानिसहरुलाई आवत जावतमा कठिनाइ	५ लाख बराबरको क्षति	केही मानिसहरु सामान्य घाईते भएको	वरपरको जमिनमा क्षति पुगेको	लालविर दमाईसँगको छलफलबाट
	२०६० साल साउन, भदौ महिना	**पो. म.न.पा वडा नं १४, छिनेडांडा**	१२–१५ जति कच्ची घर भासिएको	सामाजिक भवन समेत भासिएको	१५ लाख बराबरको क्षति	३ जना घाइते	३ रोपनी खेतीयोग्य जग्गा बगाएको	गोविन्द भण्डारीसँगको छलफलबाट
	२०६८	**माछापुच्छे गा.पा.**	घर होटल बगाएको, पुल भत्केको	बस्ती विस्थापित	५ अरबको क्षति	८० जनाको मृत्यु	जमिन कटानी	टि.भी. र पत्रपत्रिका
	२०६९ साल साउन, २७	**पो.म.न.पा १९**	घरको २ वटा कोठा भत्केको		१ भैसी, १२ वटा कुखुराको खोर बगाएको	१ महिलाको मृत्यु	१० लाखको क्षति	सरिता के.सी.समाजसेवी

	२०६९ साल	**भुर्जुङ्खोला खारापानी क्षेत्र**	२० घर, २ मन्दिर, १ सामुदायिक भवन, २ वटा हाइड्रोपावरको नष्ट , तातोपानी कुण्डको नष्ठ	बस्ती पलायन , जग्गा विवाद	करिव तत्कालिन ८ करोड क्षती	७२ जनाको मृत्यु, र ५ जना घाइते	खेतीयोग्य जग्गाको नष्ट	रेडक्रस प्रतिवेदन
	२०७२ श्रावण १३ २०७२ २०७८	**पोखरा २३ र २४को विचमा हर्पन खोला भलाम २०**	घर पुल भत्किएको, बगाएको खेतियोग्य जमिन, घर	समुदायमा डर त्रास विद्यालय वरपरको घरमा क्षति	१ करोड बराबरको क्षति १२ देखि १५ रोपनी जग्गा बगाएको, ३ करोड बराबरको क्षति	१ जनाको मृत्यु १८ जना घाईते ३ जनाको मृत्यु, १२ जना घाईते, जनावरमा क्षति	बन विनास र खेतीयोग्य जग्गा डुबान अन्न तथा तरकारी बालीको नष्ट	वडाकार्यालय २३ र२४ जि.प्र.का. कास्की वडा कार्यालय २०,जि.प्र.का. कास्की सराङकोट एफ.एम
पहिरो	२०३६ साउन १५	**महेन्द्रपुल, पृथ्वीचोक**	आठ वटा अस्थायी गोठ भत्केका	पोखरा र भैरहवामा बसाइसराई गरेका	४ हल गोरु पहिरोले पुरिएका	आठ जनाको मृत्यु	२०० मुरी धानखेत बगरमा परिणत भएको	रेडक्रस शाखा
	२०४५	**अनितारा १५**	पुल भत्किएको	आवतजावतमा असर	३ करोड जति		जमिन भत्केको	स्थानिय मिडिया
आगोलागी	२०७९ जेठ	**अन्नपुर्ण**	घर भासिएको	विस्तापित	३ करोड	२ जनाको मृत्यु	जमिन कटानी	स्थानिय मिडिया
	२०५१ असार	**विन्दबासिनी देखि महेन्द्रपुलसम्म**	१घर पुर्ण रुपमा बगाएको,७	अस्थायी शिविरमा बसोबास	५ लाख बराबरको क्षति		अन्नबाली, लत्ताकपडा नष्ट भएको, करिब १० लाख बराबरको क्षति	सावित्री बराल
	२००७	**पोखरा ७ मासवार**	५०० घर पुर्ण क्षति	एक अर्काविच जग्गाको बारेमा झगडा	करोडौको क्षति		वातावरण प्रदुषण	प्रकाश वि.क.
	२०३०पौष२१	**शान्ति बन बाटिका वडा नं ९**	अन्बालीमा क्षति	लत्ताकपडा तथा गरगहना चोरी	५ करोड बरावरको अन्नवालीमा क्षति	सामान्य घाइते	जग्गा बगाएको	भवानी प्र. पौडेल
	२०६८ साउन १	**अन्नपुर्ण गा.पा. ३ अधेरीखोला**	रामघाट क्षेत्रभित्र बाढी पसि घर तहरामा क्षति	छैन	बंगुरको खोर बगाएको	छैन	बनमा डढेलो लागेको	पोखरा १२ काहुं डाँडा

	२०४९	**काहुं डाँडा पोखरा १२**	१ गोठमा आगलागी भएको	वातावरण प्रदुषण श्वासप्रश्वासमा असहज छैन	२ वटा भैसी मरेका		करोडौको क्षति	स्थानिय निकाय बासुदेव बराल
	२०८१ बैशाख ५	**मौजा २० भलाम**	१५०० हेक्टर जमिनको क्षति	छैन	बनजङगलको नास	२ जना आगो निभाउने क्रममा		
	२०३४ चैत्र	**वडा नं ७ सहिद चोक**			१ जनाको मृत्यु		३ लाखको क्षति	
	२०३६ असार ४		१ घर जलेर नष्ट		बरावरको क्षति१० लाख	२ जनाको मृत्यु	घरहरुमा क्षति	
	२०५२ साल पुस १४ गते	रुपाकोट भोर्ले	१०० वटा घर पुर्ण रुपमा नष्ट	शिविरमा बास	१०० वटा घर पुर्ण रुपमा नष्ट ६० लाख बराबरको क्षति १०० भैसी, २५० बाखा, २०० गोरु, १५० गाई जलेर	मानविय क्षति नभएको		मोहन थापा
असिना	२०५८ साल फागुन	मालमुल पोखरा ३२	१० घर जलेर नष्ट	एक आपसमा भै झगडा	२० लाख बराबरको क्षति	सामान्य घाइते	बोटविरुवाको नष्ट	प्रेम कान्त तिवारी
	२०८०	पोखरा ३३	१०० रोपनी क्षेत्रफलमा आगलागी	धुवाँको कारण वातावरणमा क्षति	वोटविरुवा, घाँसपात, दाउँरा जलेर नष्ट	छैन	बनजङगल नष्ट, वातावरण नष्ट	वडा कार्यालय, जिल्ला बन कार्यालय
	२०७० साल मंसिरको पहिलो हप्ता २०४६ कार्तिक २५	अर्मला गा. पा. हाल पो म. न. पा. १६ जोगमणि अन्पुर्ण गा.पा.	२०० घर प्रभावित, १०० घर उच्च जोखिमम धान तथा कोदोको क्षति	अस्थायी शिविरमा बास,सामान्य भै झगडा ५०० जनामा भोकमरि	करिब २ करोड जतिको क्षति ५ लाख बराबरको क्षति	सामान्य घाइते	करिब ३०० रोपनी जमिन नष्ट बोटविरुवा, फलफुलको विरुवा नष्ट	भू–गर्भविभाग फणिन्द्र प्रसाद पौडेल
	२०४८	पुम्दी भुम्दी	धान तथा कोदोको क्षति	भोकमरि तथा अनिकाल	१००औ कुइन्टल धान कोदोको क्षति	सामान्य घाईते	बोटविरुवा, फलफुलको विरुवा पुर्णरुपमा नष्ट	तुलसी बराल

चट्याङ्	२०५५ कार्तिक मंसिर तिर	मालमुल फाँट पो ३२	छैन	छैन	२ लाख ५० हजार	छैन	२०० हेक्टर जमिनमा क्षति	कृष्ण प्रसाद लामिछाने
२०५०,	चट्याङ्	माछापुच्छ्रे	कटेरो र टौवा जलेर नष्ट कटेरो र टौवा जलेर नष्ट	छैन	५० हजार रुपैया, १ गोरु, १ भैसीको मृत्यु २५ हजार बरावरको क्षति ५ लाखको क्षति र जनावरको क्षति	१ जनाको मृत्यु १ जना अर्धचेत अवस्थामा करिब ३ लाखको क्षति		कृष्ण प्रसाद लामिछाने कृष्ण प्रसाद लामिछाने थानिय निकाय
२०६५		गापा		४ जनाको मृत्यू	अङगभङग			भरत आचार्य

माथीको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा विगत ३० वर्षदेखि वाढी र पहिरोले मानवीय क्षती, खेतीयोग्य जमिनको क्षती, वनजंगल तथा प्राकृतिक सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारहरुमा क्षती पुऱ्याएको छ। वर्षाको समयमा नियमित रुपमा पहिरो जाने गरेको छ। पहिरोको कारण समय समयमा वसाई सराई गर्न समुदाय वाध्य भएका छन्। त्यहाँको अर्को समस्या चट्याङ्ग देखा परेको छ। चट्याङ्गका कारण मानिसको मृत्यु, विद्युत वक्स , ट्रान्समिटर, घर कटेरामा रहेका वस्तुभाउको समेत क्षति पुगेको छ।

अघिल्ला दशक भन्दा पछिल्ला दशकहरुमा विपदका घटना वढि भएको र क्षति समेत वढ्दै गएको अवस्था छ। अत्याधिक गर्मिका कारण विभिन्न समस्या समेत देखा परेका छन्। स्थानिय जलवायू परिवर्तनका कारण खडेरी पर्दा घासेमैदानमा घाँस नहुदा भिर पाखा र डालेघास काट्न वनमा जादा रुखवाट लडि मृत्यु र अपाङ्गता भएको अवस्थ धैरै छ। माथिका आदारमा प्रकोप समेत स्तरिकरण गर्नुपर्दा भूकम्प,बाढीपहिरो, आगोलागि, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, असिना रहेका छन्।

३.२. प्रकोपको मौसमी पात्रो :

कुन समय र मौषममा कुन प्रकापको जोखिम छ भनेर विश्लेषण गर्न यस औजारको प्रयोग गरिएको छ। यसको नतिजा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरीएको छ।

तालिका नं. २ प्रकोपको पात्रो

प्रकोप र महिना	३० वर्ष पहिले र अहिले	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
पहिरो	पहिले				√	√							
	अहिले			√	√	√	√						
चट्याङ	पहिले	√											√
	अहिले	√		√	√			√				√	√
बाढी	पहिले				√	√							
	अहिले			√	√	√	√	√					
जनावर आतङ्क	पहिले				√	√							
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
महामारी	पहिले		√	√	√	√						√	√
	अहिले								√	√	√		
असिना	पहिले											√	√
	अहिले							√				√	√
सर्पदंश	पहिले				√								
	अहिले			√	√	√	√	√					
आगलागी	पहिले	√										√	√
	अहिले	√	√					√				√	√

प्रस्तुत तालिको विश्लेषण गर्दा असर, श्रावण, भाद्र, असोज, पहिरोको उच्च जोखिम रहेको पाइन्छ, भने वैशाख, साउन, भदौ , कार्तिक, फागुन र चैत्र महिनामा यस वडामा **चट्याङ**को उच्च जोखिम रहेको छ। आगलागि फागुन, चैत्र, बैशाख, जेठ र कार्तिक महिना उच्च जोखिममा रहेको देखिन्छ। यस चाटवाट पहिले अहिलेको विषयमा विश्लेषण गर्दा प्रकोपवाट उत्पन्न भएको विपदको अवस्था परिवर्तन भएको पाईन्छ। असिना, जंगली जनावरको आतङ्कका कारण खेति समेत नष्ट पर्दा समान्य अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको कृषिसंगको जिविकोपार्जनमा असर गरेको छ। पोखरा र यसका आसपासका क्षेत्रमा समेत विषालु सर्प पहिला पाइदैनथे हाल अत्यन्तै विषालु सर्पका कारण मानिसहरुको मृत्यु भएको र सर्पले टोक्दा टोकेको भन्दा माथि वेस्सरी डोरी वाध्ने गर्दा वाधेको भन्दा तल्लो भागमा असर गर्दा अपाङ्गता भएको समेत पाइयो।

३.२.१ मौसमी पात्रो :

जलवायु परिवर्तनको असरहरुलाई वुझ्न विगत ३० वर्षको तुलनामा के कति फेरवदल भएको छ त्यसको विश्लेषण गरीएको छ। यस तालिकामा मनसुनको समयमा भएको फेरवदल र तापक्रममा भएको फेरवदल प्रस्तुत गरीएको छ।

तालिका नं. : ३ मौसमी पात्रो

मौसम र महिना	३० वर्ष पहिले र अहिले	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
बर्षा	पहिले		√	√	√	√							
	अहिले				√	√	√	√					
हिउद	पहिले									√	√	√	√
	अहिले									√	√	√	√
गर्मी	पहिले	√	√	√	√	√							√
	अहिले	**√**	**√**	**√**	**√**	**√**	**√**					**√**	**√**

मनसुन	पहिले			√	√	√							
	अहिले				√	√	√						
हिउदे वर्षा	पहिले									√	√	√	
	अहिले												

माथिको चाटवाट के विश्लेषण हुन्छ भने पोखरा आसपासका क्षेत्रमा पहिला भन्दा अहिले मौषममा समेत परिवर्तन भएको पाइयो । समयमा वर्षा नहुनु भएको वर्षा पनी अत्याधिक भई विपद निम्ताउनु, एकै ठाउँमा मात्र भारी वर्षा हुनुका कारण जनधनको क्षती भएको पाइयो, हिउदमा पानीनै नपर्दा खडेरी , सुक्खा र हिउदे वाली समुदायका मानिसहरुले लगाउनै छाडेको अवस्था छ । पहिला हिउदमा साता दिनसम्म हिउदे झरी लाग्ने गरेको तर अहिले पानीनै नर्पने समस्या देखिएको छ । गर्मि समयमा अत्याधिक गर्मी र जाडो समयमा पानी नपरेपनी चिसो वढ्नु जस्ता कारण जलवायुको परिवर्तनको असर र प्रभाव वढ्दो छ । विषेश गरी अपाङ्गगत भएका व्यक्तिहरुलाई अत्यन्तै कठिन परिस्थिति छ । पोखराको प्रकोप पनि छुट्टै खालको छ । पानि परेपछि एकै ठाउँमा जम्मा भई वाढी वन्न पुग्दा सडकमा यात्रा गर्न समेत कठिन छ । वाढि पहिरो आउदा साङग व्यक्तिहरु भाग्न सक्छन तर अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई भने घटना स्थलमै पुरिनुपरेको छ त्यसैले जलवायू परिवर्तनको असर यो क्षेत्रमा धेरै परेको पाइन्छ ।

३.२.२ वाली पात्रो :

विश्वमा जलवायु परिवर्तनको जोखिमवाट नेपाल चौथो स्थानमा रहेको देश हो । जलवायु परिवर्तनका कारण कृषि अत्यन्तै चपेटामा परेको छ र विश्व सगै यस क्षेत्रमा समेत खाद्य सुरक्षाको चुनौति छ । तिव्र गतिमा हिउ पग्लने, तापमान वृद्धि हुने समयमा वाली भित्राउन नपाइने, बेमौसमी वर्षा जस्ता असरहरु यस क्षेत्रमा देखा परेका छन् । जसका कारण अपाङ्गगत भएका व्यक्तिहरुले समेत बालीनाली लगाउने र भित्र्याउने समयमा आएको परिवर्तनलाई तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं : ४ वाली पात्रो :

बाली र महिना	३० वर्ष पहिले र अहिले	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
धान रोप्ने	पहिले		√	√	√								
	अहिले			√	√								√
धान भित्र्याउने	पहिले							√					
	अहिले			√				√	√				
मकै रोप्ने	पहिले											√	√
	अहिले											√	√
मकै भित्र्याउने	पहिले			√	√								
	अहिले			√	√								
उखु	पहिले	√											√
	अहिले	√								√			
टमाटर	पहिले											√	√
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा पहिला जेष्ठ, असार, श्रावणमा धान खेती गरिन्थ्यो भने अहिले असार, श्रावणमा र कतै कतै चैत्रमा उक्त खेति गरीन्छ । विगतमा प्रशस्त उखु खेती हुने गरेकोमा अहिले उखुखेती लोप भएको छ । हाल ब्यबसायीक रुपमा टनेल बनाई गोलभेडाँको खेती सबै महिनामा लगाइन्छ, भने अन्य वाली लगाउने समयमा जलवायु परिवर्तनका कारण केही फेरवदल आएको छ ।

३.२.३ ब्यवसाय पात्रो :

यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कृषकहरुले जीविकोपार्जनका लागि आजभोलि कृषी ब्यवसायसँगै अन्य ब्यवसाय पनि संचालन गर्ने गरेका छन् । कृषी ब्यवसायमा देखिएको चुनौतीलाई कम गर्न र पारिवारिक अर्थोपार्जनका निमित्त पर्यटन, पशुपालन तथा वैदेशिक रोजगारमा समेत ब्यबसायको रुपमा अगाडी बढाएको पाइन्छ । सामन्य गाउँमा खेतिपाति हुनै छाडेपछि जिविकोपार्जनका लागि गाउँ छाड्ने व्यक्तिहरुको संख्या उल्लेखनिय रुपमा बढ्दो छ । अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरुले तपशिल वमोजिमका ब्यवसाय गरेको पाइन्छ ।

तालिका नं : ५ व्यवसाय पात्रो :

व्यवसाय र महिना	३० वर्ष पहिले र अहिले	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
पर्यटन	पहिले							√	√	√	√	√	√
	अहिले	√	√			√	√	√	√	√	√	√	√
पशुपालन	पहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
वैदेशिक रोजगार	पहिले	√	√						√	√	√	√	√
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
कृषी व्यवसाय (तरकारी खेती)	पहिले			√	√				√			√	
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

माथीको तालिकाबाट के स्पष्ट हुन्छ भने सुरुको समयमा निर्वाहमुखी खेती प्रणाली गरी जीवन निर्वाह गरको पाइन्छ भने अहिले विस्तारै मानिसहरु व्यवसायिक तरकारी खेती, पर्यटन व्यवसाय, व्यवसायिक रुपमा कुखुरा, बाख्रा पालन तथा वैदेशिक रोजगार तर्फ अगाडी वढेको पाइन्छ ।

३.३. पालिका स्तरमा विपद को अवस्था

१. बाढि पहिरो

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	१, २,३, २०, २६, २४, ३२, ३३, २३,२८, १८, २५	११, २७, २८, ३०,३१, ३३	४, ५, १७, १९, २२	८४३
अन्नपूर्ण गा.पा	४,५,८, ९	१,२,३,५,६,७,१०,११		६४८
माछापुच्छ्रे गा.पा	२,५,७,८,९	१,६,	३	२३८
मादी गा.पा	१,२,६,७,८,९,१०,१२,	११,३,४,५		४३४
रुपा गा.पा	३, ५,६	१,२	४,	४३२

२. आगलागी

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका		४,६,७,८,१२, १५, १७,२२,२७, ३०, ३३	१,३,९,११,१३,१४, २१, २९,२६	२६८
अन्नपूर्ण गा.पा		१,२,३	४,५,६,८	१८७
माछापुच्छ्रे गा.पा		५	३, ४	४
मादी गा.पा	८, ९, १०	१२		३
रुपा गा.पा		३, ५, ६	२	७

३. चट्याङ्ग

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	२३, २१, ३१	२४, २०,२७, ३०,१३,१८	१२,१४, २६, २८,२९, ३३	२५४
अन्नपूर्ण गा.पा	१,२,३,६		९,११	७७
माछापुच्छ्रे गा.पा	^	१,४,५ ,८	२,३,७,९	११२
मादी गा.पा	१, ३, ११, १२	६,८	२,४,५	१८८
रुपा गा.पा	१	६	४	७७

४. सडक दुर्घटना

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	२२,२१,२५,२६,२७,२८	१,२,३,४,५,९,१०,११,१३,१४,२४,२९,३०,३१,३२,३३	६,७,८,१२,१५,१६,१७,१८,१९,२०,२३	१८२०
अन्नपूर्ण गा.पा		१,२,३,६,	४,५,७,८,९,१०,११,	८७०
माछापुच्छ्रे गा.पा		१,२,३,४,५,६,७,८,९		५३२
मादी गा.पा		१,२,३,४,५,६,७,८,९,१०,११,१२		१७१८
रुपा गा.पा		१,२,३,४,५,६,७,		१२२

५. हावाहुरी

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	२९, ३०	२३, ८, १० ,१२, १५, २६, २७,३१, ३३	२,३,४,५, ९, ११, १४, १६,१९,२०	३६
अन्नपूर्ण गा.पा	-	२, ९	११	५
माछापुच्छ्रे गा.पा		४, ६, ७	१, ९, ३	९
मादी गा.पा	१२	२, ९, १०, ११	६,५	१३
रुपा गा.पा			३,५,६	२

६. असिना

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	२३,१०,११,१९,२०,२५,३१,३३	२४,२०,२१,२७,३०	१८,१२,१४,२६,२९	४७
अन्नपूर्ण गा.पा	७, १०	९	२, ४	१२
माछापुच्छ्रे गा.पा	१, ३, ६	२, ४, ८	७	१९
मादी गा.पा	१, २, ८ १०, १२	४	७, ६	२८
रुपा गा.पा	४, ६, ६		२	७

७. खडेरी

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	१३, १९, २१, २५, २६,२९, ३०, ३१, ३३	४, ६, ७, ८, ११,१२, १५, २३, २४	१, ३, ९, ११, १३,१४, २०, ३२	६१
अन्नपूर्ण गा.पा	७, १०	९	२, ४	१२
माछापुच्छ्रे गा.पा	१, ३, ६	२, ४, ८	७	१९
मादी गा.पा	१, २, ८ १०, १२	४	७, ६	२८
रुपा गा.पा	४, ६, ६		२	७

८. रोग किराको प्रकोप

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	१४, १९, २०, २२,२७, ३०	३१, ३३	८, १४, १७, २३,२६, २७, २९, ३०, ३२	३७
अन्नपूर्ण गा.पा	–	४, ५	१, २, ३	७
माछापुच्छ्रे गा.पा	३	८, ९	३, ४, ७	११
मादी गा.पा	–	१२	१२	३
रुपा गा.पा	१, २, ६	–	–	१२

९. नदी कटान

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	–	२२, २३, २५	२१	७
अन्नपूर्ण गा.पा	४, ६	–	५, ७	१०
माछापुच्छ्रे गा.पा	२, ४, ५	–	–	१२
मादी गा.पा	–	१, ६, ७	४,५,९,१०, ११, १२	६
रुपा गा.पा	–	–	–	–

१०.मिचाहा प्रजाती

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	२२, २३	२१, २५, २६,२७	२९, ३०, ३१, ३२	२०
अन्नपूर्ण गा.पा	४, ५	–	–	८
माछापुच्छ्रे गा.पा	५, ८, ९	–	–	१२
मादी गा.पा	–	-	–	-
रुपा गा.पा	–	-	–	-

११.पानीको मूल सुक्ने

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने परिवार
पोखरा महानगरपालिका	१, १२, १६, १७, १३, २१,२९, ३०, ३३	१९, २२	२५, २६, २७, ३१	४४

अन्नपूर्ण गा.पा	४, ५	–	–	८
माछापुच्छ्रे गा.पा	–	२, ५	–	४
मादी गा.पा	–	२	–	–
रुपा गा.पा	–	–	५	१

१२.पशु रोग

स्थानीय तह	अति उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	उच्च जोखिमयुक्त वडाहरु	मध्यम जोखिमयुक्त वडाहरु	प्रभावित हुन सक्ने घरपरिवार
पोखरा महानगरपालिका	३३	२१	११, २६, २९, ३०	१०
अन्नपूर्ण गा.पा	–	–	४	५
माछापुच्छ्रे गा.पा	–	५	७	७
मादी गा.पा	–	–	४,१०, १२	५
रुपा गा.पा	–	–	–	–

३.४.क्षमता विश्लेषण तथा खाडल पहिचानः

आवश्यकताको लेखाजोखा र खाडल पहिचानको सन्दर्भमा पनि क्षेत्रगत रुपमा नै जिल्लामा भएका श्रोतहरुको अवस्था आँकलन गर्ने, त्यसमा थप आवश्यक के हो भन्ने पत्ता लगाउने र बिगतका विपद् सम्बोधनका सन्दर्भमा देखिएका खाडलहरु समस्याहरु पहिचान गरी त्यसलाई आगामी विपद्को अवस्थामा सम्बोधन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा रहने गरी प्रतिकार्य योजना बनाउने काम भएको छ। सबै स्थानीय तहले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ लाई आत्मसात गरी तोकिएको जिम्मेवारी अनुसार कार्य गर्नुपर्ने छ। स्थानीय तहमा खाद्य तथा गैरखाद्य (खोज तथा उद्दारका) सामाग्रीहरुको व्यवस्थित भण्डारण गर्ने सबै स्थानीयतहले विपद् जोखिमको पहिचान गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने। सबै स्थानीय तहले विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल अस्थायी आवासका लागि विपद् पूर्व नै खुल्ला तथा सूरक्षित स्थानको पहिचान गर्नुपर्ने।स्थानीय तहले विपद् ब्यवस्थापनका लागि क्षमता अभिबृद्धिका गतिबिधि संचालन गर्नुपर्ने। जस्तैः विपद् व्यवस्थापन, आधारभुत खोज तथा उद्दार, घरपरिवार समुदाय तथा विद्यालयको आपतकालिन योजना लगायतका तालिमको आयोजना गर्ने। सरकारको नयाँ संरचना अनुसार जिल्लामा भएका सबै क्षेत्रगत कार्यालयहरु स्थानीय तहमा रहने भएको हुँदा सबै स्थानीय तहले विषयगत अवधारण (Cluster Approach) अबलम्वन गरी सबै क्लष्टरलाई सक्रिय बनाउने। जसमाः खोज तथा उद्दार, सूचना सञ्चार तथा समन्वय, खाद्यान्न तथा राहत, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई, अस्थायी आवास, संरक्षण आदि आवश्यकताको आधारमा सक्रिय बनाउने। स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना गरी प्रभावकारी रुपमा सञ्चालनमा ल्याउने।

तालिका ७

कार्यहरु	पोखरा महानगरपालिका	अन्नपूर्ण गाउपालिका	माछापुच्छ्रे गा.पा	मादी गा.पा	रुपा गा.पा
स्थानीय विपद व्यवस्थापन समति गठन	छ	छ	छ	छ	छ
विपद पूवतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निमार्ण	छ	छ	छैन	छैन	छ
खाद्य तथा गैरखाद्य सामाग्री भण्डारण	छ	छैन	छैन	छैन	छैन
खुला तथा सूरक्षित क्षेत्र पहिचान	छ	छ	छैन	छैन	छ

आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन	छ	छैन	छैन	छैन	छ
विषयगत क्षेत्र (Cluster) गठन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भवन संहिता कार्यन्वयन	छ	छ	छ	छैन	छ
तालिम प्राप्त कार्यदलहरु	छैन	छैन	छैन	छ	छ
विपद व्यवस्थापन सचेतना तालिम	छ	–	छ	छैन	छ
विपद व्यवस्थापन कोष	छ	छ	छ	छ	छ
अपाङ्ग मैत्री संरचना	छ	छ	छ	छ	छ

सबै स्थानीय तहले विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा न्यूनिकरण ऐन, २०७४ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले व्यवस्था गरे अनुरुपका कार्यहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ। विपदको स्थानीय समुदाय नै प्रथम उद्दारक हो। तसर्थ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई नियमित अध्यावधिक गर्नुपर्ने, सबै स्थानीय तहमा खुला तथा सूरक्षित क्षेत्रहरु पहिचान गर्नुपर्ने, तालिम प्राप्त विपद् व्यवस्थापन कार्यदल गठन गनुपर्ने, विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने उद्धारका सामाग्री तथा केही सामान्य औजारहरु स्टेचर, अग्नी नियन्त्रण लगायतका आधारभूत सामग्री भण्डारण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको ध्येय विपद्बाट उत्पन्न हुन सक्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतीहरुलाई सकेसम्म कम गर्नुको साथसाथै विपद्का घटना भैहालेमा विपद् प्रभावितलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सहयोग उपलब्ध गराउनु हो। यस जिल्लामा विपद्को अवस्थामा हुन सक्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतीलाई न्युनिकरण गर्न तथा प्रतिकार्यलाई छिटो, छरितो, ब्यवस्थित तथा जवाफदेही बनाउन मानवीय सहायताको क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरुको पहिचान र पहुँच आँकलन र त्यस्तो महत्वपूर्ण समयमा कसरी सहयोग गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा यकिन गर्न अति आवश्यक हुन्छ। त्यसैले, ती निकायहरुको जिल्लामा पहुँच तथा कार्यक्रमको प्रकृतिलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ :

तालिका नं. ८

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	विपद् जोखिम व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम गठित जिल्ला विपद् व्यवस्थापनसमितिको सामान्य कार्य शर्तहरु : - विपद् जोखिम व्यवस्थापन र उद्दारको कार्यमास्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समितिहरु सँगसमन्वय गर्ने वा समन्वय गर्न लगाउने - जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी प्रदेश विपद् व्यवस्थापनसमिति, गृह मन्त्रालय मार्फत संघीय कार्यकारी समितिमा पेश गर्ने। - स्थानीय तहहरुमा रहेका स्थानीय विपदव्यस्थापन समितिबाट संचालित राहत तथा उद्दारको कार्यको अनुगमन गर्ने र संचालित कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने - समय-समयमा विपद् राहत उद्दार कार्यमा भैरहेको प्रगतिको बारेमा प्रदेश तथा केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारी दिने। - संघीय कार्यकारी समिति, गृह मन्त्रालय तथाप्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राप्त निर्देशनका आधारमा कार्य संचालन गर्ने। - बाह्य सहयोगका लागि सरकारी र गैरसरकारी निकायका बीच समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने।

			- बाह्य सहयोगका लागि सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रियगैरसरकारी संस्था, लगायतका निकायहरुबीच प्रतिकार्यको समीक्षा गर्न बैठक संचालन गर्ने । - क्षतीको विवरण सङ्कलनगर्ने । - प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, बहु विषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा , आवस्यकता अनुसार थप लेखा जोखा गर्ने निर्णय गर्ने र संङ्कलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने)
२.	जिल्ला समन्वय समिति , कास्की	स्थानीय समन्वय अधिकारी	- समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने । - आवास तथा पुनःस्थापना कार्य गर्ने । - स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानवीय श्रोत) परिचालन तथा समन्वय गर्ने ।
३.	स्थानीय तहहरु (स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति न.पा/गा.पा	प्रमुख/अध्यक्षवा विपद् सम्पर्क व्यक्ति	- विपद् जोखिम व्यवस्थापन र उद्दारको कार्यमा सुरक्षा निकाय, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, सामुदायिक विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी सोही अनुसार परिचालन गर्ने। - जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा विपद् लेखाजोखाको प्रतिवेदन पेश गर्ने । - स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना अनुसारका विषयगत क्षेत्र र सहयोगी निकायहरु समन्वय गरी तत्काल उद्दार तथा राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द र प्रदेशस्तरीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा विपद्का घटना र सोको प्रभाव वारे जानकारी गराउने । - विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शनले तोकेको ढाँचामा फाराम छपाइ तयारी अवस्थामा राख्ने । - लेखाजोखाका लागि आवश्यक जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने । - तत्काल प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्न लगाउने ।
४.	सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी,संघिय प्रहरी, प्रदेश प्रहरी र नगर प्रहरी)	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	- प्रमुख जिल्ला अधिकारीको मातहतमा रही खोज तथा उद्दार कार्यको नेतृत्व तथा गर्ने । - विशेष सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने । - विषयगत समितीमा रही सहयोग गर्ने ।
५.	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	- समन्वय । - स्रोत संकलनमा सहयोग । - जनपरिचालन गर्ने
६.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	- खाद्य,गैर खाद्यसामाग्री तथा अस्थाई आवास ब्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने। - आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती(Logistic)व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने
७.	जिल्ला स्थित विषयगत सरकारी कार्यालय र स्थानीय तहमा रहेका विषयगत शाखाहरु	कार्यालय तथा शाखा प्रमुखहरु	- विषयगत समितीमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने। - सम्बन्धित कार्यालयको आपत्कालिन योजना निर्माण गर्ने।
८.	उद्योग वाणिज्य सङ्घ	अध्यक्ष	- सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तैः चिउरा, भुजा, विस्कुट आदि, खाद्यसामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने ।
९.	यातायात व्यवसायीहरु	अध्यक्ष	- राहात तथा उद्दार कार्यका लागि यातायातका साधनहरु र जन शक्ति उपलब्ध गराउने

	सञ्चार माध्यम	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चार कर्मीहरु	- सहि सूचना संकलन विष्लेण तथा सम्प्रेषण गर्ने।
१०.	पेशागत व्यवसायी समतिहरु	अध्यक्ष	- राहत, उद्दार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग।
११.	गैर सरकारी संस्था महासंघ, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	- मानवस्रोत परिचालन गर्ने - स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने - गै.स.स. बीच समन्वय गर्ने। - क्षमता विकास तथा सहजिकरण कार्य गर्ने।
१२.	नेपाल पत्रकार महासंघ	सभापति	- सञ्चार माध्यमसँग समन्वय गरी परिचालन गर्ने। - सूचना सम्प्रेषण गर्ने।

३.१. संघसंस्थाहरुको विवरण :

विपदको समयको प्रतिकार्य र विपद पश्चातको पुनस्थापना र पुनः निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा प्रदान गर्न, सहयोग गर्न सक्ने सरकारी तथा गैह्रसरकारी निकायहरु समुदायमा रहेका र समुदाय वाहिर रहेका वडा तहवाट पहुँच पुऱ्याउन सक्ने क्षमताको आधारमा विश्लेषण गरीएको छ। विपद पूर्व, विपदको समयमा र विपद पश्चात समुदायमा रहेका संघसंस्थाहरुको ठुलो भूमिका रहन्छ। यस्ता संघ-संस्थाहरु वडामा कार्यरत कुन कुन छन् र कस्तो सहयोग पाउन सकिन्छ भन्ने विषयमा गोष्ठीका सहभागीहरुसँग छलफल गरि सूचना संकलन गरिएको थियो। जुन यसप्रकार रहेको छ।

जिल्ला स्थित संस्थागत विश्लेषण सम्वन्ध चित्र : १

तालिका नं :सस्थागत विश्लेषण सम्वन्ध चित्र

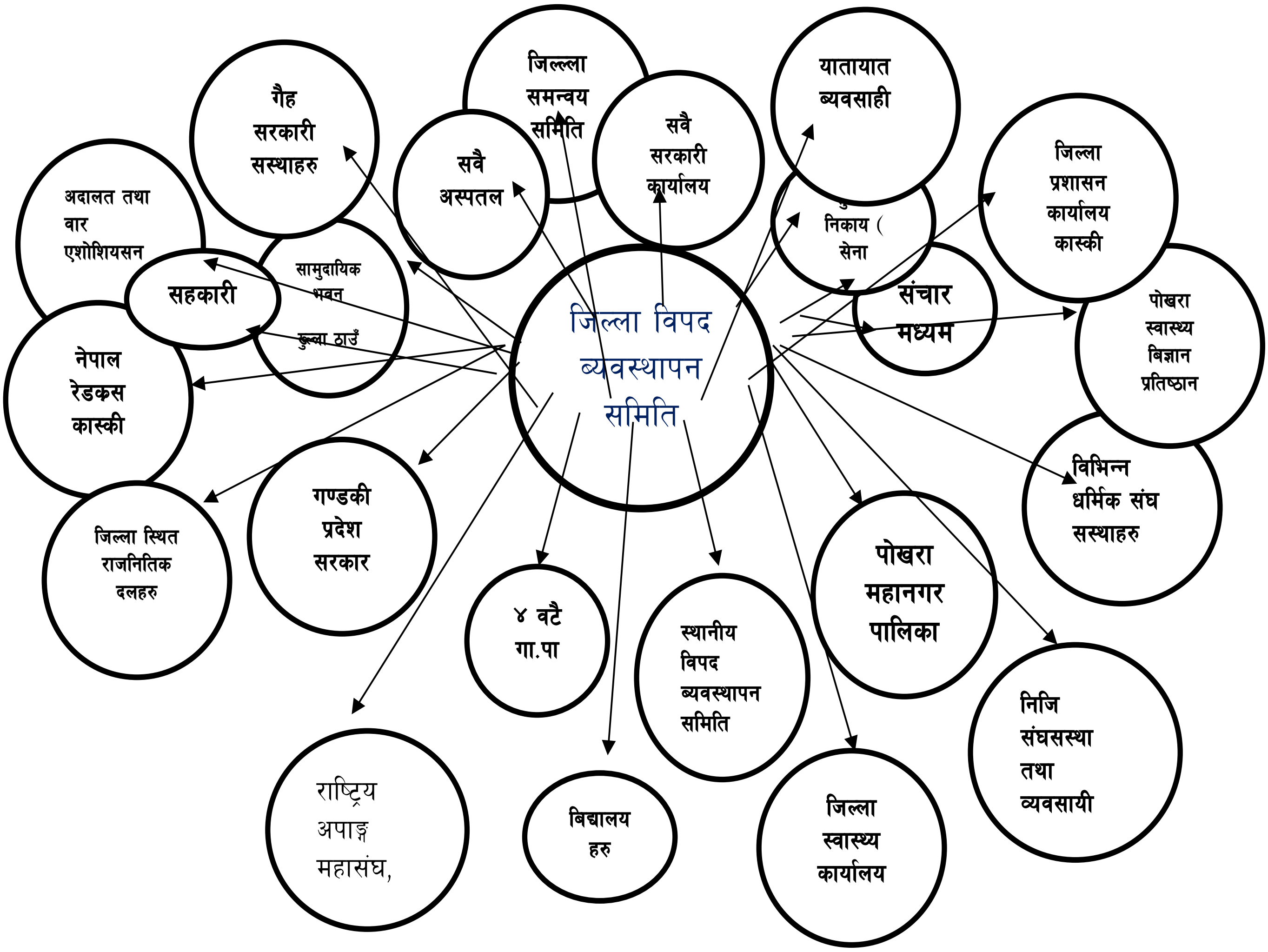

तालिका नं ९. सस्थाहरुको विवरण :

क.सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	भौगोलिक दुरी	पहुँचको अवस्था	प्राप्त हुन सक्ने सहयोगको क्षेत्र	संस्थाको सम्पर्क ब्यक्ति र फोन नं.
१	पोखरा महानगरपालिका नगर कार्यपालिका कार्यालय	पोखरा ८	३ कि.मी	पहुँच युक्त छ।	आर्थिक सहयोग	राजन पौडेल
२	अन्नपूर्ण गा.पा	अन्नपूर्ण २	२५ कि	पहुँच युक्त छ।	आर्थिक सहयोग	विष्ण वहादुर के.सी ९८५६००१७५०
३	रुपा गा.पा	रुपा १	२५ कि	पहुँच युक्त छ।	आर्थिक सहयोग	नवराज ओझ ९८५६०८४००९
४	माछापुच्छ्रे गा.पा	माछापुच्छ्रे ४	२२ कि	पहुँच युक्त छ।	आर्थिक सहयोग	मिन वहादुर गूरुङ्ग ९८५६०२९०२१
६	मादी गा.पा	मादी	२६ कि	पहुँच युक्त छ।	आर्थिक सहयोग	देविजंग गुरुङ्ग ९८५६०७२६०१
७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय कास्की	पोखरा ४	५की	पहुँच युक्त छ।	सुरक्षा, रेस्कु सहयोग	९८५६००५५५ नविन कार्की

८	नेपाली सेना फुलवारी दल	पोखरा ११	५ कि	पहुँच युक्त छ।	रेस्कु सहयोग	९८५६०६०५८८ राजेन्द्र पुडासैनी
९	नेपाल शसस्त्र प्रहरीवल	पोखरा ५	४ कि	पहुँच युक्त छ।	रेस्कु सहयोग	९८५१२७२०४७ बसन्त वहादुर सिंह
१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की	पोखरा ८	४ कि	पहुँच युक्त छ।	राहत, रगत, सेल्टर सहयोग प्राथमिक उपचार सेवा, RFL सेवा	९८५६०२०५०८ उर्मिला खड्का भण्डारी
११	आइ.एन एफ पोखरा	पोखरा १	५ कि	पहुँच युक्त छ।	राहत, उद्धार समाग्री, सहायक समाग्री, पूनस्थापना केन्द्र	विष्णु गीरी
१२	कोपीला नेपाल	पोखरा ७	१ कि	पहुँच युक्त छ।	वकालत, पुनरस्थापन सेवा	विना सिलवाल
१३	समुदायिकमा आधारीत सिविआरएस	पोखरा ८	२ कि	पहुँच युक्त छ।	उद्धार समाग्री, स्वास्थ्य समाग्री, स्वंसेवक, स्वास्थ्य समाग्री मर्मत सम्भार	कृष्ण प्रसाद लामिछाने ९८५६०२५५११
१४	सि डब्लु एस एन वालहितकारी परियोजना	पोखरा १५	४ कि	पहुँच युक्त छ।	उद्धार समाग्री, स्वास्थ्य समाग्री, स्वंसेवक, प्राथमिक उपचार सेवा	ठाकुर प्रसाद चापागाई ९८५६०२५०८७
६.	वडा प्रहरी कार्यालय वैदाम	पोखरा ६	५०० मि	पहुँच युक्त छ।	सुरक्षा व्यवस्थापन, उद्धारमा सहयोग	९८५६०९०१६७
७	पोखरा स्वस्थ्य विज्ञान प्रष्तिष्ठान, गण्डकी अस्पताल	पोखरा १०	५ कि	पहुँच युक्त छ।	स्वास्थ्य सेवा	भरतराज खत्री ०६१५७००६६
८	मणिपाल शिक्षण अस्पताल	पोखरा १२	१० कि	पहुँच युक्त छ।	स्वास्थ्य सेवा	
९	गण्डकी मेडिकल कलेज	पोखरा ९	५ कि	पहुँच युक्त छ।	स्वास्थ्य सेवा	कृष्ण पौडेल ९८५६०२६२११ ०६१-५८८९५८
१०	पोखरा उद्योग वाणिज्य संघ	पोखरा ४				शेभा गौतम
११	लेखनाथ उद्योग वाणिज्य संघ	पोखरा २६				प्रसिद्ध पौडेल ०६१-५६३६३१
१८	अम्मर सिंह मा.वि खुल्ला ठाँउँ	पोखरा १०	३ कि	पहुँच युक्त छ।	शिक्षा प्रदान, दृष्ट्रीविहिन वालवालिकाहरुलाई शिक्षण विषेश स्कुल	अर्पण कोइराला ९८५६०३४०४१
१९	नेपाल पत्रकार महासंघ	पोखरा ७				
२०	गैसस महासंघ, कास्की	पोखरा १७	२ कि	पहुँच युक्त छ।	संघसस्था संग समन्वय, राहत।	इन्दिरा पौडेल
२१	राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ	पोखरा ७	५०० मि	पहुँच यूक्त छ।	सचेतना, वकालत	हेम गुरुङ ९८४६०२२६००

माथिको तालिका अनुसार २१ वटा सरोकारवाल निकायहरु विपदका क्षेत्रमा कार्यरत रहेका छन् साथै सस्थाका जिल्लास्थित कार्यालयहरु रहेका छन् । पोखरा महानगरपालिका भित्र ३३ वटा वडा संजाल, नगर स्तरिय अपाङ्ग संजाल, नेपाल अपाङ्ग महिला संघ समेत पोखरामा कृयाशिल रहेका छन् । विपद अघि, विपदको समयमा, विपद पछि समेत विपद पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा सस्थाहरु कमजोर अवस्थामा रहेका छन् । ३० वटा सस्था मध्ये जलवायू परिवर्तन तथा

विपदमा ४ वटा सस्थाले मात्र काम गरेको पाइयो, अपाङ्ग भएका ब्यक्तिलाई मात्र लक्षित समुह वनाएर काम १ वटा संस्था रहेको पाइयो ।

३.२. सम्भावित समाधानका उपाय

क्र.स	समस्या	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको अवस्था	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय के अपनाउन सकिन्छ
१	विपद र विपदका सवाल	- सान तिना विपदका घटनाहरु घट्ने गरेको पाइयो ।	- हिरो, चट्याङ्, बाढी, जंगली जनावर आतंक, दुर्घटना, महामारी जस्ता वहुप्रकोहरु हुने गरेको छ, - बाढी पहिरो धेरै जान थालेको, - विपदले अत्याधिक क्षति पुर्‍याउने गरेको, - मानब स्वास्थ्यमा असर, - कृषि प्रणालीमा धेरै असर गर्ने गरेको, - जलवायू परिवर्तनका असरहरु देखिन थालेका छन् ।	अव्यवस्थित विकास, जलवायू परिवर्तन, असुरक्षित संरचना,	प्रविधिमा पहुँच नहुनु, रोगकिरा फैलनु, दिगो विकासका अवधारणा नअपनाउनु र जंगली जनावरको संरक्षण क्षेत्र ब्यवस्थित नगरीनु ।	विपद व्यवस्थापनका क्रियाकलापलाई विकासका कार्यक्रमसँगै एकीकृत गरि लैजाने । जलवायू अनुकुलन प्रविधि अवलम्वन गर्ने । जनावरहरु संरक्षित भित्र सुरक्षित तरिकाले पाल्ने ।
२	जीविकोपार्जन तथा खाद्य सुरक्षा (जस्तैः उत्पादनमा घटबढ)	- अनावश्यक किटनाशक प्रयोग नगरेर प्राङ्गारिक खेति गरिन्थ्यो । - खेतिको उत्पादन राम्रो थियो । - समयमा पानी पर्दथ्यो । - रोगकिराको खासै समस्या थिएन । - पशुहरुमा रोगको समस्या न्युन थियो	- बालीनालीमा रासायनिक मल र विषादीको प्रयोग हुनु, - खेती योग्य जमिन बाँझो रहेको, उत्पादन जनसंख्याको अनुपातमा कम भएको, - अतिवृष्टि, अनावृष्टि र खण्डवृष्टि हुनु, - बालीमा रोग, किरा लाग्नु - जंगली जनावरका कारण पशुपन्छी तथा खेतीको नोक्सानी, - पशुपंक्षिहरुमा नयाँ रोग देखा पर्नु, - उत्पादन घट्दै जानु,	जलवायु परिवर्तन, समयमा वर्षा नहुनु, खडेरी, सिंचाईको अभाव, माटोको उर्वरा शक्तिमा ह्रास, रोगकिरा धेरै लाग्नु,	नविन प्रविधिमा पहुँच नहुनु,	व्यवसायिक तथा आधुनिक प्रविधि युक्त तालिम तथा सहयोगको व्यवस्था, जनशक्तिको व्यवस्था, वैकल्पिक व्यवसाय अपनाउने ।
३	मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई तथा महामारी	- महामारीको समस्या रहेको, - स्वास्थ्य सेवाको कमी, - बालबालिकाहरु उपचार नपाएर मर्ने गरेको, - स्थानिय जडीबुटी तथा धामी झाँत्रीको मद्धतले उपचार गर्ने गरेको, - रोगको पहिचान नहुने गरेको ।	- स्वास्थ्य सेवामा पहुँच बढेको, - बाल मृत्युदरमा कमी, - मानिसमा नयाँ रोगहरु देखा पर्न थालेका, - नयाँ नयाँ रोग तथा महामारीमा वृद्धि भएको, - खानेपानीको श्रोत घट्दै गएको, -	- जलवायु परिवर्तन, अव्यवस्थित विकास, सरसफाइमा विशेष ध्यान नदिनु, मानवीय गतिशिलतका कारण कोभिड संक्रमण जस्ता रोग फैलनु ।	- जनचेतनाको कमी, - सरकारको नीति नियम प्रभावकारी लागु नहुनु ,	- जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने, - स्वास्थ्य सरसफाइका अभियान संचालन गर्ने, - स्वास्थ्यका मापदण्ड पालना गर्ने, पानीका मुहानहरु संरक्षण गर्ने, - प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवाहरु संचालन गर्ने,

क.स	समस्या	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको अवस्था	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय के अपनाउन सकिन्छ
४	वन तथा जैविक विविधता (जस्तैः नयाँ प्रजाति देखा पर्नु तथा लोप हुनु)	- जङ्गली फलफूलहरु समयमा फुल्ने र फल्ने गर्दथे, - जङ्गलमा प्रशस्त मात्रामा जङ्गली जनावरहरु पाइन्थे	- वनजङ्गलको घनत्व वढेको, - डढेलो लाग्ने क्रम बढेको, - पहिले पाइने चराचुरुङ्गी तथा जनावरहरु लोप हुन थालेको तर वादर र वाघको संख्या वढेको, - समयमा जङ्गली फलफूल फल्न छोडेको ।	- जलवायु परिवर्तन, - दीगो विकासको अवधारणा लागु नगर्नु , - जंगली जनावर संरक्षित नहनु	- जनचेतनाका कमी, - जगंली जनावरको आहार नहुनु	- बन व्यवस्थापन तथा संरक्षण, - जैविक विविधताको संरक्षण - प्रभावकारी नीति नियम लागु गर्ने,
५	जलश्रोत तथा उर्जा (पानीको मुहान कम हुनु , अथवा नयाँ देखा पर्नु	- पानीका मूलहरु प्रशस्त थिए, - उर्जाको रुपमा दाउरा र मट्टीतेल प्रयोग गरिन्थ्यो, - विद्युतको पहुँच थिएन ।	- पानीका मूलहरु सुक्दै गएको, - सोलार र जलविद्युतको प्रयोग बढेको, - खाना पकाउन इन्धनको रुपमा दाउरा नै अत्याधिक मात्राम प्रयोग गरिँदै, - घर निर्माणका लागि जंगलका रुखहरु धेरै काटीएको ।	- अव्यवस्थित विकास, - वसाँइसराइ, - पानीका मुहान संरक्षण नगर्नु ।	- जनचेतनाको कमी,	- पानीका मुहान संरक्षणमा विशेष ध्यान दिने साथै वैकल्पिक उर्जाको प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिने, बन संरक्षण गर्ने, बृक्षारोपण गर्ने,

माथीको विवरणका आधारमा हेर्दा अपाङ्गता भएका ब्यक्ति र तिनका परिवारहरुकालागि स्थानियले विगतमा विभिन्न प्रकोपका घटना घटनु भन्दा पहिले के कस्ता सावधानी अपनाएका थिए र विपदको घटनापछि के कस्ता सावधानी अपनाएका छन् भनेर विश्लेषण गरिएको छ । यस विश्लेषणबाट समुदायले प्रकोप ब्यवस्थापन गर्न अपनाउनु पर्ने सावधानीका उपायहरुको यकिन गर्न सकिन्छ ।

३.३. स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन

कास्की जिल्लामा विभिन्न निकायहरूबाट विभिन्न समयमा विपद् सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान एवं योजना सम्बन्धी प्रतिवेदनहरू प्रकाशन भएका छन्। यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीहरूको अध्ययन गरिएको छ। केही महत्वपूर्ण सामग्रीहरू र त्यसबाट प्राप्त गरिएका असल अभ्यासहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.सं.	प्रतिवेदन/प्रकाशनका नाम	सिकाइ/असल अभ्यासहरू
१.	विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना,२०७६ ,२०७७, २०७८,२०७९,२०८०,२०८१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अभिमुखीकरण गरी सम्बन्धित स्टेकहोल्डरहरु सचेत भई थप क्षमता अभिबृद्धि गर्न लागेको
२.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना,२०७१ ,२०७३ र २०७४	जिल्ला स्तरका विपद् जोखिम स्तरीकरण, विषयगत अभ्यासहरू सुरुवात हुन खोजका र जिल्ला भित्र रहका क्षमताहरू उल्लेख भएका
३.	विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८	समग्र जिल्लाको विपद् जोखिमका अबस्थाहरु बारे असल चित्रण।
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका वार्षिक प्रतिवेदनहरू	जिल्लामा भए गरेका विपद् प्रतिकार्यमा भएका प्रयासहरु उल्लेख भएका।
५.	स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन कार्य योजनाहरू	तत्कालीन स्थानीय निकायले गरेका प्रयास र सफलताका कथाहरू एवम् गाँउस्तरमा योजना निर्माण गर्ने प्रक्रिया स्थानीय समुदायका प्राथमिकताहरू बारे जानकारी भएका विपद्का स्थिति र स्थानीय स्तरबाट गर्न सक्ने सम्भावित उपायहरूका बारेमा जानकारी ।

		जोखिमहरुको ऐतिहासिक विश्लेषण Trend Analysis गर्न सहज भएका।
६.	विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	राष्ट्रिय स्तरमा तयार भएको नीतिबारे पूनरावलोकन जानकारी र जिल्ला स्तरमा समायोजन गर्ने प्रक्रिया बारे स्पष्टता।

यस औजारको प्रयोगवाट समुदायमा पर्ने प्रकोपहरुवाट वच्न अपनाइएका सावधानी तथा विपदको घटना पछी समुदायले गर्ने गरेका सावधानीका उपायहरुको वारेका विश्लेषण गरीएको छ।

तालिका नं १२ स्थानिय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन :

क्र.स	विपद/प्रकोपको प्रकार	विपद भएको वर्ष/महिना	विपद पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा न्यूनीकरणका कार्य		विपदको सामनाको लागि विपदको समय र पछि अपनाइएका विधि	
			व्यक्तिगत रुपमा	सामूहिक रुपमा	व्यक्तिगत रुपमा	सामूहिक रुपमा
१	बाढी/ पहिरो	बर्षेनी	खसै साबधानी नपनाइएको,	पहिरो रोकथामका लागि प्रयास गरीएको तर श्रोत साधन नजुटेको , पूर्वतयारीको कमी,	छैन	खोज तथा उद्धार, राहात सहयोगका लागि विभिन्न निकायसंग पहल, जोखिमपूर्ण घर तथा बस्ती स्थानान्तरणको लागि समन्वय।
२	अत्याधिक गर्मी	वर्षिनी	घर भित्रै वस्ने	छैन	छैन	छैन
२	कोभिड १९ महामारी र डेङ्गी रोग	२०७६ देखि कोभिड र २०७९।०८० को डेङ्गी महमारी	सामान्य सावधानी अपनाइएको,	कोभिडमा जनचेतना, स्वास्थ्य मापदण्डको पालना, समुदायमा प्रवेश निषेध गर्न स्वंसेवक परिचालन	सामान्य सावधानी अपनाएको, सरसफाइ,	जनचेतना, स्वास्थ्य मापदण्डको पालना गरेको
३	आगलागी/डढेलो	बर्षेनी	आगोजन्य बस्तु बच्चाको पहुँचबाट टाढा राख्ने गरेको, खाना पकाएपछि आगो निभाउनु,	जनचेतना र पूर्वतयारीको कमी,	सहयोगका लागि गुहार माग,	विभिन्न निकायमा राहतको लागि सहयोग माग,
४	असिनापानी	बर्षेनी	असिना पर्नु अगावै बाली भित्र्याउने गरेको, कोहिले जालि पाएमा टर्नेलमा खेती लगाउने गरेको।	छैन	समयमा बाली भित्र्याउने,	छैन
५	हावाहुरी	बर्षेनी	छानोमा थप ढुङ्गा राखेर अठाउने गरेको ,	छैन	छैन	छैन

क.स	विपद/प्रकोपको प्रकार	विपद भएको वर्ष/महिना	विपद पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा न्यूनीकरणका कार्य		विपदको सामनाको लागि विपदको समय र पछि अपनाइएका विधि	
			व्यक्तिगत रुपमा	सामूहिक रुपमा	व्यक्तिगत रुपमा	सामूहिक रुपमा
६	जंगली जनावरको आतंक	बर्षेनी	बाली पाक्ने समयमा हेरालो बस्ने गेरेको,	छैन	जनावर धपाएको,	मिलेर जनावर धपाएको,
७	चट्याङ	बर्षेनी	छैन	जनचेतना अभिबृद्धि गरिएको,	छैन	सहयोग,

३.४. सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा:

कास्की जिल्लामा विभिन्न निकायहरूबाट विभिन्न समयमा विपद् सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान एवं योजना सम्बन्धी प्रतिवेदनहरू प्रकाशन भएका छन् । यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीहरूको अध्ययन गरिएको छ । केही महत्वपूर्ण सामग्रीहरू र त्यसबाट प्राप्त गरिएका असल अभ्यासहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	प्रतिवेदन/प्रकाशनका नाम	सिकाइ/असल अभ्यासहरू
१.	विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना,२०७६ ,२०७७, २०७८,२०७९,२०८०,२०८१ २०८२	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अभिमुखीकरण गरी सम्बन्धित स्टेकहोल्डरहरु सचेत भई थप क्षमता अभिबृद्धि गर्न लागेको
२.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना,२०७१ , २०७३ र २०७४	जिल्ला स्तरका विपद् जोखिम स्तरीकरण, विषयगत अभ्यासहरूसुरुवात हुन खोजका र जिल्ला भित्र रहका क्षमताहरू उल्लेख भएका
३.	विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८	समग्र जिल्लाको विपद् जोखिमका अबस्थाहरु बारे असल चित्रण।

३.५. विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण

जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको मिति २०७६ बैशाख १२ गते को बैठकले कास्की जिल्लामा साविक कै १० वटा विषयगत क्षेत्रलाई निरन्तरता दिने र हाल राज्य पुर्नसंरचना अनुसार जिल्लामा रहेका विषयगत क्षेत्रका अगुवाई गर्ने अधिकांश सरकारी निकायहरु सम्बन्धित गाँउपालिका/ महानगरपालिकामा शाखा/महाशाखाको रुपमा रहेकाले गाँउपालिका नगरपालिका अगुवाइ मा विषयगत क्षेत्र परिचालन गर्ने निर्णय गरेका छ । विषयगत क्षेत्रगत रूपमा नेतृत्व प्रदान गर्ने जिल्लास्थित सम्बन्धित निकायहरू (Cluster Leads) सँग मिली मानवीय गतिविधि सञ्चालन गर्नका लागि निम्नलिखित क्षेत्रहरू (Cluster) गठन गरिएको छ । साथै ती क्षेत्रसँग सम्बन्धित सहयोगी निकायहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

विषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्थाहरु	सदस्यहरु		सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं
सूचना तथा समन्वय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय (जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति)	- नेपाली सेना - सशस्त्रप्रहरी वल, नेपाल - नेपालप्रहरी (संघियप्रहरी,प्रदेश प्रहरी,नगर प्रहरी) - गाँउपालिका तथा नगरपालिका	- नेपाल टेलिकम - नेपाल पत्रकार महासंघ कास्की - राष्ट्रिय अनुसंधान कार्यालय कास्की - जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	चित्राङ्गत वराल	९८५६०३७५०१ daokaski@gmail.com
खोज तथाउद्दार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, गाँउपालिका, नगरपालिकाहरु	- नेपाली सेना - सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	- राष्ट्रिय अनुसंधान जिल्ला कार्यालय, कास्की	बसन्त बहादुर सिंह	९८५१२२६२०४७

		- संघिय प्रहरी, प्रदेश प्रहरी र नगर प्रहरी	- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		
आवास तथा गैर खाद्य सामग्री ब्यवस्थापन	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाईकास्की र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की शाखा	- स्थानीय तहहरु - उद्योग वाणिज्य संघ हार्डवयर एसोसियसन - लायन्स/रोटरी क्लवहरु - जिल्ला प्रशासन कार्यालय कास्की - डिभिजन वन कार्यालय - ट्रक व्यवसायी समिति	- निमार्ण व्यवसायी संघ - गैर सरकारी संघ महासंघ - कम्युनिटी सपोर्ट ग्रुप नेपाल - असल छिमेकी नेपाल - सिद्धार्थ क्लव - जिल्ला समन्वय समिति, कास्की	उर्मिला खड्का भण्डारी	९८५६०२०५०८ nrcskaski@gmail.com
खाद्य कृषि तथा जिविकोपार्जन	स्थानीय तहका कृषि विकासविभाग/शाखाहरु	- जिल्ला समन्वय समिति - नेपाल खाद्य संस्थान - नेपाल रेडक्रस सोसाईटी - उद्योग वाणिज्य संघ - बहिनी एजुकेयर - गै.स.स महासंघ - कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेड - साल्ट ट्रेडिङ लि वर्ड - आमा मिलन केन्द्र	- दिदीबहिनी बचाउ कास्की - महिला सशक्तिकरण सरोकार संघ नेपाल - कोपिला नेपाल - नारी सेवा केन्द्र - बाल तथा महिला सशक्तिकरण समाज नेपाल - इवाच नेपाल - महिला सिप विकास संस्था	स्थानीय तहहरुका विभाग/शाखाप्रमुखहरु	
सहयोग सामाग्री तथा राहत वितरण	स्थानीय तहहरु	- जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की - नेपाल रेडक्रस सोसाईटी - वस व्यवसाय समिति - ट्रक व्यवसायी समिति	- जिल्ला समन्वय समिति, कास्की - उद्योग वाणिज्य संघ - गै.स.स महासंघ - लायन्स तथा रोटरी क्लवहरु - निर्माण व्य. समितिहरु हार्डवयर एशोसियशन	चित्राङ्गत वराल	९८५६०३७५०१ ९८५६०२४५०१ daokaski@gmail.com
खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन कार्यालय	- महानगरपालिका तथा गाँउपालिका (स्वास्थ्य शाखा) - गै.स.सं महासंघ - नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला	- जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय - बाबा फाउण्डेसन - ब्रिटिस गोर्खा वेलफेयर - सामुदायिक वन उपभोक्त महासंघ	पदमवहादुर कुँवर	९८५६०७३०८६

		- शिक्षा समन्वय इकाई सेफ आवर हि. ट्रष्ट नेपाल	- स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की		
स्वास्थ्य तथा पोषण	प्रादेशिक जनस्वास्थ्य केन्द्र पोखरा	- महानगरपालिका तथा गाँउपालिका (स्वास्थ्य शाखा,स्वास्थ्य विभाग - पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान - जिल्ला अस्पताल, - जिल्ला आयुर्बेद अस्पताल - निजी अस्पतालहरु	- नौलो घुम्ती - नेपाल आशा स्वास्थ्य सेवा - परिवार नियोजन संघ - औषधि व्यवसायी संघ - म्यूनिटी सर्पोट ग्रुप - जि. व्याय एड्स रोग नियन्त्रण संघ	डा मधुराजी ढकाल	९८५६०४८३५० dphokaski@gmail.com
संरक्षण	स्थानीय तहका सामाजिक विकास विभाग/शाखाहरु	- नेपाल प्रहरी (संघिय प्रहरी, प्रदेश प्रहरी र नगर प्रहरी) - वृद्धाश्रमहरु - वालगृह संजाल - गै.स.स महासंघ - गण्डकी वहिरा संघ	- राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ - ईन्सेक - कास्की नेत्रहिन संघ - सि.एस. जि - ज्येष्ठ नागरिक महासंघ - शक्ति समूह, पोखरा कार्यालय	स्थानीय तहहरु विभाग/शाखाप्रमुखहरु	नविन कार्की ९८५६००५५५५
आपत्कालिन शिक्षा	शिक्षा विकास समन्वय इकाई, कास्की स्थानीय तहहरुका शिक्षा विभाग/शाखाहरु	- CTEVT - शिक्षक महासंघ - ने.रा.शि.सं - ने.शि.सं - अ.ने.शि.सं - शिक्षा विकास केन्द्र - जर्जजोन शिक्षा प्रतिष्ठान - चिल्ड्रेन नेपाल	- शिक्षा उपक्रम नेपाल - सिद्धार्थ क्लव - साथीनेपाल - गोनेसा - प्याब्सन, एन प्याब्सन - हिसान - सामुदायिक सिकाई केन्द्र - विद्यार्थी सँगठनहरु - नौलो घुम्ती नेपाल - असल छिमेकी नेपाल	लेखनाथ आचार्य ९८५६००२५३३	
पशु स्वास्थ्य	स्थानीय तहहरुका पशु विकास विभाग / शाखाहरु	- नेपाल भेटनरी एसोसियसन - हिमालयन एनिमल रेस्क्यु	- सामर्थ, सिप्रेड, - नेल्टा, नेभ्ला कास्की - AHTCS पोखरा	स्थानीय तहहरु विभाग/शाखाप्रमुखहरु	

परिच्छेद ४ विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना

४.१. विषयगत क्षेत्र :आपतकालिन सूचना र खोज तथा उद्दारमा समन्वय

अगुवाई गर्ने निकाय:जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की

तालिका नं .१५ विषयगत क्षेत्र आपतकालीन सूचना तथा समन्वयको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची

क्र. सं	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नं
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय ,कास्की	स.प्र.जि.अ.	९८५६०३७५०१
२	नेपाली सेना , कृष्ण दल गण	प्रमुख सेनानी गणपति	९८५६०६०५८८
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी उपरीक्षक	९८५६००५५५५
४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल २४ नं हे .क्वा .कालिका कास्की	प्रहरी उपरीक्षक गणपति	९८५१२७२०४७
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय ,कास्की	अनुसन्धान उप निर्देशक	९८५६०६५१०१
६	जिल्ला समन्वय समितिकास्की	सदस्य	९८५६०७७१३६
७	जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय पोखरा	कार्यालय प्रमुख	९८५६०७९२९९
८	नेपाल टेलिकम	कार्यालय प्रमुख	९८५२०२८७७७
९	नेपाल पत्रकार महासंघ ,कास्की	अध्यक्ष	९८५६०३१९३१
१०	पोखरा महानगरपालिका	प्रमुख	९८५६००३०३५
११	मादी गाउँपालिका	प्रमुख	९८५६०७२६०१
१२	रुपा गाउँपालिका	प्रमुख	९८५६०८४००९
१३	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	प्रमुख	९८५६०१७३११
१४	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	प्रमुख	९८५६००१७००

४.१.१. मुख्य विपद्को किसिम: बाढीपहिरो, चट्याङ्ग, भूकम्प, खडेरी, आगजनी, हावाहुरी, नदिकटान तथा महामारी

विपद्को अनुमानित अवस्था:

- यस जिल्लामा हुने गरेका बाढीपहिरो चट्याङ्ग, भूकम्प, असिना, खडेरी आगजनी लगायत प्रकोपबाट हुने विपद्को जोखिमबाट सम्भाव्य प्रभावित ३०० परिवारका १५०० जना हुन सक्नेछन्
- गाउँपालिकाहरुमा रहेका सञ्चार उपकरणहरु अबरुद्ध वा नष्ट भई सूचना आदानप्रदानमा समस्या आउन सक्छ।
- सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलनमा कठिनाइ उत्पन्न हुन सक्छ।
- बाढी तथा भूकम्पको कारण भौतिक पूर्वाधारहरु जस्तै भवन, पुल, कलभर्ट सडक, विद्युत प्रशारण लाइन क्षती हुनसक्छ।
- आगलागि तथा जङ्गली जनावरका कारण भौतिक संरचना घरगोठ, धनमाल तथा मानवीय क्षती हुनसक्छ।
- सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलनमा दक्ष जनशक्तिको अभाव हुनसक्छ।
- महामारी जन्य सम्भाव्य रोगहरु देखा पर्न सक्छन।
- कृषिवालीमा रोगजन्य तथा किट जन्य प्रकोप हुन सक्नेछ।

४.१.२. विषयगत उद्देश्य:

- सूचना संकलन एवं व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहहरुले विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन अनुसारको ढाँचा तथा सूचना संकलन एवं व्यवस्थापनका लागि जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने
- स्थानीय तह गा.पा/ न.पा.मा सूचना तथा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने
- विभिन्न किसिमका प्रकोपहरुका कारण हुन सक्ने विपद्को जोखिम सम्बन्धी पूर्व जानकारी सञ्चार माध्यम मार्फत दिने व्यवस्था मिलाउने।
- विपद्को समयमा गठित सबै विषयगत क्षेत्रहरुको उपयुक्त परिचालन तथा समन्वय कायम गर्ने।
- प्राप्त सूचनाहरु संकलन तथा विश्लेषण गरी जिल्ला आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सम्प्रेषण गर्ने।

४.१.३. रणनीति

- स्थानीय तहमा हुनसक्ने संभावित विपद्को सूचनाहरु, विषयगत क्षेत्रहरु, सुरक्षा निकाय, स्थानीय राजनीतिक दल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सञ्चार माध्यमहरु, स्थानीय समुदायसँग समन्वय गरी प्रभावित क्षेत्र तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचना सम्प्रेषण गर्ने।
- संभावित प्रकोप हुनसक्ने अवधिभर र विपद्को समयमा स्थानीय समाचार माध्यम (एफ.एम रेडियो, टि.भी, पत्रिका) मार्फत प्रसारण तथा प्रकाशन गर्ने।
- विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुलाई सक्रिय बनाउन भूमिका निर्वाह गर्ने

तालिका नं १६ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
०-२४घण्टा	-तत्कालै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका सूचना अधिकारीहरुबाट सूचना लिने -IRA गर्ने -स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वयमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने -सम्भाव्य प्रभावित समुदायहरुलाई सूचना एफ एम रेडियो र टेलिफोन मार्फत केन्द्रीय निकायमा सूचना प्रवाह गर्ने/गर्न लगाउने - घाइतेहरुको उपचारको लागि आवश्यक समन्वय गर्ने - उद्धार गरिएका व्यक्तिहरुको लागत तयार गर्ने	-स्थानीय तहमा रहेको सरोकारवाला निकायको सम्पर्क व्यक्तिको टेलिफोन नम्बर अद्यावधिक गर्ने -प्रभावित हुने समुदायहरुलाई मेगाफोन र साईरन मार्फत जानकारी गराउने। -प्रत्येक समुदायमा सूचना बारे अपडेट गराई राख्ने। -प्रभावित समुदायमा पहुँच योग्य रेडियो , एफ.एम .सँग सम्पर्कमारहि निरन्तर सूचना सम्प्रेषण गर्ने। -प्रभावित व्यक्तिहरुलाई उपचारको लागि शिविर व्यवस्थापन गर्ने।	-स्थानीय तहको नयाँ संरचना -बाटो कल्भर्टहरुमा क्षती हुन सक्ने -प्राविधिक कारणले फोन सम्पर्कमा ढिलाई हुने। -अनुमान भन्दा बढी जोखिमको विपद् आउन सक्ने। -शिविर व्यवस्थापनका लागि उचित ठाँउ छनौटमा कठिनाई हुन सक्ने। -समन्वय र सहयोगमा ढिलो भएमा प्राथमिक उपचार शिविर	-जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, -स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, -जिल्ला प्रहरी कार्यालय, -नेपाल रेडक्रस सोसाइटी -स्थानीय सञ्चार माध्यमहरु	आवश्यकतानुसार

	- प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा पठाउने	- उद्धार गरिएको व्यक्तिघाइते र विस्थापितहरुको लगत तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने।	सञ्चालनमा ढिलाई हुने।		
२४-४८घण्टा	- विपद्बाटप्रभावितहरुको लगत तयार गर्ने - अस्थायी शिविर व्यवस्थापन गर्ने - मृत जनावर घरपालुवा चौपायाको दुर्गन्ध व्यवस्थापन गर्न - अस्थायी शिविर सुरक्षा व्यवस्थापन कार्य गर्ने	- तयार गरिएको लगतका आधारमा राहत वितरणका लागि विषयगत क्षेत्र परिचालन गर्ने - अस्थायी शिविरमा सुरक्षा व्यवस्था गर्न सुरक्षा निकायहरुलाई परिचालन गर्ने।	- पालिकाहरुले जनशक्ति तयार गर्नुपर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, जि.स.स., जिल्ला प्रहरी कार्यालय	आवश्यकतानुसार
४८-७२घण्टा	- खोज तथा उद्दार कार्य निरन्तरता दिने - दुर्गन्ध व्यवस्थापन गर्ने - व्यक्तिगत क्षती भएको सम्पतिको विवरण संकलन गर्ने - MIRA फाराम भर्ने	- व्यक्तिको क्षती भएका विवरणलाई सम्प्रेषण गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने। - सुरक्षा निकायलाई विपद् सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि तालिम दिने	- समयमै व्यवस्थापन गर्न नसक्दा दुर्गन्ध फैलन सक्ने। - दक्ष जनशक्ति नभएर गलत तथ्याङ्क आउन सक्ने।	- जिल्ला प्रशासन कार्यालय , स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ,सुरक्षा निकाय	आवश्यकतानुसार
विपद्को घटना पश्चातको अवधि	- विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	- आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	- कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	- मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
३-७दिन ७२ घण्टा देखि ७ दिन	- उद्धार कार्यमा निरन्तरता प्रदान गर्ने - शिविर व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने - स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्न	- सुरक्षा निकायमा समन्वय गर्ने - सामुदायिक भवन तथा सूरक्षित आश्रय स्थलको पहिचान गरी तयारी अवस्थामा राख्ने - विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	- समन्वय र उद्धार कार्य हुन नसकेमा जनधनको क्षती हुन सक्ने	- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ,सुरक्षा निकाय , विषयगत क्षेत्र	
एक साता देखि १ महिनासम्म	- समन्वय र सुरक्षा व्यवस्थापन - स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन सहयोग	- DDMC को बैठक बस्ने - सुरक्षा समितिको बैठक बस्ने - खाद्य विषयगत क्षेत्रलाई राहतका लागि परिचालन गर्ने - उपचार कार्यालाई निरन्तरता दिने	- समयमा खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउन नसक्दा भोकमरी कुपोषण वृद्धि हुने - महामारी फैलन सक्ने	- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति ,सुरक्षा निकाय , समुदाय	

तालिका नं १७ कार्यान्वयन योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क्र.सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सिमा
१.	स्थानीय तहहरुको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने	स्थानीय तहहरु	संकटासन्नता तथा जोखिम नक्साङ्कन तथा क्षमता विश्लेषण	जेष्ठ भित्र
२.	महानगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरुमा सूचना सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई अभिमुखिकरण गर्ने तथा आवश्यक फोन नम्बरहरु उपलब्ध गराउने	स्थानीय तह	बैठक ,कार्यशाला	ज्येष्ठ भित्र
३.	स्थानीय तहहरुमा विषयगत क्षेत्रहरु तथा स्थानीय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरुको आपतकालिन सम्पर्क नं अद्यावधिक गर्ने	स्थानीय तह	बैठक ,कार्यशाला	निरन्तर
४	सञ्चारकर्मीहरुलाई www.hydrology.gov.np, www.drrportal.gov.np, flood forecast का बारे जानकारी गराउने	DEOC, जिल्ला प्रशासन कार्यालय , स्थानीय तह	बैठक कार्यशाला	ज्येष्ठ भित्र

४.२. विषयगत क्षेत्र : आपतकालिन खोज तथा उद्धार

४.२.१. मुख्य विपद्को किसिम :

बाढीपहिरो, चट्याङ्ग, भूकम्प, आगजनीबाट हुन सक्ने सम्भावित मानवीय असर):

- प्रभावित ६४३ घरपरिवारका करिब २००० जनालाई तत्काल उद्धार गर्नुपर्ने अवस्था हुन सक्नेछ ।
- बाढीपहिरोबाट भौतिक संरचनाहरु, घर, बाटो, पुल कलभर्ट आदि भत्किन सक्छ, यातायात अवरुद्ध हुनसक्ने ।
- मानिसहरु वेपत्ता हुने, पुरिने, बगाउने, नदी बीचमा फस्ने, घाइते हुने तथा मानवीय क्षती हुनसक्ने ।
- शहर उन्मुख वस्तीहरु भूकम्पिय जोखिममा पर्ने ।
- सूचना सम्पर्क बिच्छेद हुने र कायम गर्न कठिन हुने ।
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायीरुपमा क्षती, बाल-बालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा तथा फरक क्षमता (अपाङ्ग) भएका मानिसहरु मुख्य रुपमा प्रभावित हुने ।
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरु माथि चाप पर्ने ।
- सामुदायिक संस्थागत ठाँउहरुमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा चोरी, लुटपाट, बलात्कार र मानव बेचबिखन जस्ता घटनाहरु हुन सक्ने ।

४.२.२. विषयगत उद्देश्य

- प्रभावितहरुको तत्काल जीबन बचाउनु ।
- सम्भावित मानवीय क्षती कम गर्नु ।
- सुरक्षित स्थानको खोजी गर्ने ।
- विपद्मा परेका समुदायलाई उद्धार गरी सूरक्षित आश्रय स्थलमा राख्ने ।
- विपद्को समयमा प्रभावित समुदाय तथा सुरक्षा पोष्टहरुमा खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक सामाग्रीहरुको प्रबन्ध मिलाउने ।
- विपद्मा परेकाहरुलाई उद्धारका लागि खोजी गर्नु, विशेष गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांग तथा असहायहरुलाई खोजी कार्यमा प्राथमिकता दिने ।
- विपद्मा कारणले जीवन जोखिममा परेका व्यक्तिहरुको प्राथमिकताअनुसार उद्धार गर्ने ।
- विपद्मा परेकालाई समयमै आधारभूत आवश्यकताका राहत सामग्री वितरण गर्ने ।

४.२.३. मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- विपद्को लगत्तै उपकरण सहित खोजी तथा उद्धार (Search & Rescue) टोली खटाउने।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने।
- सुबिधाबाट एकदमै बञ्चित समूह/संकटासन्न अवस्थामा रहेका व्यक्ति लगायत सबैलाई गरिएको उद्दार र वितरण गरिएका सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन।
- अवस्था हेरी MIRA (Multicluster Initial Rapid Assessment) टिम खटाउने।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दैनिक र त्यस पछि हरेक दुई हप्ता पछि प्रतिवेदन पेश गर्ने।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (Camp Coordination & Camp Management) को अनुगमन तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने (फाराम सहितको संयन्त्र)
- पहिलो हप्तामा हरेक दिन र प्रकोप भएको २४ घण्टा भित्र समाचार सञ्चार माध्यममा पठाउने।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने सांस्कृतिक, सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा स्वीकार गर्न सकिने सामग्री-दाता/ सहयोग उपलब्ध गराउने (निकायबाट प्रत्यक्ष वितरण होइन)।
- स्थानीय विपद् उद्धार समितिलाई सक्रिय पार्ने (अनुगमन तथा मुल्याङ्कन र प्रतिवेदन)

तालिका नं १८ खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपतकालिन पूर्वतयारी योजना

अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी अनुमानित लागत
पहिलो दिन (०-२४घण्टा)	- प्राप्त सूचनाको आधारमा समन्वय गरी संयुक्त टोली परिचालन गरी उद्धार तथा प्राथमिक उपचार गर्ने। - ठूला विपद्हरुको सामना गर्ने घटना आदेश प्रणाली Incident Command System लागु - पीडित घाइतेहरुको सम्बन्धमा - तत्काल घटना स्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र शिकिस्त घाइतेलाई अस्पताल पठाउने - एम्बुलेन्स सेवा , आपतकालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेका लागि यातायातकोव्यवस्था तत्काल मिलाउने - आगो लागेको ठाउँमा आगो निभाउने तथा नियन्त्रण गर्ने	- विगतका विपद् सम्बन्धी घटनाको सूचना संकलन ,सम्भावित विपद्को पहिचानएवं अनुगमन गर्ने र उद्धार गर्नु पर्ने स्थलको एकिन गर्ने ,विपद् जोखिम बारेनक्साङ्कन गर्ने र समन्वयात्मक छलफल गर्ने - खोजी तथा उद्धार एवं क्षतीको निर्धारण तथा आवश्यकतालाई लेखाजोखा गर्ने कार्यमा सरकारी ,गैर/सरकारी सँगठन , स्थानीय निकाय ,निजी क्षेत्र तथा समुदायमा आधारितसँगठनहरुको भूमिकालाई स्पष्ट गरिने छ - सम्पर्क व्यक्तिलगायत खोजी तथा उद्धार आवश्यकताको निर्धारण सञ्चालन गर्ने जिम्मेवार निकायहरुको पहिचान गरी पहिचान गरिएका निकायहरुलाई औपचारिक रुपमा जिम्मेवार प्रदान गरिने छ। - खोजी तथा सहज उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने ठूला उपकरण Heavy Equipment तथा औजारहरुको परिचालन तथा उपयोग निर्देशिकाहरुको विकास गरिने र विपद्को लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिलाई उच्च सतर्कता High Alertमा राख्ने। - जिल्ला र स्थानीय विपद् प्रतिकार्यका लागि खोज तथा उद्धार समुहको क्षमता	- संयुक्त रुपमा नक्साङ्कनको अभाव रहेको ,यसका लागि सबैनिकायहरुलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्ने - तालिम प्राप्त कार्यदलको आवश्यकता छ - Disaster Prone इलाकाको पहिचान गरी जोखिमको स्तर निर्धारण तथा Hazard Map बनाउनु पर्ने। - जिल्ला तहका तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार सदस्यहरुले स्थानीय तहमा खोज तथा उद्धारका लागि स्वयंसेवकको विकास - जिल्लाहरुका लागि आवश्यक आपतकालीन सामग्रीहरु - प्रत्येक स्थानीय तहको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण - बाढी /पहिरो - OBM डुङ्गा १ ,रवर डुङ्गा१ - आगजनी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षा निकाय , स्थानीय सरकार	आवश्यकतानुसार

	- सडक सम्पर्क न्यूनतम पुन:स्थापना गर्ने - भिड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने - पीडितहरुलाई नजिकको अस्थायी शिविरहरुमा पठाउने	विकास गर्ने र प्रत्येक विपद् प्रभावित समुदायमा आवश्यकता अनुसार समुह गठन गरी क्षमता विकास गर्ने - सुरक्षा सम्बन्धि सबै निकायले खोज एवं उद्धारका लागि भण्डारण गरिएका सामग्रीहरुको अवस्थाको जाँच गर्ने , उद्धार सामग्रीको थप आवश्यकता अनुसार तयारी गर्ने - तिनवटै सुरक्षा निकायहरुमा जिल्ला तथा स्थानीय तहमा निर्दिष्ट स्टाफ र दमकल सहितको विपद् व्यवस्थापनका पूर्ण सामग्री सहितको एकाइ टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	- फायर एक्सिटंग्यूजर एबिसि१५ ,Fire Proof Suit(Jacket Trouser) ११ जोर		
दोश्रो दिन (२४-४२घण्टा)	- पहिलो दिनको कार्य मूल्याङ्कनको आधारमा थपघट गरी टोली परिचालन आवश्यकताको पहिचान गरी समन्वयात्मक उद्धार र विशिष्ट व्यक्तिहरुको सुरक्षार्थ टोली परिचलन निरन्तर - विषयगत क्षेत्रले घटनाको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने - खोज तथा उद्धार र राहतका सामग्रीहरुका सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्न स्थानीय तहमा रहेका - - स्वयंसेवकहरुको आवश्यकता अनुसार सहयोग लिइने	- प्रारम्भिक खोजी Search & Rescueतथा उद्धार ,बृहत् खोजी तथा उद्धारका टिमहरुमापरिचालनको तौरतरिका र सुरक्षाको व्यवस्था प्रभावकारी रुपमा गर्नका लागि विगतका सिकाइहरुलाई आत्मसात् गर्न अभिमुखिकरण गरिने छ । - विपद्को समयमा प्रतिकार्यमा सहयोग उपलब्ध गराउने एकिकृत प्रणालीको विकास गर्ने । यस प्रणालीमा राष्ट्रिय ,जिल्ला स्तरीय , महानगर/गाउँ तथा वडा तहमा क्रियाशिलनिकायहरुमध्ये कार्य क्षेत्र अनुरुप हरेकको भूमिका तथा जिम्मेवारी प्रष्ट निर्धारण गर्ने र अन्तर निकाय समन्वयका लागि आवश्यक प्रतिवेदन दिने व्यवस्था मिलाएको हुने छ । - आपतकालिन परिस्थितिमा सुरक्षा संयन्त्रले उपलब्ध गराउने प्रतिकार्य सहयोगमा नेपाली सेना ,नेपाल प्रहरी , सशस्त्र प्रहरी बलको मानवीय तथा सस्थागत स्रोतहरु परिचालन गर्ने संयन्त्रको विकास गरिएको हुनेछ । - प्राथमिक उपचार ,सामान्य खोजी तथा उद्दारका Search & Rescueआवश्यक उपकरणको भण्डारण गर्ने र समुदायहरुको क्षमताअभिवृद्धि गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाइएको हुनेछ । - रेडक्रस ,स्थानीय क्लब तथा उद्धारसँग सम्बन्धित अन्य संघ संस्थाहरुलाई सामाजिक सेवाको क्षेत्रमा तत्काल परिचालन गर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गरिएको हुनेछ ।	- स्थानीय तहमा रहेका स्वयंसेवकको सूची जिल्लाको खोज तथा उद्वार विषयगत कार्यालयमा उपलब्ध नभएको - जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका खोज तथा उद्वार कार्यदल बिच उद्धारका लागि संयुक्त प्रयास र प्रभावकारी संयन्त्रको विकास नभएको - स्थानीय तहमा रहेका खोज तथा उद्वार कार्यदल र जिल्ला तहमा रहेका खोझ तथा उद्वारका जिम्मेवार निकायमा निश्चित व्यक्तिहरुको नामावली र नियमित रुपमा एक आपसमा सिकाई अनुभव र भावी योजनाका बारेमा छलफल अनिवार्य गरी रेकर्ड राख्ने		आवश्यकतानुसार

		- विपद् संभाव्य क्षेत्रहरुमा यातायात सेवा तथा सुविधाहरुलाई सुदृढ पारिनेछ। - नेपाल सरकारले आवश्यक परेको बेलामा उपयोग गर्न सकिने भनी बैकल्पिक स्थानीय तहमा उद्धार सामग्रीको व्यवस्थापन तथा वितरणका लागि समुदायमा आधारित सङ्गठन ,गैर/सरकारी संस्था तथा अन्य सरोकारवालाको उपयोगका निम्ति संयन्त्रको विकासगरिएको हुनेछ।			
पहिलो हप्ता	- उद्धार गरिएकाहरुको निरन्तर उपचार तथा पुर्नस्थापना स्थलमा पठाउने।	- घाइतेहरुको प्राथमिकताका आधारमा छिटो छरितो उपचारका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरुसँग समन्वय गरी पर्नसक्ने संभावित विपद्लाई मध्यनजर गरी तयार गर्ने	- एम्बुलेन्सहरुलाई परिचालनमा समन्वयात्मक कठिनाई	जिल्ला प्रशासन कार्यालय , सुरक्षा निकाय	आवश्यक नभएको
पहिलो महिना	- विपद् घटनाको खोज तथा उद्धार प्रयासको विश्लेषण सहित DDRC मा प्रतिवेदन पेश गर्ने	- विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुलाई सूचना संकलन ,विश्लेषण र प्रतिवेदनतयारीका लागि तालिम र प्रतिवेदनका लागि जिम्मेवारी तोक्ने	- विपद्को कारण MSR अवरुद्ध हुने सम्भावना रहने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सुरक्षा निकाय	आवश्यक नभएको
दोश्रो महिना	- विपद्को चेतावनी दिने केन्द्र तथा व्यवस्थापन गर्ने केन्द्रहरु ,आवश्यक ठानिएका तथा भत्किएका तथा महत्वपूर्ण लेखाजोखा गरी मर्मत तथा पुन:निर्माण गर्नका लागि आवश्यक प्रकृया गर्ने	- विपद्को चेतावनी दिने केन्द्र तथा व्यवस्थापन गर्ने केन्द्रहरुको विवरण अद्यावधिक राख्ने	-	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सुरक्षा निकाय	आवश्यक नभएको
तेश्रो महिना	- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना समय सापेक्ष परिमार्जन गर्ने - सूचना र समन्वय दिगो बनाउने	- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना समय सापेक्ष परिमार्जन गर्नको निम्ति समन्वयकर्ता तोक्ने - रेकर्ड प्रणाली चुस्त राख्ने		जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सुरक्षा निकाय	आवश्यक नभएको

४.३. विषयगत क्षेत्र - आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य

४.३.१. मुख्य विपद्को किसिम: पहिरो, बढी, आगजनी, चट्याङ्ग, हावाहुरी

४.३.२. विपद्को अनुमानित अवस्था:

जोखिममा पर्ने अनुमानीत जनसंख्या : उच्च जोखिममा रहेका गाउँपालिका तथा महानगरपालिकाका वडाहरुमा उल्लेखित विपद्का कारण ११०० परिवारको लागि अस्थायी शिविरको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अवस्था आउन सक्ने आँकलन गरिएको छ।

- व्यक्तिगत घरहरु, सार्वजनिक र सामुदायिक भवनहरु क्षती/नष्ट भएको हुनेछ।
- विपद्ले विस्थापित भई खुल्ला स्थानमा बसोबास गर्नुपर्ने अवस्था सृजित हुनेछ।

- यातायातमा अवरुद्ध भई आवतजावतमा कठिनाई हुन सक्नेछ।
- सूरक्षित आश्रय स्थल तथा गैर खाद्य सामग्रीको अभाव हुनसक्नेछ।
- अपाङ्गता, बालबालिका, विशेष परिस्थितिका महिला, जेष्ठनागरिकलाई दैनिक जीवन निर्वाहमा अप्ठ्यारो परिस्थिति सृजना हुनेछ।
- विद्यालय, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरु, सार्वजनिक भवन, सामुदायिक आश्रयस्थल जस्ता सार्वजनिक संरचनाहरुमा विस्थापित मानिसहरुको बसोबासको लागि दवाव पर्ने।

४.३.३. विषयगतउद्देश्यहरुः

- तत्काल गैर खाद्य सामग्री त्रिपाल कम्मल आदिको व्यवस्थापन गर्ने।
- सुरक्षित वासको लागि स्थान तथा आश्रयस्थल पहिचान गरी शिविरहरु र अस्थायी भौतिक संरचना निर्माण गर्ने।
- विपद्का कारणले घरवार विहिन मानिसहरुका निम्ति स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्ने

४.३.४. रणनीति

- विपद्को समयमा भौतिक तथा मानवीय क्षती न्यूनिकरणका लागि तत्काल उपलब्ध स्थानीय श्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग गरी आकस्मिक शिविर व्यवस्थापन गर्न स्थानीय निकाय तथा सरोकारवालाहरुको समन्वयमा स्थानीय स्तरका स्वयंसेवकहरुलाई व्यवस्थापन र परिचालन गर्ने।
- विपद् प्रभावित व्यक्ति/परिवारहरुका लागि समयमा नै राहत प्रतिकार्य समूहको पहूँच सुनिश्चित गरी गैर खाद्य सामग्रीको उपलब्धता तथा सुरक्षित स्थलहरुमा अस्थायी आवासको व्यवस्था गरी विपद्को अवस्थाबाट जनजीवन सामान्य बनाउने
- विपद्बाट पूर्ण रुपमा प्रभावित हुनसक्ने पूर्वानुमान गरिएका परिवारलाई तत्काल अस्थायी आवासको व्यवस्था गर्ने र आवश्यकता एवं श्रोतको उपलब्धताको आधारमा गैरखाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने।

४.३.५. मापदण्ड (स्फेयर अनुसार)

- एक व्यक्तिको लागि ३.५ वर्ग मिटर क्षेत्रफल हुनु पर्दछ। पानी नजम्ने भिरालोपन १ % देखि ६ % सम्म हुनुपर्ने।
- प्रति परिवारका लागि न्यूनतम ४५ वर्ग मिटर भुँइ क्षेत्र हुनु पर्नेछ।
- प्रभावितहरुका लागि तयार गरिने बस्ती क्षेत्र वर्षायाममा आउने पानीको सतह भन्दा ३ मिटर उचाइमा हुनु पर्दछ।
- छनौट गरिएको ठाँउमा स्वच्छ हावा तथा हावा वारपार गर्न सक्ने हुनु पर्दछ।
- गर्मी ठाँउ तथा जाडो ठाँउका लागि स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर नपर्ने सामग्रीहरुको प्रयोग गरी आवासको व्यवस्था गरिनुपर्दछ।
- बस्ती बसाउने ठाँउ सडक देखि ५ कि.मि. भन्दा टाढा हुनु हुदैन र प्रशस्त खाली ठाँउमा भएको हुनु पर्दछ।

आवास निर्माणको खाका

क्याम्प डिजाइन

एकाई ↓	१ परिवार	४ देखि ६ जना
क्लस्टर ↓	१६ परिवार	८० जना
ब्लक ↓	१६ क्लस्टरहरु	१२५० जना
सेक्टर ↓	४ ब्लकहरु	५००० जना

घरायसी सामानका लागि

- १ वटा बिर्को भएको पकाउने भाँडो
- १ डेक्ची
- १ चक्कु
- २ वटा डाडुपन्यू
- २ वटा पानी थाप्ने जार (भाडा) १ देखि २० लिटरसम्म
- एक व्यक्तिका लागि १ वटा गिलास, १ वटा खाने प्लेट

तालिका ११ एक अस्थायी सेल्टरको लागि अनुमानीत न्यूनतम लागत

त्रिपाल	**१ थान**	**रु ३५००।००**
प्लास्टिक	२० मिटर	रु २०००।००
बाँस	८ वटा	रु २४००।००
डोरी	५० मिटर	रु ५७०।००
काँटी	३ के.जी.	रु ३३०।००
व्याण्डीङ वायर	१ के.जी.	रु २००।००
ढुवानी व्यवस्थापन		रु २५००।००
दक्ष मिस्त्री	३ जना	रु ४५००।००
	जम्मा	रु १६,५००।००

तालिका नं १२ तोकिएको विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्ययोजना
विषयगत क्षेत्र :आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य

घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य विपद्को प्रकृतिमा आधारित	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन २४-०) (घण्टा	– क्षेत्रगत सदस्यहरुसँग सञ्चार तथा समन्वयात्मक बैठक – प्रारम्भिक सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन	विषयगत क्षेत्रगतका निकायहरुको सम्पर्क नं अद्यावधिक गरिएको हुनेछ ।	IRA फाराम र जनशक्ति तयार गरिएको हुनुपर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा र सम्बन्धित पालिका, नेपाल प्रहरी	
दोस्रो दिन ४८-२४) (घण्टा	– नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको लेखाजोखा सम्बन्धी फारामको प्रयोग गरी द्रुत लेखाजोखा गर्ने – IRA= Initial Rapid Assessment – प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा औजारका प्रतीकहरु उपलब्ध गराउने – जनशक्ति, सामग्री र कोष व्यवस्थापन	५०० घरधुरीका लागि आवश्यक पर्ने लेखाजोखा सम्बन्धी फारमको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।	सर्वेक्षण टोलीबाट प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार हुने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा र सम्बन्धित पालिका	१२ हजार
पहिलो हप्ता	– विस्थापितको सङ्ख्या र जानकारी लिने पहिचान भएकालाई अस्थायी आवासमा बसोबास गराउने – आश्रय घर निर्माण गर्नका लागि दक्ष जनशक्ति परिचालन र स्फेयर Spherको मापदण्डको पालना गर्ने	जिल्लाका विभिन्न परिवारका लागि अस्थायी बसोबासका लागि सुरक्षित स्थान पहिचान र उपलब्धता भएको	त्रिपालहरु नेरसो तथा स्थानीय सामुदायीक बनावट, ढलापला रुख, बाँस, निगालाको व्यवस्थापन गरी सेवा सुरु गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरु, रडक्रस तथा क्षेत्रगत निकायहरु	३०० परिवारका लागि प्रति परिवार १६५०० का दरले पर्ने आवश्यक सामग्रीहरु
दोस्रो हप्ता	– प्रारम्भिक लेखाजोखाकाको प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि आधार रेखा र तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने – प्रभावित परिवारको अनुगमन गर्नका लागि प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिका सँग सम्बन्धित तथ्याङ्कको जानकारी माग गर्ने – प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरुको समीक्षा गर्ने – आश्रय घर निर्माण सामग्री व्यवस्थापन र समन्वय गर्ने	– स्थानीय स्तरमा क्षमता विकासका लागि कार्य भएको – प्रतिवेदन तथा सर्वेक्षण, तथ्याङ्क सम्बन्धित तालिमहरु सञ्चालन भएका – सहभागितात्मक तरिका सूचना तथ्याङ्कको प्रमाणीकरण	वडा सचिवहरुलाई सर्वेक्षण तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस तथा क्षेत्रगत निकायहरु	आवश्यकता नुसार
पहिलो महिना	– आवश्यकता अनुसार ओछ्याउने, ओड्ने, लगाउने कपडा तथा खाना पकाउने, भाँडाकुँडा विना भेदभाव वितरण गर्ने (गैर खाद्य सामग्री वितरण) – आश्रय स्थल निर्माण – ढुवानीको व्यवस्था	३०० सेट गैर खाद्य सामग्री भण्डारण	रेडक्रस, सहरी भवन डिभिजन कार्यालयको अगुवाइमा	सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस तथा क्षेत्रगत निकाय	आवश्यकता नुसार
दोस्रो महिना	– आवास तथा गैर खाद्य, क्षेत्रगत निकाय लगायत सरोकार निकायबिच छलफल गरी सहभागितामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति गठन भएको ।	निरन्तर सञ्चालन		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस सोसाइटी अन्तर्गतका	आवश्यकता नुसार

	– आवास राहत कार्यको व्यवस्थापन भएको हुने।			उपशाखा र स्थानीय निकायहरु	
सो भन्दा बढी	– शिविर व्यवस्थापन समिति गठन गरी अन्य पुर्नलाभका काम गर्ने। – विभिन्न दातृ निकाय स्थानीय संघसंस्था र सरकारी निकायसँग समन्वय गरी स्रोत जुटाउने।	केही हद सम्म सामग्री मौज्दात रहेको	पुर्नलाभ कार्यक्रमका लागि बजेट तथा सामग्रीको अभाव	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिस.स., स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत निकायहरु	✸

✸जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत केन्द्रसँग माग गर्ने र स्रोत जुटाउन पहल गर्ने

कुनै पनि विपद् (आगजनी, भू-कम्प, बाढी, पहिरो, हावाहुरी) पश्चात मानिसहरु विस्थापित हुन सक्ने जिल्ला सदरमुकाम तथा वडाहरुमा सुरक्षित खुल्ला स्थान पहिचान गरिनु पर्दछ। त्यस्ता स्थलहरुको सूची प्रत्येक वडाहरुले पहिचान गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारी गराउनु पर्दछ। त्यस्ता स्थलहरुको न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार (खाने पानी तथा बाटो) का लागि स्थानीय तहको रणनैतिक ढंगले विपद् पूर्वतयारीको रुपमा कार्य अघि बढाउनु पर्दछ।

तालिकानं १३ : आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्यको योजना सहितको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

क्र.सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सिमा
१.	साझेदार संस्थाहरुसँग भएको राहत सामग्रीहरुको परिमाण तयार गर्ने नगद र जिन्सी	जिल्ला स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	बैठक तथा छलफल	विपद पूर्व
२.	गाउँपालिकाहरुले ५० घरपरिवार लाई पुग्ने र महानगरले १०० घरपरिवारलाई पुग्ने गैह्र खाद्य सामाग्रीहरु व्यवस्था गरी राख्ने। नेपाल रेडक्रस सोसाइटिले १०० घरपरिवारलाई राख्ने	जिल्ला स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गोदाम व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	विपद पूर्व
३.	राहत सामग्रीहरु वितरण प्रकृया एकद्वार प्रणाली मार्फत गर्न सहमति जुटाई राख्ने ।	जिल्ला स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	बैठक तथा छलफल	विपद पूर्व
४.	गैह्र खाद्य सामाग्री उपलब्ध गराउन सक्ने विक्रेताहरु पहिचान गरी उनीहरुसँग आपतकालिन अवस्थामा सामान उपलब्ध गराउने सम्झौता गर्ने	नेपाल रेडक्रस र जिल्ला प्रशासन कार्यालय	बजार सर्वेक्षण र लिखित सम्झौता	विपद पूर्व
५.	गैर खाद्य सामग्रीको वितरणको प्रक्रिया तयार गर्ने	नेपाल रेडक्रस र जिल्ला प्रशासन कार्यालय	छलफल	विपद पूर्व
६.	शिविर व्यवस्थापनको लागि आवश्यक ठाउँहरु पहिचान गरी राख्ने	शहरी विकास डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तहका प्राविधिक शाखा	समुदायमा छलफल	विपद पूर्व

४.४. विषयगत क्षेत्र: खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन

अगुवाई गर्ने निकाय :स्थानीय तह अन्तरगतका कृषि विकास विभाग/शाखाहरु

मुख्य विपद्को किसिम:बाढीपहिरो, असिना, भूकम्प, खडेरी, आगजनी, बन्यजन्तुबाट बाली नोक्सानी, रोग किरा संक्रमण

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads):महानगरपालिका र गाउँपलिकाहरुका कृषि विकास शाखाहरु/महाशाखाहरु

४.४.१. विपद्को अनुमानित अवस्था:

- तत्कालै आवश्यक सुख्खा खानाको अभाव।
- भण्डारण गरिएको खाद्यान्न नष्ट भएको अवस्था।
- खाद्यान्नको अभाव, खाद्यान्नको पहुँचमा बाधा।
- पारिवारिक स्तरमा खान पकाउने ईन्धन तथा पानीको अभाव।

- बीउ विजन नष्ट हुनु ।

४.४.२. विषयगत उद्देश्य

- प्रभावित ब्यक्तिहरुका लागि समयमा नै सुख्खा खाना, खाद्यान्न तथा खाद्यान्न पहुँचको सुनिश्चतता गर्ने ।
- दैनिक जीवनयापनको आवश्यक सामग्रीहरु(खाद्य सरसामानहरु)को ब्यवस्थापन गर्ने ।
- पहिचान भएका राहत तथा उद्दार सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण गर्ने ।
- भण्डारण क्षेत्रको पहिचान र सुनिश्चितता गर्ने ।
- प्रभावितहरुको जीवनलाई सरल बनाउनमा सहयोग गर्ने ।

४.४.३. विषयगत रणनीति

- स्थानीय तह (जिल्ला समन्वय समिति.,न.पा.तथा गा.पा.) मा आपत्कालिन कोष स्थापनाका लागि पहल गर्ने ।
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि गैसस, सामाजिक संघसंस्थाहरुको सहभागिता तथा सहकार्य
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि स्थानीय उद्योग बाणिज्य संघहरुबाट, स्थानीय ब्यापारी तथा ब्यवसायीहरुलाई खाद्य सामग्री सञ्चितिका लागि अनुरोध गर्ने ।
- खाद्य संस्थानमा पूर्वतयारी स्वरुप चामल, पीठो लगायतका आवश्यक खाद्यन्न समाग्री मौज्दात राख्ने ।
- साल्ट ट्रेडिङलाई चिनी र नुन मौज्दात राख्न अनुरोध गर्ने ।
- ढुवानीको लागि स्थानीय निकायहरुले समन्वय गर्ने ।
- विभिन्न संघ संस्थामा रहेको मौज्दात खाद्यान्नको विवरण राख्ने ।

४.४.४. मानवीय सहयोगको मापदण्ड

प्रभावित व्यक्तिहरुको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

- स्फेयर मापदण्ड अनुसार प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० किलोक्यालोरी खाद्यान्न उपलव्ध गराउन प्रयास गर्ने ।
- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा अन्य थप एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने,
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरू (स-साना बालबच्चा, एच्आईभी एडस् संक्रमित व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) को आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था गर्ने ।

क. मापदण्ड बमोजिमको खाद्य किट (Kit) सिफारिश :

चामल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४१० ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
दाल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
वनस्पति तेल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि. (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
नुन : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
तरकारी : उपलव्धताको आधारमा

स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको मात्रा निर्धारित गरिनेछ तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा वितरण गरिने र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधार तथा व्यक्ति र परिवार संख्याका मापदण्ड बनाई वितरण गरिनेछ ।

तालिका नं १४ विपद्को समयमा गरिने क्रियाकलाप

समयावधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न	मुख्य जिम्मेवार निकाय
० देखि २४ घण्टा भित्र	- विपद्मा परेका घरधुरी तथा जनसंख्या पहिचान र प्रारम्भिक सूचना तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने	– बिषयगत क्षेत्रको बैठक – सम्बन्धित नियकायसँग सम्पर्क समन्वय – सुख्खा खाना वितरण	राहत सामग्रीको आंकलन सामग्री ढुवानी	सम्बन्धित स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु., जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति, उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस, गैससहरु

	- प्रारम्भिक द्रुत सर्वेक्षण सम्पन्न गर्ने । - सूचना संकलन गर्ने - अन्य निकाय तथा समितिसँग समन्वय गर्ने	– पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण		
२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	- तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने । - सूचना संकलन गर्न । - अन्य निकाय तथा समितिसँग समन्वय गर्ने	- पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने - खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने	खाद्यान्न सामग्रीहरुको उलब्धता सामग्री ढुवानी ब्यवस्था	उद्योग बाणिज्य संघ, यातायात ब्यावसायी संघ,स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु, खाद्य संस्थान, गैससहरु
४८ देखि ७२ घण्टाभित्र	- तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने - सूचना संकलन गर्ने - अन्य निकाय तथा समितिसँग समन्वय गर्ने	- पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने - खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने	खाद्यान्न सामग्रीको उपलब्धता	उद्योग बाणिज्य संघ, यातायात ब्यावसायीहरु,स्थानीयतहका कृषि शाखाहरु, खाद्य संस्थान,गैससहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	- तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने - सूचना संकलन गर्ने - अन्य निकाय तथा समितिसँग समन्वय गर्ने	- पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने - खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने	खाद्यान्न सामग्रीको उपलब्धता	उद्योग बाणिज्य संघ, यातायात ब्यावसायी संघ,स्थानीयतहका कृषि शाखाहरु , खाद्य संस्थान, गैससहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	- तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने - सूचना संकलन गर्ने - अन्य निकाय तथा समितिसँग समन्वय गर्ने	- पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने - खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने	खाद्यान्न सामग्रीको उपलब्धता	उद्योग बाणिज्य संघ, यातायात ब्यावसायी संघ,स्थानीयतहका कृषि शाखाहरु, खाद्य संस्थान, गैससहरु
२ साता देखि १ महिना भित्र	- कृषि क्षेत्रमा परेको असरको बारेमा लेखाजोखा गर्ने, तथ्यांक तयार गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	- पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निर न्तरता दिने - पुनस्थापनका लागि पहल गर्ने	बीउ लगाएत अन्य कृषि उत्पादन तथा जीविकोपार्जनको लागि राहत कार्यक्रम सञ्चालनका लागि योजना तयारी बजेट माग तथा सञ्चालन	उद्योग बाणिज्य संघ,स्थानीयतहका कृषि शाखाहरु, खाद्य संस्थान, गैससहरु, सम्बन्धित विभाग तथा मन्त्रालय

तालिका नं १५ : खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जनको पूर्वतयारी कार्य

प्राथमिकता प्राप्त कार्य	जिम्मेवार निकाय	समय
नगद, कोषको व्यवस्था, स्थानीय तहले गर्ने	गाउँपालिका /नगरपालिका /नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	निरन्तर
सहयोगी निकाय पहिचान गर्ने	स्थानीय तह	

४.५. विषयगत क्षेत्र :सहयोग सामग्री तथाराहत वितरण

अगुवाई गर्ने संस्था : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प,बाढीपहिरो, आगोलागि, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, असिना आदि।

तालिकानं १६ विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको सूची
विषयगत क्षेत्र सहयोग सामग्री तथा राहत वितरण

क्र.सं.	सहयोगी संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्तिको नाम / पद	लजिस्टिक व्यवस्थापन
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की	सप्रजिअ	आवश्यक उपलब्ध सामग्री
२.	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	आवश्यक उपलब्ध सामग्री
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की	सभापती	आवश्यक उपलब्ध सामग्री
४.	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	आवश्यकता अनुसार
५.	निर्माण व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	आवश्यकता अनुसार
६.	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	ढुवानी व्यवस्था
७.	गैर सरकारी संस्था महासंघ	अध्यक्ष	सामान्य सहयोग
८.	हार्डवर्यस एशोसियसन	अध्यक्ष	पुननिर्माणका लागि आवश्यक भौतिक सामग्री
९.	महानगर तथा गाउँपालिकाहरु	प्रमुखहरु/प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आवश्यक उपलब्ध सामग्री

४.५.१. विपद्को अनुमानित अवस्था

जोखिममा पर्ने अनुमानित जनसंख्याः उच्च जोखिममा रहेका गाँउ पालिका तथा म.न.पा. का ३०० घर परिवारका १५०० परिवार प्रभावित हुन सक्ने आँकलन गरिएको छ ।

- व्यक्तिगत घरहरु, सार्वजनिक र सामुदायिक भवनहरु क्षती/नष्ट भएको हुनेछ।
- विपद्ले विस्थापित भई खुल्ला स्थानमा बसोबास गर्नुपर्ने अवस्था सृजित हुनेछ।
- यातायातमा अबरुद्ध भई आवतजावतमा कठिनाई हुन सक्नेछ।
- सूरक्षित आश्रय स्थल तथा गैर खाद्य सामाग्रीको अभाव हुनसक्नेछ।
- अपाङ्गता, बालबालिका, विशेष परिस्थितिका महिला, जेष्ठ नागरिकलाई दैनिक जीवन निर्वाहमा अप्ठ्यारो परिस्थिति सृजना हुन्छ।
- विद्यालय, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरू, सार्वजनिक भवन, सामुदायिक आश्रयस्थल जस्ता सार्वजनिक संरचनाहरूमा विस्थापित मानिसहरूको बसोवासको लागि दबाव पर्ने।

४.५.२. विषयगत उद्देश्य

- विपद् प्रभावित परिवारलाई आवश्यक आधारभुत सामाग्री तथा राहत वितरणलाई एकद्धार प्रणालि माध्यमबाट वितरण गर्ने
- नेपाल सरकार तथा स्पेयर मापदण्ड अनुसारका राहात सामाग्री वितरण गरिने छ।
- समावेसी तथा आवश्यकताका आधारमा राहत सामाग्री वितरण गरिने छ।

४.५.३. रणनीति

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वयमा एकद्धार प्रणालि माध्यमबाट राहत सामाग्री वितरण गर्ने

तालिका नं १७ विपद् अवस्थामा आधारित आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
० देखि २४ घण्टा सम्म	- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत प्रभावितहरु महिला बालबालिका ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती, अपाङ्ग व्यक्तिहरुको विस्तृत विवरण संकलन गर्ने	- घर क्षती भएकाहरुकोलागि उपलब्ध राहतको मापदण्डवारे स्पष्ट हुने र सबैलाई जानकारी गराउने	राहत मापदण्डको एकिन विवरण उपलब्ध हुन कठिनाई हुने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लाप्रशासन कार्यालय,ने.रे.सो, गै.स.स,	

पहिलो महिना	क्षतीको विस्तृत लेखाजोखा गर्ने राहत वितरणलाई निरन्तरता दिने तथा दिर्धकालिन समाधानका लागि वैकल्पीक स्रोत तथा उत्पादनमुलक कार्यमा सहभागि गर्ने सहयोग गर्ने वाली विमा गरेको भए क्षतीपूर्ति दिने प्रभावित हरुलाई यातायात, सञ्चार तथा विधुत जडान गर्ने	प्रभावित स्थानको कृषी प्रणालीवारे जानकारी राख्ने र विउ विजनहरु भण्डारण गरी राख्ने तालिम संचालनका लागी आवश्यक स्रोत र साधनको अग्रिम व्यवस्थापन गर्ने बाली बीमा गर्न किसानलाई उत्प्रेरित गर्ने	विभिन्न तामिमहरु सञ्चालन गने स्रोत र साधनको अग्रिम व्यवस्था गर्न चुनैति हुने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सामुदायिक वन,सडक कार्यालय, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
दोस्रो र तेश्रो महिना	खेतिवाली पूर्ण वा आंशिक रुपमा नष्ट भएका परिवारहरुलाई कृषि कार्यालय सँग समन्वय गरी सहुलियत रुपमा विउ विजन उपलव्ध गराउने छिटो उत्पादन हुने प्रजातीका विउविजनहरु उपलब्ध गराउने घरेलु कार्यालयसँग मिलेर आय आर्जन गर्न सकिने तालिमहरु दिने	तालिम सञ्चालन तथा बीउबिनको लागि आवस्यक समन्वय तथा स्रोत व्यवस्थापन गर्ने		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला वन कार्यालय घरेलु गै स.स. क्षेत्रिय कृषि प्रयोगशाला	

४.६. विषयगत क्षेत्र- खानेपानी तथा सरसफाई

तालिका नं १८

विषयगत क्षेत्र (खानेपानी तथा सरसफाई) को अगुवा साथै सहयोगी संस्थाको सूची

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय)Cluster Leads:(खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय			
क्र.सं.	**जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**सम्पर्क नं.**
१	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन कार्यालय	पदम बहादुर कुँवर	९८५६०७३०८६
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की	नबराज भण्डारी	९८४६२६४५२२
३	प्रादेशिक जनस्वास्थ्य केन्द्र पोखरा	मधुराजी ढकाल	९८५६०४८३५०
४	पोखरा महानगरपालिका	हेमन्त शर्मा पौडेल	९८५११८९३९४
५	जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ	लोकनाथ आचार्य	९८५६०२८६४१
६	गैर सरकारी संस्था महासंघ	इन्दिरा पौडेल	९८४६०८६९९९
७	ब्रिटिश गोर्खा वेलफेयर	सुमेरु त्रिपाठी	९८४६२११४४८
८	सेभ आवर हिमालय फस्ट, नेपाल	दिल बहादुर नेपाली	९८४६००२०२१
९	सुर्यचन्द्र विकास समाज	सावित्रा कोइराला	९८४६७४०९४०
१०	लि बर्ड	भरत भण्डारी	९८५६०७३१००
११	माछापुच्छ्रे विकास संघ	दिल बहादुर भट्टराई	९८४६०२६६४४

४.६.१. विपद्को अनुमानित अवस्था :

- खानेपानीका संरचनाहरू (इनटेक, ट्याङ्की, पाइपलाइन) तथा चर्पीहरू क्षतिग्रस्त भएको हुने छ । खानेपानी प्रदुषित भएको हुने छ ।
- शुद्धपानी, सरसफाई र स्वच्छताको कमीका कारण रोगको प्रकोप फैलिई विपदको जोखिम बढेको हुने छ

४.६.२. विषयगत उद्देश्यः

- विस्थापित समुदायका लागि (करीब ३०० घर परिवार) खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सूरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थाई रुपमा सरफाई एवम् नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुराको सुनिश्चित गर्ने।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रुपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।
- विशेष व्यवस्था गरिनु पर्ने समूह : महिला (सुत्केरी, गर्भवती), बालबालिका, बृद्ध र फरक क्षमता भएका मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा सुग्घर कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।

४.६.३. रणनीति

- प्रकोपबाट प्रभावित घर परिवारहरूलाई सूरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइका सुविधाहरू उपलब्ध गराई पानी र सरसफाइजन्य रोगहरू फैलन नदिई तिनको रोकथाम गर्ने।

४.६.४. न्यूनतम मापदण्ड(Minimum Standards):

- "खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी Sphere Standards अनुसार"

सूरक्षित पानी

- पिउने पानी ५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन, अन्य कामका लागि १५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन गरी जम्मा २० लिटर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन, पानी संकलन गर्न जाने स्थान ५०० मिटर भन्दा टाढा हुन नहुने र पानी ल्याउन ३० मिनेट भन्दा बढी समय नलाग्ने, पानी भर्न र भण्डारण गर्नका लागि प्रति परिवार २ वटा बाल्टिन उपलव्ध गराउने। सार्वजनिक धारामा प्रतिधारा ०.२ लिटर प्रति सेकेण्ड प्रति २० परिवारको लागि पानी उपलब्ध गराउने।

चर्पी

- १ चर्पी प्रति २५ देखि ३० व्यक्ति, १ चर्पी प्रति १० जना फरक क्षमता भएका व्यक्ति
- यी पूर्वाधार तयार गर्दा खानेपानीका श्रोतहरू प्रदूषित नहुने गरी गर्नु पर्ने र महिला, बालबालिका तथा फरक क्षमता भएकाहरूलाई सहज हुने गरी गरिनु पर्ने छ।

नुहाउने स्थान

- विपद् आइलागेको पहिलो ३ दिन ४० महिलाका लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने, त्यसपछि २० जनाको लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने।

हाइजिन किट

- १ सेट प्रति परिवार,
- प्रत्येक चर्पीमा साबुन, हार्पिक, ब्रस, फिनेल, वाल्टिन र मग राख्ने,
- प्रति व्यक्ति प्रति महिना २५० ग्राम नुहाउने र २०० ग्राम कपडा धुने साबुन उपलव्ध गराउने,
- ठोस फोहोर व्यवस्थापनका लागि प्रति १० घरका लागि १०० लिटर क्षमताको १ कन्टेनर १०० मिटर भित्रको दुरीमा राख्ने।

तालिका नं १९ आपतकालीन पूर्वतयारी योजना
विषयगत क्षेत्र:खानेपानी तथा सरसफाई

घटना पश्चात को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य	आपतकालिन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न अन्तर पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
० देखि २४ घण्टा	– DDMC बैठकमा सहभागी – DDMC Cluster हरूसँग समन्वय बैठक, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट – MIRA सूचना प्राप्त गर्ने	– सम्पूर्ण क्लस्टरहरूका फोन नंम्बर अपडेट भएका हुने छ – द्रूत सर्वेक्षण फारम तयार गर्ने र स्वयमसेवकहरूलाइ अभिमुखीकरण गर्ने – स्वयमसेवकहरूलाइ तालिम र सूचना प्रवाह गर्ने – स्थानीय रुपमा सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने	– फारमहरू तयारी अवस्थामा रहेका तर मुद्रण गरिएका छैन – सम्बन्धित वडा कार्यालयसँग आवश्यक समन्वय सहकार्य गर्ने	निकायगत सरोकारवालाहरू खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय कास्की	आवश्यकतानुसार
२४- ४८ घण्टा	– DDMC समन्वय बठकमा सहभागी – प्राप्त सूचना विश्लेषण – उपलब्ध श्रोतका धारमा प्रथम चरणका प्रतिकार्यको थालनी – स्वयमसेवकहरू परिचालन – शुद्ध खानेपानी उपलब्ध गराउने – हाइजिन किट बक्स उपलब्ध गराउन – सूचना वितरण सब क्षेत्रलाई जानकारी गराउने – स्थानीय श्रोतका परिचालन तथा वितरण – अस्थायी चपीहरूका व्यवस्था	– दक्ष जन शक्तिका विवरण तयारी – हाइजिन किट बक्सको अग्रिम व्यवस्थापन – वैकल्पिक खानेपानी श्रोतको अग्रिम अध्ययन तथा संरक्षण स्थानीय रेडियाहरूबाट जानकारीमूलक सन्देशहरूका प्रसारण गर्ने व्यक्तिका व्यवस्था – Super Structure चर्पी तथा प्यान, पाइप, प्लाष्टिक आदि सामग्रीहरूका अग्रिम भण्डारण गर्ने	– विपद व्यवस्थापनमा संलग्न व्यक्तिहरूका अभाव हुन – पानीको श्रोतका अभाव – आथिक श्रोतका पहिचान भएका छैन – प्राविधिक टोलीको गठन	निकायगत सरोकारवालाहरू, खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय कास्की	आवश्यकतानुसार

पहिलो हप्ता	– MIRA प्रयोग गर्ने – वास्तविक क्षतीका आधारमा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तयार पार्ने – पानी शद्धीकरण गर्ने सामग्री वितरण – वैकल्पिक श्रोतबाट खानेपानीको व्यवस्था – साधारण मर्मत गर्ने सकिन खानेपानी श्रोतहरूका मर्मत – क्षतीका वास्तविक तथ्यांक संकलन खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धित – अस्थायी शौचालयका विस्तार – बाल्टिन, साबुन, जग आदि सामगीहरूका व्यवस्थापन र वितरण – स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकार व्यक्तिबाट परामर्श दिन – ठोस र तरल फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्ने	– खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रमा काम गर्ने – संघ सस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य भएको हुने छ। – अस्थायी शौचालय निर्माण तथा खानेपानी धारा निर्माणका लागि आवश्यकपर्ने सामग्रीको व्यवस्था भएको हुने छ। – पानी शद्धीकरणका सामग्री र मर्मत संभार सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने। – बाल्टिन, साबुन, जग आदि सामग्रीहरूका भण्डारण गर्ने। – स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकार व्यक्तिहरूको पहिचान गरी सम्पक नं . सहित अभिलेख राख्ने।	– पर्याप्त मात्रामा निर्माण सामग्रीको अभाव रहेका छ – घटना स्थलसम्म छिटा सामग्री ढुवानी गर्न कठिनाइ आइपर्न सक्ने – रकमका अपर्याप्तता	– खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय – पोखरा महानगर – गाउँपालिकाहरु – नेपाल रेडक्रस सोसाइटी – स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – निकायगत सरोकारवालाहरू	आवश्यकतानुसार
पहिलो महिना	– DDMC का बैठकमा पुनः छलफल – अनुगमन टोली गठन तथा परिचालन – स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रर्वद्धनका लागि स्थानीय स्वयंमसेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेवकहरूलाइ अभिमुखीकरण – स्वास्थ्यशिक्षासम्बन्धीजनचेतनामूलक कायहरू – मरेका चौपायाहरूका उचित व्यवस्थापन	– अनुगमन समिति गठन गर्ने – स्वास्थ्य तथा सरसफाइ प्रवद्धनका लागि स्थानीय स्वयम सेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेवकहरूलाइ अभिमखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुने छ । – IEC सामग्री निर्माण छपाइ गरेर जनसमुदायमा वितरण गरी व्यवहार परिवर्तनका लागि शिक्षा तथा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएको हुने छ।	सरोकारवालाहरू को कम चासा हुन सक्ने, आर्थिक अपर्याप्तता	पालिकाहरु, स्वास्थ्य कार्यालय कास्की, निकायगत सरोकारवालाहरू, खा.पा. तथा स.स. डिभिजन कार्यालय कास्की	आवश्यकतानुसार
दोस्रो महिना	– पुनर्बासका व्यवस्थापन सँग सँगै अन्य क्लष्टरसँग समन्वय गरी Wash का पूर्वाधारहरूका पुनःनिमाण गर्ने	– योजनाहरूका प्राथमिकीकरण गर्ने र सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने।	आर्थिक अपर्याप्तता	जिससखापा तथा सस डिभिजन कार्यालय,स्वास्थ्य कार्यालय कास्की	स्थलगत अध्ययन अनुसार
तेस्रो महिना	– पुननिर्माण, पुनस्थापना तथा पूर्वतयारीका कार्यक्रमहरू क्रमशः गर्दै लैजाने	– प्रभावित क्षेत्रहरूमा अन्य योजनाहरू पनि प्राथमिकीकरण गरेर लैजाने र अब बन्ने संरचनाहरू विपदसँग सामना गर्न सक्न खालको बनाउने	तत्कालको प्राथमिकता भित्र नपर्न सक्ने	जि.स.स., म .पा.न. तथा गाँउपालिका, खापा तथा स . डिभिजन कार्यालय, कास्की	आवश्यकता अनुसार

तालिका नं २० : निकायगत स्रोतको आंकलन(Capacity Mapping)
विषयगतक्षेत्र :खानेपानी तथा सरसफाई

क्र.सं.	संस्थाको नाम	मानवीय स्रोत	भौतिक सामग्री	अन्य स्रोत	कैफियत
१.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	५ जना प्राविधिक	१००० मिटर ज्म्एभ् पाइप, १००० लिटर क्षमताका २ वटा हिलटेक टैंक, २५ वटा प्यान सेट, ब्लिचिङ पाउडर ५० के.जी., पियुस ५० थान, बाटर गाड २५ थान	पानी परीक्षणको व्यवस्था	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की
२.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की	२ जना प्राविधिक	५० वाल्टि		रेडक्रस कास्कीको स्टोरबाट प्राप्त हुने
३.	प्रादेशिक जनस्वास्थ्य कार्यालय, पोखरा, कास्की	स्वास्थ्यकर्मी ५ जना, स्वंयसेविका	ICE Material, Aqua १००० tab	पानी परिक्षणको व्यवस्था	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा
४.	पोखरा महानगरपालिका	मानवीय श्रोत तयारी अवस्थामा	औषधीहरु तयारी अवस्थामा		
५.	जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय ईकाइ	सम्बन्धीत पालिकामा रहेका शिक्षकहरु परिचालन	विद्यालमा भएको शुद्ध पिउने पानी		सम्बन्धीत विद्यालयका प्र.अ.

पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
विषयगतक्षेत्र : खानेपानी तथा सरसफाई

क्रसं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वय गर्ने तरिका	समय सीमा
१.	मौज्दात सामग्रीहरूको अद्यावधिक अभिलेखीकरण	खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तहहरु	बैठक तथा समन्वय, सम्पर्क व्यक्तिहरूको सूची	विपद पूर्व तथा विपद् व्यवस्थापन नहुन्जेल
२.	थप आवश्यक खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छतासँग सम्बन्धित सामग्रीहरूको अग्रिम भण्डारण	जि.स.स, नगरपालिकागाँउपालिका तथा अन्य संस्थाहरू, खा.पा. तथा स.स. डिभिजन कार्यालय	आवश्यक सामग्रीहरूको पहिचान, बिक्रेता तथा उपलब्ध हुन स्थान छनौट, खरिद गरी उचित भण्डारण	विपद सुरु हुनु पूर्व
३.	क्षमता विकास	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय	अभिमुखीकरण, प्रशिक्षण, श्रोत साधनको प्रवन्ध	विपद सुरु हुनु पूर्व र वर्षातको अवधिमा
४.	जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम	स्वास्थ्य कार्यालय कास्की	सञ्चार माध्यमहरू, स्वयम्सेवक परिचालन, सन्देशमूलक सामग्रीहरूको वितरण	विपद्को समय भर
५.	WASH Cluster/ D-WASH-CC सदस्यहरू बिच समन्वय र सहकार्य	जि.स.स., रेडक्रस, गैमहासंघ.स.स., खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय	बैठक	आवश्यकता अनुसार
६.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	जि.स.स., खापा तथा सस डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तहहरु	सूचना व्यवस्थापन, बैठक, स्थलगत भ्रमण, निरीक्षण	विपद अघि र विपदका समयमा र पछि

नोट : *WASH Sector* सम्बन्धी विपद्को समयमा माथि उल्लिखित पक्षहरू बाहेक अन्य कुराहरूको निर्णय जिल्ला खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिले *(D-WASH-CC)* गरे बमोजिम हुनेछ। विपद्को समयमा माथि उल्लिखित संघ/संस्था बाहेक अन्य कुनै संस्था सहयोगका लागि तयार भएमा *D-WASH-CC/DDMC* को निर्णयबमोजिम निश्चित समयको लागि *WASH Cluster Lead Agency* खा.पा. तथा स.स. डिबिजन कार्यालयसँग समन्वय गरी सदस्यको हैसियतमा राख्नसक्नेछ।

४.७. विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण(Health and Nutrition)

४.७.१ विपद्को अनुमानित अवस्था

विपद् पश्चात् ठुलो मात्रामा जनधनको क्षती हुन पुग्छ। उद्दार कार्यसगै तत्काल आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको आवश्यकता हुन्छ। विपद्को प्रकृति अनुसार असरहरू पनि फरक र भिन्न हुन सक्छन्। समग्रमा मानिसहरूमा चोटपटक लाग्नु, व्यक्ति तथा घरहरू डुवानमा पर्नु, घर तथा अन्य संरचना भत्किएर च्यापिनु वा पुरिनु, पहिरोमा पुरिनु, आगजनि हुनु, सडक दुर्घटना हुनु साथै विभिन्न प्रकारका महामारी फैलिनु आदि। यस प्रकारका महामारी तथा प्रकृति प्रकोपको अवस्थामा धेरै मात्रामा मानिसहरू बिस्थापित हुन्छन् र प्रतिकूल वातावरणसँग सम्पर्कका कारण विशेष गरी संकटाभिमुख वर्ग, गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिका, बृद्धबृद्धा, अपांगहरूको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्दछ। खानेपानीको असुरक्षाका कारण महिला तथा बालबालिकाको पोषण स्थितिमा गिरावट आउने, सरसफाइको कमिले बिभिन्न प्रकारका सरुवा रोगहरू (झाडापखाला, आउँ, दादुरा, छालाको संक्रमण, श्वास प्रश्वास साथै विभिन्न प्रकारका कीटजन्य रोग) हुने र समग्र स्वास्थ्यका सूचाकं हरू प्रभावित हुने हुन्छ। प्राकृतिक प्रकोपका कारण स्वास्थ्य संरचना नष्ट भै प्राप्त भएका औषधी तथा उपकरणको अभावमा अति आवश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न कठिनाई हुन सक्छ। स्वास्थ्य संस्थामा बिरामीको चाप बढ्न गई स्वास्थ्य संस्थामा दबाब सृजना हुँदा समग्र स्वास्थ्य सेवा साथै गर्भवती,सुत्केरी तथा बाल स्वास्थ्य समेत प्रभावित हुन्छ।

४.७.२ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड

क. प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी आरम्भ सुरुहुन्छ।

ख. समुदायको तहमा रोग तथा चोटपटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रले गर्ने एवं थोरै संख्याका गम्भीर आवश्यक बिरामीहरूलाई सिफारिस गरी अन्य माथिल्लो स्वास्थ्य संस्थाहरूमा पठाई आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिने छ।

ग. सिफारिस गरी पठाइने अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरूमा पुग्नेका लागि बिरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रबन्ध गरिने छ।

४.७.३ विषयगत उद्देश्य

- विपद् सम्बन्धी सूचनाहरू संकलन गरी माथिल्लो निकाय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारी गराई सोको विश्लेषण गर्ने एवं आवश्यकता अनुसार RDT खटाई अनुसन्धान गरी महामारी तथा विपद् घोषणा गर्ने।
- विपद् पछि हुन सक्ने महामारी रोगको प्रकोपलाई न्यूनीकरण गर्न आम सञ्चारका माध्यम प्रयोग गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने
- विपद् सम्बन्धी समस्यामा माथिल्लो निकाय (स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय, स्वास्थ्य प्रतिष्ठान/शिक्षण अस्पताल आदि) लाई जानकारी गराई आवश्यक श्रोत र साधनको सहयोग अपिल गर्ने।
- बालबालिका तथा गर्भवती महिलालाई नियमित खोप तथा अन्य सेवा सुनिश्चित गर्ने।
- बालबालिका तथा गर्भवती महिला र सुत्केरी आमालाई कुपोषण हुनबाट बचाउन पोषण प्रवर्धन गर्ने र आकस्मिक पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरी सो को सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।
- नियमित गर्भवती तथा सुत्केरी जाँचलाई थप सुदृढीकरण गर्ने।
- प्रसुति कक्षको अनुगमन तथा सेवाको मूल्याङ्कन गरी संस्थागत प्रसुति गराउने कार्यलाई सुदृढ र निरन्तरता दिने साथै विपद्को समयमा संरचना बिग्रिएमा तुरुन्त बैकल्पिक व्यबस्था गरी सेवालाई सुचारु गर्ने।
- विपद् पश्चात् विभिन्न रोगको महामारी हुनसक्ने हुँदा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, महिला तथा बालबालिका साथै

सर्बसाधरणहरूले पाउने अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।

- स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी क्रियाकलापमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्था, सरकारी तथा निजी अस्पताल र स्थानीय निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- विपद्का समयमा गरिएका प्रतिकार्य तथा अन्य क्रियाकलापहरूको अभिलेख राख्ने तथा प्रतिवेदन गर्ने ब्यवस्था मिलाउने

४.७.४ रणनीति

विपद् पछिको अवस्थामा आकस्मिक उद्दार पश्चात् बिभिन्न महामारी रोगको प्रकोप हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गरी जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, महिला तथा बालबालिकाहरूले पाउने अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी स्वास्थ्य सेवालाई नियमित सञ्चालन गर्ने ।

तालिकानं .२२ : तोकिएका विपद् अवस्थामा आधारित आपत्कालीन प्रतिकार्ययोजना

विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण

विपद्का घटना पश्चात् अवधि	विपदका अबस्थामा गरिने आपत्कालीन कार्य	आपतकालीन अवस्थामा सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्ने अन्तर पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी अनुमानित लागत
०–२४ घण्टा पहिलो दिन	– स्थानीय स्तरमाघटनास्थलमा उद्दार टोलीसँग RRT तुरुन्त पठाउने । – आवश्यकता अनुसार घटना स्थलमा रहेको RDT को Backup का लागि RRT तुरुन्त पठाउने – स्थानीय स्तरमा रहेका विभिन्न क्लव, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, आमासमूह आदिलाई समन्वय गरी छिटो उद्दार तथा बिरामीहरूको उपचार गर्ने व्यबस्था मिलाउने – विशेष उपचार गर्नु पर्ने बिरामीहरूलाई स्तरीय उपचारका लागि प्रेषण गर्ने – प्रदेश तथा केन्द्रमा जानकारी पठाउने र समन्वय कायम गर्ने	– सम्बन्धित स्थानमा सूचना प्रवाह गरी CRRT र RRT लाई Onside Coaching गर्ने – निर्देशित भए अनुसार अत्यवश्यक औषधी तथा अन्य सामग्रीको मौज्दात आपुर्ति – स्वास्थ्यकर्मी खटाई जटिलताका आधारमा उपचारका लागि पुर्वतयारी गर्ने – Regular District/Community Rapid Response Team Meeting . – Mobilize district Stakeholder according Resource Mapping	– तयारी अवस्थामा हुँदा हुदै पनि समन्वय एवं सूचना प्रवाहमा कठिनाई हुन सक्ने । – भौगोलिक विकटताका कारण औषधि तथा CRT र RRT घटनास्थलमा उद्दार टोली पुग्ने कठिनाइ हुन सक्ने ।	– स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति – पोखरा महानगरपालिका – अन्नपूर्ण गाउँपालिका – माछापुच्छ्रे गाउँपालिका – मादी गाउँपालिका – रुपा गाउँपालिकास्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	आवश्यकतानुसार
२४–४८ घण्टा दोश्रो दिन	– भौतिक तथा मानवीय क्षतिको अघिल्लो दिनमा गरिएका कार्यको समीक्षा गर्ने । – स्वास्थ्यसँग अन्तर सम्बन्ध रहेको विभिन्न अस्पताल, संघ संस्थाहरूसँग छलफल एवं अन्तरक्रिया । – मानवीय तथा भौतिक श्रोत र साधनको नक्साङ्कन गर्ने र आवश्यक व्यबस्था गर्ने । – स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्ने ।	– अन्य अत्यावश्यक सेवाहरू बिना अवरोध सुचारु गर्ने	– दक्ष जनशक्तिको कमी हुन सक्ने – भौतिक श्रोत र साधनको अभावन हुन सक्ने । – Resource Mapping तयारी अवस्थामा हुँदाहुदै पनिविपद्को घटनाका समयमा प्रभावकारी कठिनाई हुन सक्ने	– स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति – पोखरा महानगरपालिका – अन्नपूर्ण गाउँपालिका – माछापुच्छ्रे गाउँपालिका – मादी गाउँपालिका – रुपा गाउँपालिका	आवश्यकतानुसार

				– स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	
पहिलो हप्ता	– उद्दार समितिका सदस्य तथा स्थानीय स्तरमा रहेको CRT र RDT को कार्य विभाजन गर्ने । – महामारी फैलाउन सक्ने सम्भावित श्रोत पहिचान गरी छुट्याउने । – अपुग भएका मानवीय श्रोत, औषधि तथा सामगी व्यबस्थापन गर्ने – आवश्यकता अनुसार प्रदेश तथा केन्द्रसँग सहयोग माग गर्ने । – स्थानीय स्तरमा रहेका विभिन्न क्लव,महिला स्वास्थ्य स्वय सेवीका, आमा समूह आदिलाई समन्वय गरी विभाजन तथा अभिमुखीकरण गर्ने	– विभिन्न रोगहरूबारे पत्रपत्रिका तथा रेडियो, एफएमहरूबाट सूचनामूलक सन्देश प्रकाशन – सार्वजनिक स्थलबाट खानेपानीको नमूना संकलन परीक्षण गर्ने – प्रसूति कक्षका पुनःनिर्माण गर्ने र सेवा सुचारु गर्ने व्यबस्था मिलाउने । – अन्य अत्यावश्यक सेवाहरू विना अवरोध सुचारु गर्ने – विपद्‌बाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्ने व्यबस्था मिलाउने	समयमा नै विपद्‌बाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्न नसकिएमा बिचलन आउन सक्ने ।	– स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति – पोखरा महानगरपालिका – अन्नपूर्ण गाउँपालिका – माछापुच्छ्रे गाउँपालिका – मादी गाउँपालिका – रुपा गाउँपालिका – स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	आवश्यकतानुसार
दोश्रो हप्ता	– जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सरोकारवाला निकाय र व्यक्तिहरूसँग समन्वय एवं समीक्षा बैठक स्थानीय स्तरमा रहेका विभिन्न क्लव, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीका, आमा समूह आदिका कार्य सम्पादन अद्यावधिक गर्ने र थप आवश्यक पन स्रोत र साधनका पहिचान गर्न ।	– विपद्‌बाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्ने व्यबस्था निरन्तरता दिने । – मृत्यु भएका एवं घाइते भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङक अद्यावधिक गर्ने ।	– समयमा नै विपद्‌बाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्न नसकिएमा विचलन आउन सक्ने ।	– स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति – पोखरा महानगरपालिका – अन्नपूर्ण गाउँपालिका – माछापुच्छ्रे गाउँपालिका – मादी गाउँपालिका – रुपा गाउँपालिका – स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	आवश्यकतानुसार
पहिलो महिना	– जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सरोकारवालाहरूसँग समन्वय एवं समीक्षा बैठक गर्ने । – ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण अवस्था लेखाजोखा तथा परामर्श गर्ने । – अति आवश्यक सेवा तथा साधनका पहुँचका मूल्याङकन गर्ने । – स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूका सुपरीवेक्षण, अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने । – घुम्ती टाली परिचालन गरी अत्यावश्यक स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	– विपद्‌बाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्शको व्यबस्थालाई निरन्तरता दिने । – मृत्यु भएका एवं घाइते भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङक अद्यावधिक गर्ने ।	– समयमा नै विपद्‌बाट प्रभावित भएकाहरूको लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्ने नसकिएमा विचलन आउन सक्ने ।	– स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की – जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति – पोखरा महानगरपालिका – अन्नपूर्ण गाउँपालिका – माछापुच्छ्रे गाउँपालिका – मादी गाउँपालिका – रुपा गाउँपालिका	आवश्यकतानुसार

	– भत्केका संरचनाहरूका मर्मत तथा संभारको व्यबस्था मिलाउने । – स्थानीय स्तरमा रहेका विभिन्न क्लव, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, आमा समूह आदिका परिचालन गर्ने ।			– स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	
दोश्रो महिना र सो भन्दा बढी समयका लागि	– नियमित रुपमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सरोकारवालाहरूसँग समन्वय एवं समीक्षा बैठक गर्ने । – स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट दिइने नियमित उपचारका साथै खोप, परिवार नियोजन, पोषण, विभिन्न प्रकारका सरुवा रोगहरू नियन्त्रण कार्यक्रमहरूलाई बढी प्राथमिकता दिई निरन्तर सुचारु रुपले सञ्चालन गर्ने । – घाईते तथा प्रभावित मानिसहरूका जनजीवन सामान्यीकरण गर्नका लागि विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । – भावी दिनहरूमा हुन सक्न दैवी प्रकोप तथा प्राकृतिक प्रकोप र महामारीजन्य रोगहरूलाई न्यनीकरण गर्ने काययोजना बनाई विकल्पहरूको खोजी गर्ने । – अति आवश्यक सेवा तथा साधनकको पहुँचको मूल्याङकन गर्ने – स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूका सुपरीवेक्षण, अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने । – घुम्ती टोली परिचालन गरी अत्यावश्यक स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	– विपदबाट प्रभावितहरूका लागि मनोसामाजिक परामर्श गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने । – जीर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागत संकलन गर्ने र सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने । – ५ बर्ष मुनिका बालबालिका, गभवती तथा सुत्केरी महिलाहरूका पोषणको अबस्था लेखाजोखा गरी लाभान्वित भएका व्यक्तिको मूल्याङ्कन गर्ने।			आवश्यकतानुसार

४.८. विषयगत क्षेत्रः संरक्षण

अगुवाइ गर्ने निकायः सबै स्थानीयतहका महिला तथा बालबालिका शाखा

तालिका नं. २४

विषयगत क्षेत्र (संरक्षण) को अगुवा साथै सहयोगी संस्थाको सूची

विषयगत क्षेत्र अगुवा सम्बन्धित गा.पा. तथा म.न.पा. को सामाजिक विकास शाखा			
क्र.सं.	**जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूका नाम**	**सम्पक व्यक्ति**	**सम्पक नं.**
१.	पोखरा महानगरपालिका/गाउँपालिकाहरु	कृष्ण प्रसाद तिवारी	९८५६०११८३३
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	नबिन कार्की	९८५६००५५५५
३.	गैह्र सरकारी संस्था महासंघ, कास्की	इन्दिरा पौडेल	९८५६०३३७९०
४.	गण्डकी बहिरा संघ	दोभासे	९७६२५६६८४७
५.	राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ गण्डकी	हेम गुरुङ	९८४६०२२६००
६.	कास्की नेत्रहिन संघ	लक्ष्मण सुवेदी	९८५६०६१३१४
७.	शक्ति समूह पोखरा	सरिता पौडेल	९८४६०३५००६
८.	सि.एस.जी. नेपाल	दिलिप गुरुङ	९८५६०११३००

९.	गा.पा. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, अन्नपूर्ण गा.पा.	ऋषिराम पौडेल	९८४६०३०१५८
१०.	गा.पा. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, रुपा गा.पा.	रामचन्द्र ओझा	९८५६०३७४५४
११.	गा.पा. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, माछापुच्छ्रे गा.पा.	डिल्ली राम दाहाल	९८५६०२१६८५
१२.	गा.पा. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, मादी गा.पा.	गोपाल चन्द्र बराल	९८५६०७७५२४

४.८.१ विपद्को अनुमानित अवस्थाः

क. २०० घरपरिवारका करिव १२०० जना प्रभावित हुन सक्ने

ख. धनजनको क्षती, घाइते बाल–बालिका, बिछोडिएका बाल–बालिका, एकल महिलाहरू, अनाथ, टुहुरा बालबालिकाहिरू र अपांगता भएका ब्यक्तिहरुको सङ्ख्यामा वृद्धि हुने।

ग. विपद् प्रभावितहरुमा प्रति हुने हिंसा र अन्य आपराधिक गतिविधिहरू (लुटपाट, चोरी, हत्या, डकैती, अपहरण,बलात्कार) बढ्ने सम्भावना रहने।

घ. गर्भवती, सुत्केरीहरू तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु वढी प्रभावित हुन सक्ने समय भन्दा पहिले सुत्केरी हुने संभावना

ङ. लिङ्गमा आधारित हिंसामा बृद्धि हुन सक्ने विशेषगरी बालिका र किशोरीहरु जोखिममा पर्न सक्ने।

च. शोषण, भेदभाव बढ्ने,समाजमा कलह र अशान्तिको वातावरण सृजना हुने।

छ. मानसिक आघात, साहारा विहिन हुनेहरुको संख्यामा बृद्दि हुने।

ज. गरिबी बढ्ने, बेचविखन तथा ओसार पसार हुन सक्ने।

झ. यौनजन्य हिंसा हुन सक्ने।

४.८.२ विषयगत संरक्षण क्षेत्र स्थापनाको उद्देश्यः

क. आपतकालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा,शोषण,दुर्व्यवहार,हेला तथा जोखिममा रहेका वा जोखिममा रहने संभाब्य ब्यक्तिहरू विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाहरुलाई हिंसा र दुर्व्यवहारबाट संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि सेवा सम्बन्धी प्रावधानहरूमा पहुँचका लागि सहयोग गर्ने।

ख. यौन दुव्र्यवहार,शोषण तथा हिंसाको रोकथाम र तिनको अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने।

ग. जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय,अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानुनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको सरंक्षण गर्ने।

घ. बालबालिका, महिला, विशेष क्षमताका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई सूरक्षित आश्रय वा वातावरणको ब्यवस्था भए नभएको निगरानी राख्ने र सिफारिस गर्ने।

ङ. जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चितका लागि आपतकालिन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने।

च. बाल तथा महिला मैत्री स्थान तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सूरक्षित बाताबरण सुनिश्चित गर्ने।

छ. बिछोड भएका सबै बालबालिका र खास गरी पाँच वर्षको उमेर भन्दा मुनिका केटाकेटी पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र संरक्षणका सुबिधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने बाताबरण सुनिश्चित गर्ने।

४.८.३ संरक्षण समुहले गर्ने मुख्य-मुख्य क्रियाकलापहरु

क. सरोकारवालाहरुसँग समन्वय बैठक, बहस, पैरवी, संचालन गर्ने।

ख. हिंसा र दुर्व्यवहारबाट महिला, बालबालिका, अपागंता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको संरक्षणको लागि आवश्यक निगरानी, मनोसामाजिक सेवा लेखाजोखा तथा अनुगमन प्रतिवेदन तयारी, सम्प्रेषण गर्ने, पैरवी र समिक्षा गर्ने ।

तालिकानं .२५
विपद्‌को अवस्थामा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य योजना

घटना पश्चातको अवधि	विपद्‌को अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य	आपतकालीन अवस्था संबोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न अन्तर पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी अनुमानित लागत
० देखि १ घण्टा भित्र	स्थानीय स्तरमा रहेका सम्पर्क निकाय/संयन्त्र/ ब्यक्तिहरु द्वारा सम्बन्धित सबै मूख्य निकायहरुमा सूचना लिनदिने	विपद् वा जोखिमको सूचना दिन सकिने ब्यक्तिको नाम,थर र सम्पर्क नम्वर फलेक्स ब्यानर बनाई सबैको नजर पर्ने सार्बजनिक स्थलहरुमा टाँसगरी जो सुकैले सूचना दिन सक्ने ब्यबस्था मिलाउने र जिल्ला स्तरका सरोकार वालाहरुलाई सम्पर्क गर्न सहज हुनेगरी सम्पर्क नं.हरु उपलब्ध गराउने ब्यवस्था मिलाउने ।	स्थानीय स्तरका सम्पर्क ब्यक्तिहरुलाई अभिमूखीकरण र हातेपर्चा छपाइ निर्माणको लागि श्रोत अभाव हुन सक्ने	सम्बन्धित स्थानीय तहहरुमा रहेका महिला तथा बालवालिका शाखा,	पूर्व सूचना तथा विपद् पूर्व तयारी सम्बन्धी पुर्नताजगी२००००० हाते पर्चा छपाईमा रु
१ घण्टा देखि ७	सूरक्षित आश्रय स्थलको सुनिश्चितामा सहयोग सूचना संकलक/अनुगमनकर्ता र निगरानी कर्ताको उपस्थिती र कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिबाट पहिचान गरिएका सूरक्षित मार्ग, स्थान ,आश्रय स्थल र योजनाको जानकारी दिने ।	कर्मचारीहरुलाई सवारी साधन ब्यवस्थापन	कर्मचारीहरुलाई सवारी साधन ब्यवस्थापन	विपद् प्रभावितहरुलाई निर्माण भएका सूरक्षित स्थानहरुमा राख्ने
७ घण्टा देखि २४ घण्टा भित्र	स्थानीय महिला सहकारी संस्थाहरु, गाउँ बाल संरक्षण समितिहरु, निगरानी समूहहरु र बाल क्लबहरु परिचालन गरी सङ्कटाभिमुख समुहहरु पहिचानगरी सम्बन्धित सबै सम्पर्क निकायहरुमा आबश्यक सहयोगको लागि सिफारिस र समन्वय गर्ने	द्रुत सर्बेक्षण फाराम विपद् पहिला नै तयार गरी तथा उपलब्ध गराई राख्ने संभाब्य प्रभावित स्थानहरुमा स्थानीय स्तरमा पहिचान गरिएका बाल संरक्षण समितिहरु, निगरानी समूह, सरोकारवाला निकायहरुलाई तयारी अबस्थामा राख्ने महिला समूहहरुलाई विपद् सम्बन्धी अभिमुखिकरण संचालन गर्ने ।	बजेट तथा जनशक्तिको कमी बालबालिका जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका ब्यक्तिहरुको लागि उपयुक्त आश्रयस्थलको प्रभावकारी ब्यवस्थापन हुन नसकेको ।	पोखरा महानगरपालिका सामाजिक बिकास महाशाखा, अन्नपूर्ण गाउँपालिकामाछापुच्छ्रे गाउँपालिकामादी गाउँपालिकारुपा गाउँपालिकासामाजिक विकास शाखानेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	६००००। (फारमको अभिमूखीकरण)
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	मानबीय सहयोगको अनुगमन र सुधार गर्न आबश्यक बिषयमा सुझाव संकलनको लागि टोली परिचालन गर्ने ।	स्थानीय स्तरमै बिभिन्न उपसमितिहरु निर्माण गरी पूर्ब तयारी अबस्थामा राख्ने	यातायात तथा सञ्चार खर्चको अभाव रहन सक्ने ।	पोखरा महानगरपालिका सामाजिक बिकास महाशाखा, अन्नपूर्ण गाउँपालिकामाछापुच्छ्रे गाउँपालिकामादी गाउँपालिकारुपा गाउँपालिकासामाजिक विकास शाखानेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	आवश्यकताको आधारमा ।
४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा भित्र	- हिंसा दुव्र्यबहारबाट संरक्षणको लागि नियमित रुपमा टोली वा ब्यक्ति परिचालन गर्ने । - मनोसामाजिक परामर्शकर्ताहरु परिचालन गर्ने । - हिंसामा परेका महिलाहरु लाई अल्पकालिन आश्रय र आवश्यकता अनुसार कानूनी सहायता प्रदान गर्ने	बिपद्को समयमा अप्रत्याशित सेवा दिनुपने भएको हुँदा आबश्यक, श्रोतसाधन र दक्ष जनशक्तिको नाम लिष्ट विवरण संकलन गरिर राख्ने ।		जिल्ला महिला कानूनी सहायता समिति	आवश्यकतानुसार

७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	गर्भवती, सुत्केरी, बिरामी, अशक्त, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका ब्यक्तिहरु, अनाथ,असहायहरुलाई सहायताको लागि आबश्यक समन्वयकारी भूमिका निर्बाह गर्न नियमित रुपमा स्वमंसेवक परिचालनको ब्यबस्था मिलाउने। अपांगता सहायक सामाग्री उपलब्ध गराउने	प्रभावितहरु सेल्टरमा बस्नुपर्ने अबधिभर दैनिक आलोपालो गरी खटिने स्वयंसेवकको ब्यबस्था अनुमानित सम्भावित संख्यामा अपांगता सम्बन्धि सहायक सामाग्रीहरु खरिद वा प्राप्तगरी स्टोरगरी राख्ने।	सहायता/राहत सामाग्री खरिदको लागि रकमको अभाव रहन सक्ने।	पोखरा महानगरपालिका सामाजिक बिकास महाशाखा, अन्नपूर्णगाउँपालिकामा छापुच्छ्रे गाउँपालिकामादी गाउँपालिकारुपा गाउँपालिकासामाजिक विकास शाखा,स्वास्थ्य कायार्लय कास्की, जनस्वास्थ्य निर्देशनालय	आवश्यकतानुसार
७ दिन देखि २ साता भित्र	प्रभावित बालबालिका तथा महिलाहरुलाई मनोसामाजिक सेवामा निरन्तरता हिंसा दुर्व्यवहार संरक्षणको लागि नियमित रुपमा टोली परिचालन गर्ने।			७ दिन देखि २साता भित्रप्रभावित बालबालिका तथा महिलाहरुलाई मनोसामाजिक सेवामा निरन्तरता हिंसा दुर्व्यवहार संरक्षणको लागि नियमित रुपमा टोली परिचालन गर्नेपोखरा महानगरपालिका सामाजिक बिकास महाशाखा, अन्नपूर्ण गाउँपालिकामाछापुच्छ्रे गाउँपालिकामादी गाउँपालिका	आवश्यकतानुसार
२ साता देखि १ महिना भित्र	बालमैत्री सूरक्षित स्थल निर्माण र उपयोग कानूनी तथा मनोसामाजिक सेवामा निरन्तरताका साथै विशेष प्रकृतिका मुद्दाहरुलाई जिल्ला सेवा केन्द्र तथा सम्बन्धित निकायहरुमा सिफारिस गर्ने तथा अस्थायी आवासमा सम्भावित हिंसा बिरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, विपद्बाप्रभावितहरुको अभिलेख राख्ने, नियमित बैठकहरु संचालन गर्ने अनुगमन तथा प्रतिबेदन गर्ने	सहयोगी सरोकारवालाको पहिचानर सचेतनाको लागि आवश्यक पाठ्यक्रम तथा सहजकर्ता र कार्यक्षेत्र निर्धारण गर्ने	विशेष आयमुलक क्रियाकलापमा स्थायी सदस्य बाहेकका लाई कार्यक्रम नराखिने र प्रभाव क्षेत्र भन्दापनि आफ्नो क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिने र समन्वयको कमी।	सरोकारवाला सबै निकायहरुप्लान नेपाल, सेभ द चिल्ड्रेन, यूनिसे फ, केएर नेपाल	आवश्यकतानुसार

४.९.विषयगत क्षेत्र : शिक्षा

तालिकानं .२६ : विषयगत क्षेत्र (शिक्षा) कोअगुवा साथै सहयोगी संस्थाको सूची

क्रसं.	क्षेत्रगत साझेदारहरुका नाम	सम्पक व्यक्ति	टेलिफोन न इमेल ठेगाना
१.	– स्थानीय तहहरुका शिक्षा शाखा/महाशाखाहरु शिक्षा शाखा/महाशाखा प्रमुख	लोकनाथ आचार्य	९८५६००२५३३

	– शिक्षा विकास समन्वय इकाई, कास्की – शैक्षिक तालिम केन्द्र – CTEVT र यससग सम्बन्धित संस्थाहरू		
२.	– शिक्षकमहासंघ,नेराशिसं,नेशिसं, अनेशिसं, नेशिप		
३.	प्याप्सन, एनप्याप्सन, हिसान, युनिप्स	दिनेश कुमार श्रेष्ठ,राम वहादुर मोची, रामजी शर्मा,धुव्र शर्मा	९८५६०३१६४८ ९८५६०२१२९९
४.	गैरसरकारी संस्था महासंघ, जिल्ला कार्य समिति	इन्द्र पौडेल	९८५६०३३७९०
५.	विद्यार्थी संघ ,सँगठनहरू	अध्यक्ष, सभापति	
६.	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	अध्यक्षहरू	
७.	शिक्षा विकास केन्द्र	केन्द्र प्रमुख आनन्ता लम्साल	९८५६०३१८५१
८.	चिल्ड्रेन नेपाल	प्रमुख डिल्ली शर्मा	
९.	सिदार्थ क्लब	प्रमुख	९८०४१०५९५३
१०.	साथी नेपाल	प्रमुख दिलिप गुरुङ	९८४६१४४९३८
११.	गोनेसा	प्रमुख शिव राज शर्मा	९८५६०३२१२१
१२.	नौलो घुम्ती नेपाल	प्रमुख	९८४६०००३००

४.९.१. विपद्को अनुमानित अवस्थाः

भू-कम्प, आगजनी र वाढीका कारण विद्यालयमा फर्निचर, पठन पाठन सामाग्री, अभिलेख सामाग्री, प्रयोगशाला सामाग्रीमा आशिंक वा पुर्ण रूपमा क्षती हुन सक्ने ।

क. भू-कम्प,हावाहुरी,आगजनीका कारण शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको ज्यान जोखिममा पर्न सक्ने,

ख. विद्यालयलाई आपतकालिन अवस्थामा आश्रय स्थलको रुपमा प्रयोग गर्दा विद्यालयको वरिपरि महामारी जस्ता समस्याहरु उत्पन्न हुने ।

ग. विद्यार्थीहरुलाई विद्यालय जाँदा आउदाँ र विद्यालय परिसरमा र वाटोमा रहेका रुखहरु ढलेर च्याप्ने र चोटपटक लाग्ने सम्भावना हुने ।

घ. विद्यार्थीहरुलाई विद्यालय जादाँ आउदाँ बस, ट्रक, गाडी, मोटर साईकल आदि बाहनहरुबाट दुर्घटना हुने ।

ङ. शिक्षकहरु स्वयं विपद्बाट प्रभावित भई विद्यालय आउन नसक्ने अवस्था ।

च. विद्यार्थीहरु शिक्षण सिकाइमा अनुपस्थिति, अनुत्तीर्ण हुने, विद्यालय छाड्ने ।

छ. विद्यार्थीहरुमा मनोवैज्ञानिक समस्या सिर्जना हुने ।

ज. बाढीका कारणले विद्यालय जाने बाटोघाटो अवरुद्ध हुने ।

झ. विद्यालयमा खानेपानीका स्रोत प्रदुषित हुदाँ, झाडापखाला, सरुवा रोग ज्वरो आदिले प्रभावित हुने

४.९.२. विषयगत उद्देश्यः

क. प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सूरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण तयार गर्ने

ख. आपतकालीन परिस्थितिमा पहिलो प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बृद्धि गर्ने

ग. बालबालिकाको अध्ययन अध्यापनलाई आपतकालिन अवस्थामा पनि सूरक्षित तरिकाले सुचारु गर्ने

घ. बालबालिका, शिक्षक कर्मचारी तथा अविभावकको आपत्कालिन अवस्थामा विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

ङ. प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत कार्यसमूहका सदस्यहरू (Cluster Members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदानप्रदान सुनिश्चित गर्ने ।

च. बिद्यालयको भौतिक सरंचना र अभिलेख सूरक्षित गर्ने ।

छ. विपद्बाट भएको भौतिक क्षतीको पुर्नस्थापना तथा पुननिर्माण गर्ने ।

तालिकानं.२७ : तोकिएको विपदको अवस्थामा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य योजना

विषयगत क्षेत्र : शिक्षा

विपद्को घटना पश्चात्	विपदका अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य	आपत्कालीन अवस्था सम्बोधन गर्ने गरिने पूर्वतयारी	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न अन्तर पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन (०–२४ घण्टा)	– DDMCबैठकमा सहभागी हुने – EducationClusterका बैठक बस्ने – सूचना संकलन गर्ने । – घाइते भएका शिक्षक विद्यार्थी तथा अन्य समुदायका व्यक्तिहरूका लागि विद्यालय अस्थायी बसोबासको व्यवस्था मिलाउने – तत्कालै प्राथमिक उपचार तथा – अस्पताल वा अन्य स्वास्थ्य केन्द्रसम्म पठाउन व्यवस्था गर्ने	– सम्पूर्ण क्लष्टर सदस्यहरूका फोन नं. अपडेट गर्ने सर्वेक्षण फारम तयार गर्ने र सबैलाई अभिमुखीकरण गर्ने । – स्वयमसेवकहरूलाई (शिक्षक, विद्यार्थी तालिम अवस्थामा राख्ने – स्थानीय रुपमा विद्यालयलाई सूचना केन्द्रका रुपमा स्थापना र तालिम प्रदान गर्ने । – प्रभावित क्षेत्रमा विद्यालयस्तरमा प्राथमिक उपचारसम्बन्धी तालिम तथा प्राथमिक उपचारका सामग्री उपलब्ध गराउन ।	– फारमहरू तयारी अवस्थामा राख्ने । – सरोकारबाला सँग समन्वय गर्ने । – प्रकोप व्यवस्थापन समिति गठन र कोष व्यवस्थापन	स्थानीय तहहरु शिक्षा शाखा), महाशाखा(, जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विद्यालय	
दोस्रो दिन (२४–४८ घण्टा)	– DDMC समन्वय बैठक । – प्राप्त सूचना विश्लेषण उपलब्ध श्रोतका आधारमा प्रथम चरणका प्रतिकार्यका थालनी स्वयमसेवक शिक्षक-विद्यार्थी परिचालन गर्ने । – सूचना प्रवाह तथा जनचेतनामूलक सन्देश प्रचार प्रसार गर्ने । – स्थानीय श्रोतको परिचालन तथा वितरणको व्यवस्था मिलाउने । – घटनाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने ।	– स्थानीय सञ्चार माध्यमहरुबाट जानकारीमुलक सन्देशहरू प्रसारण गर्ने – तथ्याङ्क अभिलेखलाई अध्यावधिक गर्ने र सूचना स्रोत व्यक्तिका व्यवस्था गर्ने । – प्रभावित विद्यालयहरूका विवरण तयार गर्ने ।	विपद व्यवस्थापनमा संलग्न हुन सक्ने विद्यालयहरूका पहिचान र तयारी गर्ने । मा.वि. र उ.मा.वि. मा प्रति विद्यालय १०० जना सम्म अटन गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने ।	स्थानीय तहहरु शिक्षा शाखा), महाशाखा(, जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विद्यालय	
पहिलो हप्ता	– MIRA तथ्याङ्क विश्लेषण तथा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी दिने । – वास्तविक क्षतीका आधारमा विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तयार पार्ने – सम्भावित स्रोतको परिचालन गर्ने । – दोस्रो हप्तामा विद्यालयमा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप नियमित रुपमा सञ्चालन गर्न विद्यालय खाली गर्न पहल गर्ने	– सम्भावित निकायहरुसँग समन्वय गर्ने । – आवश्यक जनशक्ति परिचालन गर्ने । – सम्भावित विद्यालयहरूमा आपत्कालीन व्यवस्थापनका लागि योजना निर्माण गर्ने गराउने ।		स्थानीय तहहरु शिक्षा शाखा), महाशाखा(, जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विद्यालय	
पहिलो महिना	– DDMC का बैठकमा पुन छलफल गर्ने । – अनुगमन टोली गठन तथा परिचालन गर्ने । – सम्बन्धित सरोकारवालाहरू लाइ अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । – प्रतिवेदनले औल्याएका समस्याहरुको आधारमा सहयोग प्रदान गर्ने ।	– अनुगमन समिति गठन गरी स्वयम्सेवकहरुलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । – क्षती हुन सक्न विद्यालयका परिचालन गर्ने । – गाँउपालिकागत सूरक्षित स्थानको परिचालन गर्ने – अस्थायी सिकाइ केन्द्र निर्माणका लागि तयारी गर्ने ।	– सरोकारवालाहरूका कम चासो हुन सक्ने । – आर्थिक अपर्याप्तता ।	स्थानीय तहहरु शिक्षा शाखा, महाशाखाद जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई, नेपालरेडक्रस सोसाइटी	
दोस्रो महिना	– मनोसामाजिक परामर्श मार्फत पूर्व अवस्थामा ल्याउने ।	– योजनाहरूका प्राथमिकीकरण गर्ने र सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने ।	आर्थिक अपर्याप्तता	स्थानीय तहहरु शिक्षा शाखा,	स्थलगत अध्ययन

	– अस्थायी सिकाइ केन्द्रको निर्माण गरी – पठनपाठन सञ्चालन गर्ने – पुनःनिर्माण तथा पुनस्थापना गर्ने ।			महाशाखा,जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई, नेपालरेडक्रस सोसाइटी	अनुसार

तालिकानं .२८ :तालिका निकायगत श्रोतको आँकलन(Capacity Mapping)
विषयगत क्षेत्र : शिक्षा

क्र.सं.	संस्थाका नाम	मानवीय श्रोत	भौतिक सामगी	कैफियत
१.	पोखरा महानगरपालिकाको शिक्षा विकास महाशाखा			
२.	अन्नपूर्ण गाँउपालिका शिक्षा विकास शाखा			
३.	माछापुच्छ्रे गाँउपालिका शिक्षा विकास शाखा			
४.	मादी गाँउपालिका शिक्षा विकास शाखा			
५.	रुपा गाँउपालिका शिक्षा विकास शाखा			
६.	जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई	५ जना प्राविधिक	पाठ्यपुस्तक तथा अन्य सन्दभसामग्री	अन्य सहयोगी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक भौतिक सामग्रीको व्यवस्था गर्न समन्वय गर्ने
७.	११० वटा उच्च माध्यमिक विद्यालय	शिक्षक, विदयार्थी, अभिभावक, वि.व्य.स., शि.अ.सं. पदाधिकारी		
८.	१६८ वटा माध्यमिक विद्यालय	शिक्षक, विदयार्थी, वि.व्य.सं. पदाधिकारी, शि.अ. संघका पदाधिकारी, साप्ताहिकअ.के. व्यवस्थापन समिति	कक्षाकोठा, डेक्सबेन्च, खानेपानीको धारा, शौचालय, सूचना प्रविधिका साधन	
९.	७९ वटा निम्न माध्यमिक विद्यालय	शिक्षक, विदयार्थी, वि.व्य.सं. पदाधिकारी शि.अ. संघका पदाधिकारी, साप्ताहिकअ.के. व्यवस्थापन समिति,	कक्षाकोठा, डेक्सबेन्च, खानेपानीको धारा, शौचालय, सूचना प्रविधिका साधन	
१०.	३० वटा क्याम्पस	शिक्षक, विद्यार्थी, क्याम्पस व्यवस्थापन समिति	कक्षाकोठा, डेक्सबेन्च, खानेपानीको धारा, शौचालय, सूचना प्रविधिका साधन	
११.	३१ वटा सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र व्यवस्थापन	भवन फर्निचर	

तालिकानं.२९ :कार्यान्वयन योजना सहित प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य
विषयगत क्षेत्र : शिक्षा

क्र.सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यका सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन गर्ने तरिका (बैठक, कार्याशाला, तालिम आदि)	समयावधि
१.	आपत्कालिन अवतरण योजना निर्माण (Evacuation Plan)	आपत्कालिन अवतरण योजना निर्माण Evacuation Planस्थानीय तहहरुका	VCA	वार्षिक रुपमा

		शिक्षा शाखा/महाशाखा र अन्तर्गतका विद्यालयहरु VCAवार्षिक रुपमा		
२.	विद्यालयहरूमा भएका भौतिक अवस्थाहरूका पहिचान गर्ने	शिक्षा समन्वय इकाई कास्की स्थानीय तहहरु	प्राविधिक मूल्याङ्कन	१ पटक
३.	क्षमता विकास तालिम तथा जनचेतन अभिवृद्धि गर्ने	स्थानीय तहहरु, रेडक्रस सोसाइटी, जि.स.स.	अभिमुखीकरण, प्रशिक्षण, श्रोतसाधनको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर
४.	जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय तहहरु	सञ्चार माध्यमहरू, स्वयम्सेवक परिचालन सन्देशमूलक सामग्रीहरू वितरण, प्रचार प्रसार	विद्यालयमा प्रत्येक वर्षको २ पटक
५.	Education Cluster का बैठक तथा अन्तरक्रिया	जि.स.स. स्थानीय विपद् व्य समिति स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	बैठक	प्रत्येक जेठ महिनामा
६.	नमुना कृत्रिम घटना अभ्यास	स्थानीय तहहरुका स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्तर्गतका विद्यालयहरु	अभिमुखिकरण प्रशिक्षण	वैशाख, दशैं विदा पछि (२ पटक)
७.	अनुगमन तथा मूल्याङकन	अनुगमन तथा मूल्याङकनजि.स.स. स्थानीय विपद् व्य. समिति, शि.स.ईसूचना व्यवस्थापन, बैठक, स्थलगत भ्रमण, अनुगमन तथा निरीक्षणनिरन्तर	सूचना व्यवस्थापन, बैठक, स्थलगत भ्रमण, अनुगमन तथा निरीक्षण	निरन्तर

४.१०. विषयगतक्षेत्र : पशुस्वास्थ्य

तालिका नं .३०

विषयगत क्षेत्र (पशुस्वास्थ्य) तथा सहयोगी संस्थाहरुको सूची

क्र.सं	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१.	स्थानीय तहहरु	सम्बन्धित महाशाखा प्रमुख/शाखा प्रमुखहरु	
२.	नेपाल भेटेरीनरी एसोसिएसन	डा. रुपेश श्रेष्ठ	
३.	नेल्टा, कास्की	बसन्ती कोइराला	९८४६०२६५७२
४.	नेभ्ला कास्की	दिपक रानाभाट	९८४६०२०८८५
५.	AHTCS पोखरा	शिप कुमार प्रधान	९८०२८१०२१९
६.	हिमालयन एनिमल रेष्क्यु ट्रष्ट (HART)	खगेश्वर शर्मा	९८५१००३५१४,९८४६५३१०६९

४.१०.१. विपद्को अवस्था

क. विपद्को समयमा पशुहरूको आवास स्थलहरू भत्कन सक्ने ।

ख. मरेका पशुहरूको उचित व्यवस्थापन नहुने जसका कारण दुर्गन्ध तथा अनेक रोगहरूको सङ्क्रमणमा बृद्धि हुन सक्ने।

ग. पशुहरूलाई उचित आहार तथा आवासको ब्यवस्था नहुन सक्ने ।

घ. घाइते पशुहरूको स्याहार सम्भार तथा उचित औषधोपचार नहुन सक्ने ।

विपद्को अवस्थामा आधारित विषयगत उद्देश्य

समष्टिगत उद्देश्य :

मृत पशुहरूको उचित व्यवस्थापन तथा घाइते र प्रभावित पशुहरूको औषधोपचारका साथै उचित संरक्षण गरी सम्भावित सङ्क्रमणको खतरा न्यूनीकरण गर्नु ।

तालिकानं .३१ : विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकलीन कार्य
विषयगत क्षेत्र : पशुस्वास्थ्य

घटना पश्चात्को अवधी	विपद्का अवस्थामा गरिने आपतकालीन कार्य	आपत्कालीन अवस्था गरिने पूर्व तयारी कार्य	पूर्व तयारी कार्य संसोधन गर्न अन्तर पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत
पहिला दिन	– आपतकालीन पशुका उपचार – मृत पशुको व्यवस्थापन	EmergencyCenter निर्माण	पूर्व तयारी बैठकहरुसञ्चालन गरी प्रभावितक्षेत्रमा सर्वेक्षण गर्ने।	DLSO/NVA/NGO/INGO सम्बन्धित महानगर र गा.पा. का पशु विकास सेवा शाखाहरु/महाशाखाहरु	माग र आवश्यकता अनुसार
दोस्रा दिन	– आपतकालीन पशुका उपचार – मृत पशुको व्यवस्थापन	Emergency Center निर्माण		DLSO/NVA/NGO/INGO सम्बन्धित महानगर र गा.पा. का पशु विकास सेवा शाखाहरु/महाशाखाहरु	
पहिला हप्ता	– तथ्याङ्क संकलन – पशु क्षती विवरण संकलन – मानव क्षती तथा भौतिक क्षती विवरण – घर गोठ क्षती विवरण संकलन	Emergency Center निर्माण		DLSO/NVA/NGO/INGO सम्बन्धित महानगर र गा.पा. का पशु विकास सेवा शाखाहरु/ महाशाखाहरु	
पहिला महिना	– कार्यक्रम विकास गर्न योजना बनाउन – संघ संस्थाहरुसँग समन्वय गर्ने – कार्ययोजना निर्माण गर्ने	Emergency Center निर्माण		DLSO/NVA/NGO/INGO सम्बन्धित महानगर र गा.पा. का पशु विकास सेवा शाखाहरु	

परिच्छेद ५ योजना कार्यान्वयन, पुनरावलोकन तथा अभिलेखिकरण

५.१. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति .विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको क्रियाशीलता

यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्लास्तरको विपद् व्यवस्थापनका लागि उपलव्ध भौतिक, मानवीय र आर्थिक श्रोतहरूलाई आंकलन गरी नेपाल सरकारको विपद् जोखिम व्यवस्थापनको रणनीति र उद्दारका न्यूनतम आधारभूत पक्षहरूलाई दृष्टिगत गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदन भएको हो । जिल्लाभित्र विपद्सम्बन्धी कुनै घटना घटेको जानकारी हुनासाथ यस योजनामा उल्लेखित बिषयगत समितिहरू तथा सम्पर्क व्यक्तिहरू र सरोकारवालाहरू स्वतः सक्रिय हुने छन् ।

५.१.१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन अपरिहार्य हुन्छ । जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायहरूले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा आबद्ध रही यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्न सघाउने छन् । साथै गाउँपालिका तथा नगरपालिका र त्यहाँ कार्यरत संघसंस्थाहरूले पनि विषयगत योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न निश्चित व्यक्ति/कर्मचारी (Focal Person) खटाउनुका साथै आवश्यकता अनुसार स्वयंसेवक परिचालन गरी आवश्यक सहयोग गर्ने छन् ।

५.१.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यसका पदाधिकारीहरूमध्येबाट उपयुक्त व्यक्तिहरू छनौट गरी एक कार्यदल बनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन, समीक्षा तथा अद्यावधिक समग्र गर्ने छ । योजना पुनरावलोकनका हकमा निम्नानुसार गरिने छ ।

तालिकानं .३४ : योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि

योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य काय (बैठक गर्ने वजेट व्यवस्था आदि)	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्ने बैठकको अनुमानित मिति
वर्षमा १ पटक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	बैठकको आयोजना गर्ने, समन्वय,पत्राचार तथा बजेटका व्यवस्था	प्रत्येक वर्षका वैशाख देखी श्रावण महिना भित्रमा

५.२. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

५.२.१ .प्रतिवेदन तथा सञ्चार

प्रतिकार्यका लागि गठित विषयगत अगुवाहरूले विपद्सम्बन्धी प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई बुझाउनु पर्ने छ । यस्तो प्रतिवेदन विपद्को अवधिमा सकेसम्म दैनिक रुपमा तयार गर्नु पर्दछ । साथै विपद्को बारेमा स्थलगत अनुगमन टोलीले तयार गरेको प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा प्रस्तुत गर्ने छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा बिषयगत अगुवाहरूले यस्ता प्रतिवेदन तथा सूचनाहरू मानवीय सहायताका लागि कार्य गर्ने सरोकारवालाहरू, सरकारी निकायहरू, जनप्रतिनिधिहरु दातृ निकाय तथा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई जानकारी गराउनेछन् । विषयगत क्षेत्रहरुले ३/३ महिनामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आफ्नो क्षेत्रको पूर्वतयारी अवस्थाको बारेमा अद्यावधिक विवरण उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को प्रावधान बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी उद्धार तथा राहत कार्यक्रमको प्रगति विवरण राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा पठाउने नियमित पठाउनु पर्नेछ ।

५.२.२ .संस्थागत व्यवस्था

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को प्रावधान बमोजिम विपद् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला स्तर र

स्थानीय स्तरमा छुट्टा-छुट्टै संस्थागत संरचना तयार भएको छ । प्रतिकार्य योजनाको संस्थागत रुपमा कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने कार्यको संयोजन जिल्लास्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र गाउँपालिका तथा महानगरपालिकामा जिल्ला समन्वय समितिको समेत सहयोग लिई सम्बन्धित गाउँपालिका तथा महानगरपालिकाहरूले गर्ने छ।

अनुसूची १
कास्की जिल्लाको विपद् नक्साङ्कन

कास्की जिल्लाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन

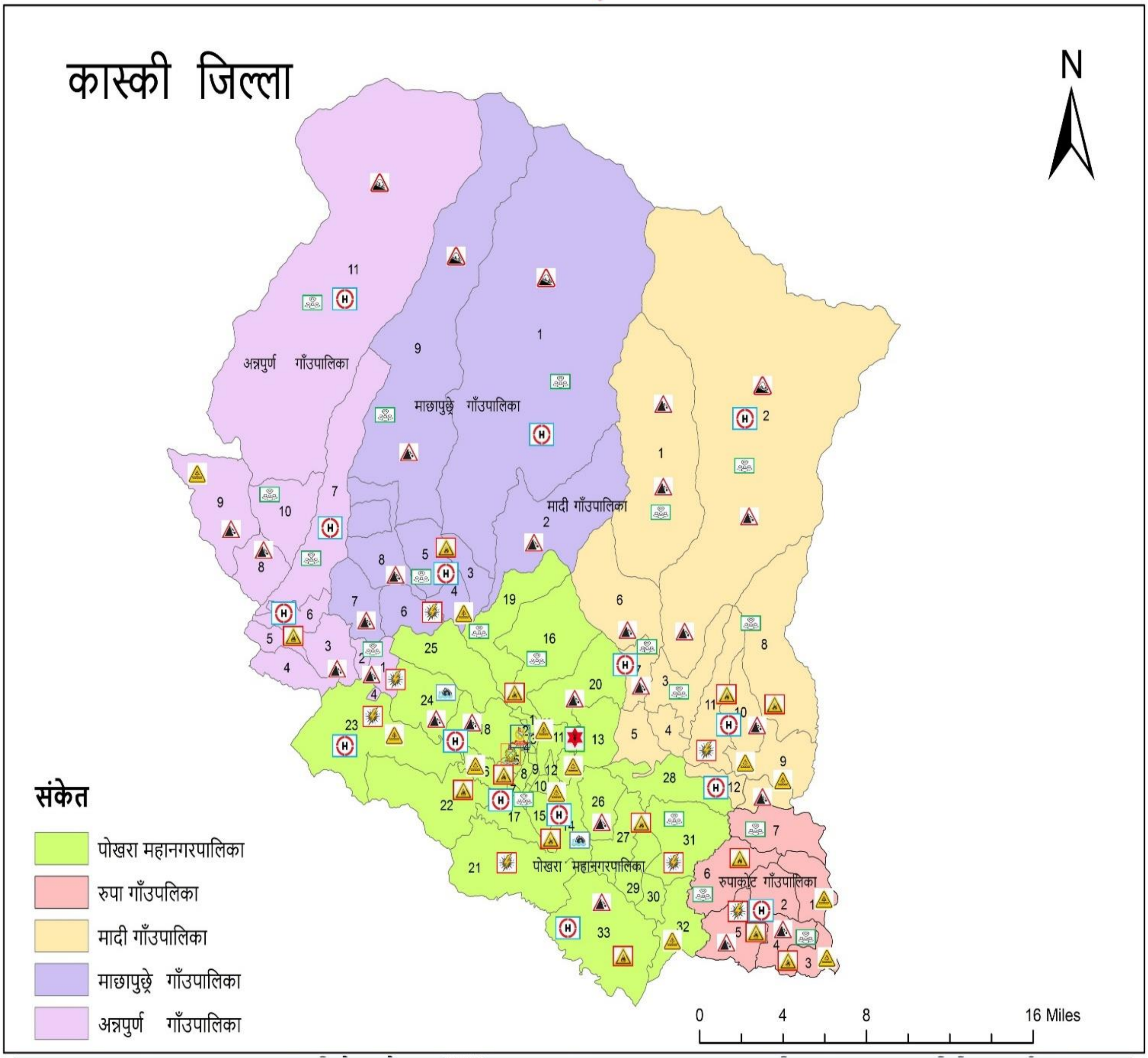

सि.नं.	नाम	संकेत	सि.नं.	नाम	संकेत
१	NA/NP/APF		६	हिमपहिरो	
२	बाढी		७	डुबान	
३	पहिरो		८	हेली प्याड	
४	आगलागी		९	चटयाङ्ग	
५	खुला स्थान				

अनुसूची २ जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरुको विवरण

सरकारी अस्पतालका एम्बुलेन्सहरु						
क्रस	एम्बुलेन्स सेवा प्रादायक संस्थाको नाम	ठेगाना	संस्थाको नम्बर	चालकको नाम	एम्बुलेन्स नम्बर	चालकको सम्पर्क नम्बर
१	आर्मी हस्पिटल	पोखरा ११ फुलबारी	०६१-५८३८२२/२३ ९८०१०२०४४४	केशव मल्ल	बा १ झ ७९२४	९८४१६९३३६६
२	हरियो खर्क हस्पिटल आइएनएफ	पोखरा १५ नयाँ गाउँ	९८६२३८३१२४	रोशन गुरुङ	ग २ च ७०२४	९८६२३८३१८४
३	मात्रीशशु मितेरी अस्पताल	पोखरा १६ बाटुलेचौर	०६१-४४०१४४	झपटबहादुर सिके	बा १४८८	९८४६४६४५७९
४	शिशुवा अस्पताल	पोखरा ३० सिसुवा	०६१-५६०००४	प्रेमनाथ मरासिनी	बा १ च १५५४	९८४६५११६४८
५	बेगनास स्वास्थ्य चौकी	बेगनास	९८५६०१३४६७	सन्तोष सापकोटा	ग २ च ९५३१	९८०४१२०२४५
६	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	पोखरा ३० मोहरिया	०६१ ५६४३६६ ९८५६०३३३६४	नेत्र बास्तोला	बा०५५९	९८४६०३३१०१
७	वार्ड नम्बर २४	पोखरा पामे	९८५६००३०२४	हभिद मिया		९८४६८४१८००
८	पोखरा २२ एम्बुलेन्स	पुम्दी भुम्दी पोखरा २२	९८५६००३०२२	घनश्याम पौडेल	ग २ च ५६८४	९८५६०८३३१५
९	रुपाकोट अस्पताल	रुपा गाउपालिका कास्की	९८५६०३७४५४	सुवास तिवारी	ग १झ ५३६	९८४२००६४३९
१०	भलाम पोखरा महानगरबाट सञ्चालित	पोखरा २० भलाम	०६१-४४०४१८	चित्र बहादुर गुरुङ	ग १झ २७९	९८४६०२४४४६
११	थुम्सीकोट प्रा स्वा के	मादी गा पा	९८५६०७७५२४	बसन्त सापकोटा	ग१ झ ५५४	९८६७३०३०२१
१२	मादी गा पालिका कास्की		९८५६०७७५२४	शिव सापकोटा	ग १झ ५२१	९८४६४४५७६३

संघसंस्थाका एम्बुलेन्सहरु

क्रस	एम्बुलेन्स सेवा प्रादायक संस्थाको नाम	ठेगाना	संस्थाको नम्बर	चालकको नाम	एम्बुलेन्स नम्बर	चालकको सम्पर्क नम्बर
१	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा	पोखरा ८ सिर्जना चोक	०६१-५२१०९१	इन्द्रबहादुर थापा अर्जुन बहादुर खत्रि	ग २ च ८९४७ ग ३ च २४२९	९८४६१३९२०३/९८६२९३६३२८
२	पोखरा १० नेरसो उपशाखा	पोखरा १० रामबजार	९८४६००९११८	नलु गुरुङ	ग २ च ५९०७	९८१५१६३५४८

३	नेरेसो रुपा ४ देउराली उपशाखा	रूपा ४ देउराली	९८१५१८१६९७	मन्दिप नेपाली राजु जोशी	ग१च ९४७०	९८०६५२५५०७
४	बिन्दवासनी मन्दिर एम्बुलेन्स	पोखरा २ बिन्दबासिनी	०६१-५३२८५५	हिराबहादुर गुरुङ कुलबहादुर गुरुङ		९८६०८८२०४१
५	नव आदर्श युवा समाज लामाचौर	पोखरा १९ लामाचौर	०६१-४४११००/९८०११९५३६६ अर्जुन भण्डारी	इन्द्र बहादुर गुरुङ बुद्ध गुरुङ	ग१ झ २४८ ग१ च १४०	
६	तमु समाज पोखरा	पोखरा १९ नयाँ बजार	९८०४१२७६४६	खेम गुरुङ	ग ३ च ११९	९,८५६,०७७,७२६
७	आर्वा विजय	पोखरा १३ आर्बा	९८०५२१११४७		ग ३ च ५६४७	
८	पोखरा २२ एम्बुलेन्स	पुम्दी बुम्दी पोखरा २२	९८५६००३०२२	घनश्याम बराल	ग २ च ५६१४	९८५६०८३३१५
९	मियापाटन समाज	पोखरा १३ मियापाटन	९८५६०३१७७९ ९८५६०२४७८६	अमिज मिया किरण वराल	ग २ च ७००२	९८५६००३०१३
१०	रूपापोखरा सम्पर्क समाज	अमरसिंह चोक	९८५६०३९९२५	बुद्धि पन्त	ग ३ च २४५४	९८४६६२१०३२
११	सिक्लेस तमु समाज	पोखरा ११ चापापानी	९८५६०५४७०२	शिव बहादुर कुमाल	नभएको	९८४६१००३०७
१२	समाज कल्याणकारी समिति	पोखरा १० रामबजार	९८५६०२७१४०/९८४५१००९०३	कमलबहादुर कार्की	नभएको	९८४६१००९०३
१३	सेवा र विकासका लागि युवा	पोखरा ५ पर्स्याङ मालेपाटन	०६१-४१९५८७	बलराम बिक कालिकोटे जय बहादुर तामाङ	ग ३ च २३१३	९८४५५१३४७७/९८५११०३७७
१४	इन्द्रनाथ स्मृति	पोखरा ६ वडा कार्यालय	९८४४९३२०२४	कुशल	ग ३ च ५२०	९८५६००७२७२
१५	सत्यम शिवम सुन्दरम	पोखरा १३ आर्वा	९८४६१५५८८९	धनबहादुर बिक	ग ३ च ५६४७	
१६	आमा मिलन केन्द्र	पोखरा ८ नागढुङ्गा	९८५६०३३७९०	मोहन गुरुङ	ग २ च ४६० ग २ च २२४८	९८०३०६७०८२
१७	भावरकोट भूपू सैनिक	अमरसिंह	९८१९१३५९०४	रामचन्द्र पहारी	ग ३ च ५१	९८४६६२१०३२
१८	सिद्धार्थ क्लब	पोखरा ८ बगाले टोल	०६१-५३०२००	डिल्लीराम पौडेल ईश्वर श्रेष्ठ कुशल कुँवर	ग ३ च ५९९३ ग २ च २४३१	९८४६५१४४४२/९८४६७७७४१८/९८५६००७२७२
१९	मानव मिलन संस्था	पोखरा ७ एयरपोर्ट	९८५६००५२०	चित्रबहादुर थापा	ग २ च ९७७३	९८५६०८४३२०
२०	डेभिज फल युवा क्लब	पोखरा १७	०६१-४६६६११	योगेन्द्र शाह		९८४६५१९८३०/९८१४१७०७०९
२१	लायन्स क्लब	पोखरा ६	९८५६०२८७९७	प्रकाश सिलवाल		९८५६०८१५१९
२२	स्वास्थ्य चौकी नागरिक सेवा समाजअन्नपूर्ण गाउँपालिका			सोमबहादुर थापा	ग २ च ६७८९	९८४६५३२६४६

निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित एम्बुलेन्सहरु

क्रस	एम्बुलेन्स सेवा प्रादायक संस्थाको नाम	ठेगाना	संस्थाको नम्बर	चालकको नाम	एम्बुलेन्स नम्बर	चालकको सम्पर्क नम्बर
१	चरक मेमोरियल हस्पिटल	पोखरा ८ नयाँ बजार	०६१-५३२७७९/ ५५०४४३/९८४१४७६८९६	जनावरदान शर्मा अनिल क्षेत्री	ग १ च ९४९२	९८४१४७६८९६/९८६७६८३५८४
२	फेवासिटी हस्पिटल	पोखरा ८ नागढुंगा	०६१-५३२६८५	लोकबहादुरपरियार	ग १ च २१३२	९८४६०३४९६१
३	ओम हस्पिटल	पोखरा ९ बास्तोलाथर	०६१-५३४५६६	मिन कुमार खड्का	ग १ च ००८४	९८४६०२६९६६
४	साई अर्चना हस्पिटल	पोखरा ११ रानीपौवा	०६१-५४१५८७	मन्जीत आले	ग १ च ६६२१	९८५६०००५२०
५	फिस्टेल हस्पिटल	पोखरा ४ गैरपाटन	०६१-५२७५५३/ ५२८९९९	कुलबहादुर गुरुङ धुर्व भुजेल कुलबहादुर गुरुङ	ग ३ च ९८२२	९८०४११३२५६/९८६६०६३३८३/९८४२२७८४६५
६	पश्चिमाञ्चल सामुदायिक अस्पताल	पोखरा ९ बस पार्क		जिवन छिनाल	ग ३ च ४६०८	९८१६१७३४८५
७	कास्की मोडल हस्पिटल	पोखरा ८ न्युरोड	०६१-५२७५४२	कमल मास्की	ग १ च ७४७४	९७६६६२१८१२
८	सिवेक हस्पिटल	लेकसाइड पोखरा छ	०६१-४६३०८२	अनिल कार्की	ग २ च १५२०	९८४६१४५२०७
९	मेट्रो सिटी हस्पिटल	पोखरा ८ सृजनचोक	०६१-५२६५३१	रामबहादुर नेपाली डीलबहादुर गुरुङ	ग १ च ५४९२	९८१८५८९२५९/९८४६४२०१८८
१०	पद्म नरसिंह ओम	न्युरोड	०६१-५२३०४८			
११	बिजी हस्पिटल	पोखरा १२ माटेपानी	०६१-५२१११/५२६०१६	महेन्द्र राना	ग २ च ६११५	९८२५१४००४८
१२	पार्कल्यान्ड हस्पिटल	अमरसिंह चोक		मित्र थापा सुरज गुरुङ	ग ३ च २४२९ग २च ७९४७	९८४६१३९२०३
१३	अन्नपूर्ण बाल हस्पिटल	पोखरा १० शिवचोक	०६१-५२७७७४	ज्ञानेश्वर थापा	ग ३ च ६३	९८०६७१०७८९
१४	नमस्ते हस्पिटल	बिरौटा	०६१-४६६४३८	सञ्जिप लामा	ग २ च ५३२	९८६४३८५३८४
१५	एएनबी इन्टरनेसनल हस्पिटल	पोखरा २	०६१-१४२२३०	लेस बहादुर गुरुङ		९८६७८०२७०८/९८२९१७०५०१
१६	मणिपाल हस्पिटल	पोखरा ११ फुलबारी	०६१-५२६४१६	दधिराम तिवारी मोहन खड्का	ग १ क ४२९७ ग १ क ४९९४	९८४६१५६८२६/९८०४१५४०६९/९८५६०२४२९६
१७	साहारा हस्पिटल	पोखरा २ नयाँ बसपार्क	०६१-५३९८५८	वलराम वि के	ग १ च ७९७७	९८५६०५६११६
१८	कास्की सेवा हस्पिटल	पोखरा ११ हस्पिटल चोक।	०६१-५२८१६१	बिमल थापा		९८०५८४४४१८
१९	रिजनल हस्पिटल	पोखरा ५ जिरो किलोमिटर	०६१-५३३२३१	दिपेन्द्र कोइराला	ग २ च ४६८१	९८५६०१४२११
२०	ग्यालेक्सी हस्पिटल	पोखरा १० उत्तमचोक		नारायण प्र पौडेल	ग ३ च ४३२५	९८४९८३५६१८

२१	पोखरा हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर	इन्द्रचोक पोखरा	०६१-५२१९२४	रामजी तिमिल्सिना		
२२	लेखनाथ सिटी हस्पिटल	पोखरा २६ बुढीबजार	०६१-४१११६७	धन गुरुङ		९८१५१५२३०७
२३	गण्डकी मेडिकल कलेज	पोखरा ९ नयाँबजार	०६१-५३८५९५	गणेश सुनार	ग १ झ ३३१२	९८०६६५१९४२
२४	आशा हेल्थ क्लिनिक	पोखरा १५ नयाँ गाउँ	९८१५१६३५४८			
२५	मेडिप्लस हस्पिटल	पोखरा ११ रानिपौवा		कर्ण ब परियार	ग ३ च ५२६२	९८०६७९८९८०

अनुसूची ३ विपद् स्वयंमसेवकहरुको विवरण

सि.नं.	नामथर	ठेगाना
१.	सोवित बस्नेत	रुपा गा.पा.-३
२.	श्यामकृष्ण अधिकारी	रुपा गा.पा.-३
३.	मन्दिप कुमाल	रुपा गा.पा.-३
४.	गणेश कुमार श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-१
५.	गोविन्द सापकोटा	रुपा गा.पा.-१
६.	धनेश्वर सापकोटा	रुपा गा.पा.-१
७.	आकाश अधिकारी	रुपा गा.पा.-१
८.	रामबाबु अधिकारी	रुपा गा.पा.-१
९.	अशिम तिमिल्सिना	रुपा गा.पा.-३
१०.	ज्योति कुमार श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-५
११.	पुर्णमाया घिमिरे	रुपा गा.पा.-५
१२.	गणेशराज पौडेल	रुपा गा.पा.-५
१३.	आईत सिंह गुरुङ्ग	रुपा गा.पा.-५
१४.	मनोज कुमार गुरुङ्ग	रुपा गा.पा.-५
१५.	राम बहादुर परियार	रुपा गा.पा.-५
१६.	शिवलाल श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-२
१७.	आईत सुनार	रुपा गा.पा.-२
१८.	किसान श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-२
१९.	रुविन गुरुङ्ग	रुपा गा.पा.-७
२०.	शिवराज श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-५
२१.	नारायण प्रसाद पौडेल	रुपा गा.पा.-५
२२.	टिकाश्री भुजेल	रुपा गा.पा.-६
२३.	सरिता परियार	रुपा गा.पा.-६
२४.	बविता गुरुङ	रुपा गा.पा.-२
२५.	चन्द्रमणि सुवेदी	रुपा गा.पा.-५
२६.	अनिल क्षेत्री	रुपा गा.पा.-५
२७.	कुमारी गुरुङ	रुपा गा.पा.-६
२८.	पुर्ण श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-४
२९.	राजु माल	रुपा गा.पा.-४
३०.	सिद्धिराम परियार	रुपा गा.पा.-४
३१.	मिलन गुरुङ	रुपा गा.पा.-७
३२.	सविन्द्र श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-६
३३.	सुन्दर श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-६
३४.	सबिन गुरुङ	रुपा गा.पा.-७
३५.	पुष्पा श्रेष्ठ	रुपा गा.पा.-४
३६.	सोवित बस्नेत	रुपा गा.पा.-३
३७.	हरि बहादुर गुरुङ	पोखरा -३२
सि.नं.	नामथर	ठेगाना
३८.	बिरेन्द्र बानिया	पोखरा -१८
३९.	सिमान्त थारु	पोखरा -२५
४०.	गुल्सन चौधरी	पोखरा --१५
४१.	मैना श्रेष्ठ	पोखरा -८
४२.	लिला चापागाई	पोखरा -८
४३.	बिरेन्द्र बहादुर थापा	पोखरा --१८
४४.	गणेश बहादुर पुन	पोखरा -१
४५.	बिन प्रसाद गुरुङ	पोखरा -१०
४६.	रामेश्वर बराल	पोखरा -१३
४७.	राजु परियार	पोखरा -४
४८.	गणेश प्रसाद अधिकारी	पोखरा -२५
४९.	सन्तोष भण्डारी	पोखरा-२७
५०.	सरस्वती कार्की	पोखरा -१७
५१.	माया गुरुङ	पोखरा -१२
५२.	कबिराज बराल	पोखरा -७
५३.	अनन्त कुँवर	पोखरा -३
५४.	राजकुमार यादव	पोखरा -९
५५.	गंगा लम्साल	गुल्मी
५६.	गंगा परियार	पोखरा -५
५७.	मंगल जलारी	पोखरा -१८
५८.	पवित्रा के.सी.	पोखरा -८
५९.	रमन बस्नेत	पोखरा -२०
६०.	देउकी कार्की	पोखरा -१७
६१.	बिष्णु प्रसाद भण्डारी	पोखरा -३३
६२.	बद्रीनाथ सुवेदी	पोखरा -२१
६३.	हरि प्रसाद पौडेल	पोखरा -९
६४.	माधव प्रसाद लम्साल	पोखरा-९
६५.	माधब प्रसाद बास्तोला	पोखरा -०५
६६.	भरत राज आचार्य	पोखरा -१६
६७.	सबिन जि.सी.	पोखरा -१९
६८.	नगेन्द्र कायस्थ	पोखरा -३
६९.	लक्ष्मण बराल	पोखरा -५
७०.	ठाकुर प्रसाद बराल	पोखरा -७
७१.	भावना शर्मा तिमिल्सेना	पोखरा-१०
७२.	कमल थपलिया	पोखरा -७
७३.	समिर बि.क.	पोखरा -५
७४.	दिलमाया सुवेदी भण्डारी	पोखरा -५
७५.	रामजी प्रसाद बराल	पोखरा -२६
७६.	प्रेम बहादुर गुरुङ्ग	पोखरा-०२
७७.	दुर्गा श्याम श्रेष्ठ	पोखरा -१४
७८.	रमेश श्रेष्ठ	पोखरा -१०
७९.	युवराज गुरुङ	पोखरा -१०
८०.	भिमनाथ अधिकारी	पोखरा -२६
८१.	क्षितिज कुँवर	पोखरा -२६
८२.	रबिन तामाङ्ग	पोखरा -२६
८३.	चिरन्जीवि तिवारि	पोखरा-३०
८४.	राजेन्द्र गिरी	पोखरा
८५.	तिलमाया सुवेदि	पोखरा-०५
८६.	कृष्ण बहादुर दाहाल	पोखरा-२३

अनुसूची ४ कास्की जिल्लामा विभिन्न संस्थाहरूसँग भएका उद्धारसामग्रीहरूको विवरण

क. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा रहेका विपद् खोज उद्दार सामाग्रीको विवरण :

सि.नं.	सामानको नाम	एकाई	जम्मा परिमाण
१.	हेलमेट	थान	९५
२.	नाइलन डोरी	रोल	४
३.	फायरफायटिङ्ग बुट	जोर	२
४.	रवर बुट	जोर	१
५.	लाइफज्याकेट	थान	१५
६.	रवर/फर्मम्याट्रेस	थान	५
७.	त्रिपाल	थान	५१२
८.	स्ट्रेचर	थान	२
९.	त्रेष्टव्याग	थान	१०
१०.	स्लिपिङ्गव्याग	थान	४
११.	ग्यासँफायर	थान	७
१२.	रेनकोट	थान	८
१३.	गल	थान	२
१४.	गैची	थान	१९
१५.	हेडलाइट	थान	४
१६.	चेन स मेसिन	थान	१
१७.	सर्च लाइट	थान	२
१८.	टेण्ट ठूलो	थान	४०६
१९.	एयर मास्क	थान	१०
२०.	फायरफाइटिङ्ग हेलमेट	थान	७
२१.	अक्सिजनग्याँस वक्स	थान	७
२२.	आलमुनियमभराङ	थान	१
२३.	सावेल	थान	६
२४.	पन्जा	थान	२४०
२५.	घन	थान	१
२६.	बेल्चा	थान	३०
२७.	फिड	थान	१०
२८.	वलाङकेट	थान	४१५
२९.	कालो प्लाष्टिक रोल	रोल	५
३०.	प्लाष्टिक सिट	थान	१८६
३१.	कपडाको त्रिपाल	थान	५
३२.	Tarpuline holding Roll		

ख. जिल्लास्थित स्थानीय तहहरुसँग रहेका विपद् खोज उद्दार सामाग्रीको विवरण

- **पोखरा महानगरपालिकामा रहेको सामाग्रीहरु :**

क्र.सं	*सामाग्रीको नाम*	*परिमाण*
१.	दमकल	४ वटा
२.	आगोमा लगाउने कपडा (Fire Proof)	१५ जोर
३.	टिप्पर ट्रक	३२
४.	डोजर	४
५.	गैँची	२०
६.	बेल्चा	२०
७.	गमबुट	२०
८.	गल	२०
९.	घन	५ गोटा
१०.	आसी	१५
११.	तारकाट्ने कैची	१५
१२.	हेल्मेट	२५
१३.	खुल्ला ठाँउ	४७
१४.	सामाजिक बहुउद्देश्यीय भवन	२०
१५.	टेन्ट	१०
१६.	सावेल	५
१७.	सर्च लाइट	१५
१८.	रेनकोट	२०
१९.	भऱ्याङ	२
२०.	Crow Bar	५
२१.	स्टेचर	५
२२.	हेलमेट	२५
२३.	पन्जा	५०
२४.	ज्याकेट	५
२५.	डोरी	२०० मि
२६.	ब्यक हु लोडर	२
२७.	टयाक्टर	२
२८.	जेसिवी	१
२९.	रेस्क्यू जीप	१
३०.	जनशक्ति	११ जना
३१.	फायर एक्टिन्गुस	२०
३२.	पि पि इ	१०
३३.	फायर हाउस	२५

अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा रहेका विपद् उद्दार तथा राहत सामाग्री तथा साधन विवरण :

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम/विवरण	परिमाण/संख्या
१.	टेन्ट	३ थान
२.	कम्बल	१० थान
३.	पाल	७ थान
४.	Canoby	७ थान
५.	पि पि इ सेट	१५ सेट
६.	सर्जिकल मास्क	१६०० थान
७.	पञ्जा	१६०० थान
८.	सेनिटाईजर (५०० मि.ली .)	५६ थान
९.	Hand Wash liquid २२० m.l	५० थान
१०.	बुट	१५ थान
११.	सेफ्टी पञ्जा	२० थान
१२.	Hand wash Point	१ थान
१३.	थर्मोमिटर	६ थान
१४.	एन ९५ मास्क	१०० थान

मादी गाउँपालिकामा रहेका विपद प्रतिकार्य तथा उद्दार सामाग्रीहरुको विवरण :

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	परिमाण
१.	स्टेचर	१२ थान
२.	गैची	२४ थान
३.	बेल्चा	२४ थान
४.	जाबेल	२४ थान
५.	आरन धनुष	२४ थान
६.	गम्बुट	६० जोडी
७.	ज्याकेट	१२० थान
८.	हेल्मेट	१२० थान
९.	पञ्जा	२८८ थान
१०.	गल	१२ थान
११.	घन	१२ थान
१२.	फोरुवा	१२ थान
१३.	हसीया	१२ थान
१४.	फायर गिजर	१२ थान
१५.	फायर गिजर	१२ थान
१६.	त्रिपाल	२४ थान

रुपा गाउँपालिका कास्की विपद उद्दार तथा राहतसामाग्री तथा साधन विवरण :

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	परिमाण
क्र.सं.	सामाग्रीको विवरण	परिमाण/संख्या
१.	बेल्चा	२०
२.	कोदालो	६
३.	हेल्मेट	५
४.	स्ट्रेचर	६
५.	बाल्टी	५
६.	डोरी	१५०० मिटर
७.	बन्चरो	५
८.	आसी हसिया	१५
९.	गैची	२०
१०.	कोदालो	५
११.	हातखुट्टा काप्रो	१०
१२.	हाते आरी	१०
१३.	गल लिभर	१२
१४.	घन	१०
१५.	हेडलाईट टर्च लाइट	१०
१६.	लाइफ ज्याकेट	१०
१७.	ट्राफिक कभर	१०
१८.	गमबुट	३५
१९.	रेनकोट	२५
२०.	टुचन	६
२१.	फायर एक्टिन्गुस	७
२२.	फयर सेफ्टी किट	५
२३.	फायर बकेट	१०
२४.	त्रिपाल	२०
२५.	भऱ्याङ	२
२६.	डोजर	१
२७.	एम्बुलेन्स	२

माछापुच्छ्रे गाउँपालिकामा रहेका विपद् खोज उद्दार सामग्री

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	परिमाण
१.	डोरी	६ रोल
२.	ठेला गाडा	१०
३.	गल	१०
४.	गैची	१०
५.	अग्नी नियन्त्रक उपकरण	७०
६.	वेल्चा	४०
७.	हेल्मेट	४०
८.	लाइफ ज्याकेट	४०

ग. जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरुसँग रहेका विपद् खोज उद्दार सामाग्रीको विवरण

- **भगवतीदल गण फूलबारी ब्यारेकमा भएका विपद् व्यवस्थापनका सामाग्रीहरु :**

रोप रेस्क्यु				
सि.नं.	विवरण	सामाग्रीको उपलब्धता		कै.
		सामनको नाम	संख्या	
१	रोप रेस्क्यु	WORKING GLOVES	२	
		CARBINER	८	
		SEAT HARNESS	१	
		SELF BREAKING DECNDER	१	
		HARD KNEENCLE GLOVES	४	
		RESCUE PULLEYS	१	
		LIFE LONE ROPE १०० METER	१	
		क्लाईमिङ्ग रोप	३	
		नाईनल रोप	१	
		सेफ्टि हेल्मेट	२०	
		FLOTTING ROPE	१	
		CARABINAR	६	
		DYNAMAIC ROPE (१००M)	२	

डुबान उद्धार				
सि.नं.	विवरण	सामाग्रीको उपलब्धता		कै.
		सामनको नाम	संख्या	
२	डुवान रेस्क्यु	RAFTING BOATS	१	
		FOOT PUMP	१	
		Knapsack Pump Jet Shooter Pump (१६ १tr	२	
		RUBBER TUBE	१	
		LIFE BUOY	२	
		WATER RESCUE WHISTLE	१	
		अक्सिजन माक्स	४	
		WATER PROOF LIFE JACKET	३९	
		THOROW BAG	४	

फायर फाईटिङ्ग				
सि.नं.	विवरण	सामाग्रीको उपलब्धता		कै.
		सामनको नाम	संख्या	
३	फायर फाईटिङ्ग	Axr Hoe	७	
		Canteen Water Bottle	७	
		Double Rake With Handle	७	
		Firefighting Suit	७	
		Fire Rake With Wooden Handle	७	
		Fire Shovel with Long Handle (CH)	७	
		Fire Swatter With SteelPipe Handle (n)	४	
		Goggles (ordinary)	७	
		Hand Torch	७	
		Helmet (Light)	७	
		Leather Boot (N)	७	
		Mask (I)	७	
		Leather Gloves (Soff)	७	
		Socks	७	
		५ KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	१	
		फायर एक्सटिङ्गगुईसर	१	
		२५ के.जीको फायर गुईसर ABC	१	
		९ के.जीको फायर गुईसर ABC	२	
		६ के.जीको फायर गुईसर CO२	१	
		५ के.जीको फायर गुईसर ABC	१	
		१ के.जीको फायर गुईसर ABC	२	
		५ Kg Fire Extinguisher (A.B.C)	२	
		FIRE PROOF BOOT	३	
		BLACKBOARD WITH २ STRAPS	१	
		FIRE FIGHTING HELMET WITH FACE HOOD	३	
		FLASH HOOD	३	
		फायर फाईटिङ्ग ज्याकेट	२	
		फायर फाईटिङ्ग हेल्मेट	२	
		छालाको पञ्जा	२	
		फायर फाईटिङ्ग बुठ	२	
		FIRE PROXIMITY SUIT	२	
		FIRE BEATER	३	

CSSR				
सि.नं.	विवरण	सामाग्रीको उपलब्धता		कै.
		सामनको नाम	संख्या	
४	CSSR	ROTARY RESCUE SAW FORMETAL / CUTTING BLADE	१/१	
		CHAIN SAW, GAS OR ELECTRIC, १८- INCH	१	
		ROTARY HAMMER DRILL (६ KGCAPACITY)	१	
		CROWBAR (६० CM)	२	
		BOLT CUTTER (२४/४२ INCH)	१	
		CARPENTER HAND SAW (६० CM BLADE)	१	
		BULL DOG GRIP	१	

		EYE PROTECTION	२	
		KNEE PAD	४	
		HEAD LAMP	२	
		EAR PROTECTION	२	
		SNATCH BLOCK (TRIPLE)	१	
		हेलोजिङ्ग लाईट	२	
		ROTATY RESCUESAW (GASOLINE/ELECTRIK)	१	
		CROWBAR (६०CM)	२	
		BOLT CUTTER (२४/४२INCH)	१	
		भुकम्पको पाल (इन्डियन)	२	
		रिप्लेक्टिप भेष्ट	७	

जिल्ला प्रहरी कार्यालय कास्कीमा रहेका विपद् खोज तथा उद्दार सामाग्री विवरण

सि.नं.	सामाग्रीहरुको नाम	परिमाण
१.	Fire Exit Cylinder	३९
२.	Fire Fighter Safety Clothes Set	१०
३.	Fire Fighter Safety Glass	२
४.	Jump Suit	४
५.	Jet Suit	१
६.	First Aid Kit Box	५
७.	Torch Light	५
८.	GPS Traking Machine	१
९.	Tent	११०
१०.	गल	२०
११.	गैची	३४
१२.	हेल्मेट	२३
१३.	वाल्टी	१७
१४.	वेल्चा	५१
१५.	फोरुवा	२
१६.	Rake with handle	३
१७.	Rake hue	३
१८.	Axe hoe	३
१९.	कोदालो	१२
२०.	स्ट्रेचर	२३
२१.	Sweeper	४
२२.	डोरी (मि.)	४१०
२३.	लाईफ ज्याकेट	९८
२४.	Wood Cutter	२
२५.	घन	७
२६.	छिनो	२
२७.	बन्चरो	९
२८.	Hend show	२
२९.	हसिँया/ चक्कु	५
३०.	प्लाष्टिक बुट	२३
३१.	छालको बुट	४
३२.	मेटल वायर कटर	२
३३.	ट्युव	१२
३४.	सेफ्टी वेल्ट	३
३५.	ठुलो झोला	३
३६.	स्लिपिङ व्याग	४
३७.	थ्रो व्याग	१४
३८.	Water bottle	४
३९.	Hydrolic bottle jack (१२ ton)	२
४०.	Hydrolic bottle jack (२० ton)	१
४१.	Fire Fighter Saftey Clothes Set	४
४२.	Torch Light	७
४३.	Wood Cutter	३
४४.	कोदालो	९
४५.	आरा	१
४६.	छिनो	२
४७.	ट्युव	५
४८.	ठुलो झोला	३
४९.	डोरी (मि.)	४०५
५०.	थ्रो व्याग	१५
५१.	प्लाष्टिक बुट	५
५२.	बन्चरो	३
५३.	ग्याँस माक्स	४
५४.	मेघाफोन	१
५५.	मेटल वायर कटर	२
५६.	लाईफ ज्याकेट	५४
५७.	वाल्टी	४
५८.	वेल्चा	२४
५९.	साबेल	९
६०.	सेफ्टी वेल्ट	६
६१.	स्ट्रेचर	१४
६२.	स्लिपिङ व्याग	४
६३.	हसिँया/ चक्कु	१६
६४.	हेल्मेट	७

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, कालिका गण मालेपाटन पोखरामा रहेका उद्दार सामाग्रीहरुको विवरण :

सि.नं	बिवरण	परिमाण
१.	Water Rescue Helmet (Multi Purpose)	२४
२.	Nylon Rope	५
३.	Water Proof Jacket	९०
४.	Fire fighting Helmet with face shield	५
५.	Fire boot	४०
६.	Savel	५
७.	Megaphone	१
८.	Safety Vest	११५
९.	Safety Helmet	१९५
१०.	Gas Mask	५
११.	Fire fighting Suit	१
१२.	Motor Boat	१
१३.	Inflatable Rescue boat without board engine	१
१४.	Rescue Raft	१
१५.	Hand Pump	२
१६.	Paddle	२५
१७.	Life Jacket	९०
१८.	Water Gloves	५
१९.	Kayak	२
२०.	Air Compressor	१
२१.	Deep Water Diving suit	५
२२.	Multi utility knife	२
२३.	Gal	४
२४.	Rescue throw bag	२०
२५.	Steel Tanks (Cylinder)	६
२६.	Stretcher	१०
२७.	Water boot	४०

सडक विभाग हेभी ईक्विप्मेन्ट डिभिजन, पोखरामा रहेका सामाग्रीहरु :

सामाग्रीको नाम	परिमाण
स्काभेटर	१ थान
लोडर	२ थान
रोलर	१ थान
टिपर ट्रक	२ थान
माउन्टेन क्रेन ट्रक	१

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्कीमा रहेका खोज तथा उद्धार समाग्री विवरण

क्र.स	समाग्रीको नाम	संख्या	कैफियत
१	गल, गैचि, कोवार, वेल्चा	२ सेट	
२	त्रिपाल	१० सेट	
३	लाइभ ज्याकेट	२५ थान	
४	वुट	२५ थान	
५	डोरी	१ सेट	
६	थ्रो ब्याग	१ थान	
७	टिउव	३ थान	
८	फायर सुट	२ सेट	
९	कम्मल	१० थान	
१०	टेन्ट	२० थान	
११	प्राथमिक उपचर झोला सेट	४ थान	
१२	टि.टि क्यामेरा	१ थान	
१३	अक्सीजन सिलिन्डर सेट	२ सेट	
१४	काठका मुङ्ग्र सिम, फलक्रम	३७ थान	
१५	स्ट्रेचार	१० थान	
१६	ब्यागवोड	२ थान	
१७	राहत समाग्री	१०० परिवार	
१८	रक्तसंचार सेवा	आवश्यकता अनुसार	

अनुसूची ५ जिल्ला स्थित संघीय कार्यालयहरुको कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नामावली र सम्पर्क विवरण

सि.नं	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुख		सूचना अधिकारी		कार्यालयको इमेल
		नाम थर	सम्पर्क नम्बर	नामथर	सम्पर्क विवरण	
			सबैधानिक निकायहरु			
१.	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग पोखरा कार्यालय	नारायण प्रसाद राम्मी	9856077190	अन्नम सुबेदी	9856077190	ciaapokhara@gmail.com
२.	लोकसेवा आयोग पोखरा कार्यालय	रुद्ध बहादुर कार्की	9856075395	विष्णु प्रसाद भट्टराई	9856085145	pscpkr@gmail.com
३.	प्रदेश निर्वाचन कार्यालय पोखरा	नारायण ढकाल	9851034755	रुद्र प्रसाद न्यौपाने	9856010500	ecn.pokhara.gov.np
			स्थानीय प्रशासन (जिल्ला सुरक्षा समिति)			
४.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय कास्की	कुमान सिह गुरुङ	9856007777	चित्राङ्गत बराल	9856024501	daokaski@gmail.com
५.	कृष्णदल गण फुलबारी व्यारेक पोखरा	राजेन्द्र पुडासैनी	9856060588	श्यामु शाही	९८५११७७१११	bn-krishnadal@nepalarmy.mil.np
६.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय कास्की	नबिन कार्की	985600555	बिरेन्द्र कुमार पासवान	9856035512	dpokaski@gmail.com
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल कालिका गण मालेपाटन	बसन्त बहादुर सिमा	9851272047	तुलसी राम पाण्डे	९८५१२५९५२३	btn.apfkalika@gmail.com
८.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय कास्की	मोहन बहादुर कुँवर	9856065101	सरस्वती पाण्डे	9867290660	nidokaski@gmail.com
			स्थानीय तहहरु			
९.	पोखरा महानगरपालिका कास्की	राजन पौडेल	9856007111	कृष्ण प्रसाद तिवारी	9856003045	info@pokharamun.gov.np
१०.	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	चिरञ्जिवी बराल	9856054300	ऋषि राम दाहाल	९८५६०७६८००	info@annapurnamunkaski.gov.np
११.	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका कास्की	केशव सुवेदी	9856017310	भोजराज बगाले	9856017314	mpgaupalika@gmail.com
१२.	मादी गाउँपालिका	चेतनारायण भण्डारी	9856072600	सुवोध खनाल	9865542847	madiruralmunicipality@gmail.com info@madimunkaski.gov.np
१३.	रूपा गाउँपालिका	अनन्त राज न्यौपाने	9856072101	लोकनाथ पौडेल	9856073101	ruparumun@gmail.com
			गृह मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरु			
१४.	अध्यागमन कार्यालय पोखरा अन्तराष्ट्रियिय विमानस्थल पोखरा	हरि बहादुर भुजेल	9856033352	अर्जुन शर्मा	९८५१२४५४९८	immigarationofficepia@gmail.com
१५.	इलाका प्रशासन कार्यालय लेखनाथ कास्की	गुरुदत्त ढकाल	9856002345			aaolekhnaath@gmail.com
१६.	कारागार कार्यालय कास्की	सम्राट थापा मगर	9856083777	झंकनाथ पौडेल	9841046478	karagarkaski@gmail.com

संघीय कार्यालयहरु						
१७.	अन्तरिक राजश्व कार्यालय पोखरा	शिवप्रसाद ढुंगाना	9856034449	रेनु भट्टराई तिम्सिना	9856047560	irro22@ird.gov.np
१८.	उच्च सरकारी वकिलको कार्यालय पोखरा	रुद्ध प्रसाद पन्थी	9856064017	महेश अर्याल	9846553630	
१९.	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय कास्की	मुक्ति रमण पराजुली	9856050216			info@dtcokaski.gov.np
२०.	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय पोखरा	विजन श्रेष्ठ	9856050424		9856049424	ftqcdopokhara@gmail.com
२१.	गण्डकी आयुर्वेद औषधालय	शंकर गौतम	9856005528	रामकृष्ण भुजेल मगर	9856048799	gandakiayurveda@gmail.com
२२.	गुणस्तर तथा नापतौल कार्यालय पोखरा	मनोज कुमार पोखरेल	9851068483	युवराज अधिकारी	9846816920	metrologypkr@gmail.com
२३.	जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय पोखरा	शान्ति कंडल	९८४९६४९७३३	सुजन सुवेदी	9856079299	dhmpokhara@gmail.com
२४.	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय कास्की	नबराज बराल	9856006222	लक्ष्नु शर्मा	9846278980	ddckaski@gmail.com
२५.	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय कास्की	पूर्ण प्रसाद शर्मा	9856065196	सुजाता पौडेल	9763252433	
२६.	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय कास्की	सुमित कुमार देवकोटा	9856018333			
२७.	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय कास्की	नन्दलाल सापकोटा	9856065313	जिवनाथ आचार्य	9869399292	sokaski313@gmail.com
२८.	नापी कार्याल लेखनाथ कास्की	प्रदिप कुमार श्रेष्ठ	9856000209	भक्तराज भट्ट	9856000210	lekhnath@dos.gov.np
२९.	नापी कार्यालय कास्की	सुबाश भण्डारी	9856012368	दिनेश लामिछाने	9856016733	kaski@dos.gov.np
३०.	नेपाल राष्ट्र बैंक प्रादेशिक कार्यालय पोखरा	विना ढकाल	9851181424			nrbpkr@nrb.org.np
३१.	पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला कास्की	डा किरण पाण्डे	9856077456	गणेश के.सी	9856080909	rvl.pokhara@gmail.com
३२.	राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन इकाई पोखरा	धनबहादुर थापा मगर	9856007100	निशा कडेल	9856007101	pmamp.piu.kaski@gmail.com
३३.	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय अस्पताल	भरत खत्री	9856037243	सुशील कुमार अर्याल	9856014440	wrhpokh@gmail.com
३४.	मालपोत कार्यालय कास्की	काली बहादुर भुजेल	9856070069	गोविन्द सुनार	9766597244	kaskidolma@gmail.com
३५.	मालपोत कार्यालय लेखनाथ कास्की	पूर्ण बहादुर केसी	9856061270	विमल प्रसाद प्याकुरेल	9856028127	lekhanath@dolma.gov.np
३६.	मुग्लिङ पोखरा सडक आयोजना पश्चिमखण्ड	कृष्ण बहादुर कुँवर	9851220215 9856070636	नारायण पौडेल	9851237051 9856070637	smpip.rsc@gmail.com
३७.	राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास वोर्ड पोखरा	पवित्रा अधिकारी	9843931715	नगेन्द्र सुवेदी	9852678905	coffeepokhara123@gmail.com

३८.	राष्ट्रिय परीक्षा वोर्ड परीक्षा व्यवस्थापन कार्यालय	गोविन्द पोखेरेल	9856034314	इश्वरी शाह	9851057661	hsebpkr@gmail.com
३९.	राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय पोखरा	डा चन्द्र ढकाल	9856040489	भरतराज गौतम	9846222629	nlbc.pokhara@gmail.com
४०.	वृहत जलधार व्यवस्थापन केन्द्र	श्याम प्रसाद न्यौपाने	9856063407	अमर अधिकारी	9856063405	bmc.gandaki@dofsc.gov.np
४१.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ कास्की	लोकनाथ आचार्य	9856002533	टंकराज बराल	9856008969	deokaski123@gmail.com
४२.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय पोखरा	चण्डिका पौडेल	9856030825	बलराम बुढामगर	9856088223	labourpkr@gmail.com
४३.	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई कास्की	चन्द्रकाजी गुरुङ	9856046050	गोपीचन्द्र आचार्य	9847155967	dudbckaski2076@gmail.com
४४.	सडक डिभिजन पोखरा	कृष्ण राज अधिकारी	9856035575	ई. ध्रुब पोख्रेल	9856080028	dropokhara@gmail.com
४५.	खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन कार्यलय कास्की पोखरा	पदम बहादुर कुँवर	9856073086	मोहन पोख्रेल	9841036004	fwssmppokhara@gmail.com
४६.	स्थानीय पूर्वाधार विकास आयोजना कार्यालय	नि. ढाकाराम आचार्य	9856050292	निरज साप्कोटा	9846134746	plrcip.gandaki@gmail.com
४७.	हेभि इक्युपमेन्ट डिभिजन पोखरा	टेकराज बोहोरा	9856081039	विकास थापा मगर	9842431836	hedpokhara@gmail.com
४८.	हुलाक निर्देशनालय ,पोखरा	नेत्र प्रसाद पौडेल	9856079900	तुलसी आचार्य	9856005455	hulakpaschimanchal@gmail.com
	प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयहरु र सार्वजनिक संस्थानहरु					
४९.	वन वीउ प्रयोगशाला तथा भण्डारण केन्द्र पोखरा	निर्मला सिंह भण्डारी	9856077503	जीवन अधिकारी	9846753111	seed.pokhara@dofsc.gov.np
५०.	वागवानी अनुसन्धान केन्द्र पोखरा	गोबिन्द प्रसाद तिमिल्सिना	9856038550	सरोज अधिकरी	9856032191	arsmalepatan@gmail.com
५१.	सिचाई तथा जलश्रोत व्यवस्थापन आयोजना	विदुरमान श्रेष्ठ	9856045800	कृष्ण बहादुर वि.क	9856029353	
५२.	भेटनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ केन्द्र कास्की	ग्रिष्मा न्यौपाने	9856004888	सहदेव पौडेल	9856049966	vhlkaski@gmail.com
५३.	माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला पोखरा	सुनिल पाण्डे	9856035187	अस्मिता काफ्ले	9846490211	saftlgandaki@gmail.com
५४.	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारी कास्की	ढका प्रसाद शर्मा	9856022208	राजेन्द्र आचार्य	9856033394	ztmogandakicehicle@gmail.com
५५.	डिभिजन वन कार्यालय पोखरा	कोमल राज काफ्ले	9856037507	हरि प्रसाद गौतम	9856087507	dfokaski@gmail.com
५६.	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारीचालक अनुमतिपत्र कास्की	सिर्जना सुबेदी	9856018335			drivinglicenseofficegandaki@gmail.com
५७.	एकीकृत सेवा कार्यालय कास्की	राजेन्द्र बहादुर क्षेत्री	9856010119	हेमराज बराल	9766607252	csiokaski@gamil.com
५८.	जलश्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजन कास्की	रमेशराज शर्मा	9856088277	गिताञ्जली आचार्य	9841179253	wriddokaski@gmail.com
५९.	पूर्वाधार विकास कार्यालय कास्की	कृष्ण आचार्य	9856027721	श्याम प्रसाद भण्डारी		idokaski@gmail.com
६०.	कृषि विकास कार्यालय	सुदिप खतिवडा	9856028444	रामकृष्ण अर्याल	9857621341	akckashki@gmail.com
६१.	स्वास्थ्य कार्यालय कास्की	राम बहादुर नेपाली	9856048350	विष्णु प्रसाद पौडेल	9856048365	dphokaski@gmail.com

६२.	औधोगिक क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यालय पोखरा	हिमाल भण्डारी	9851273360	राजेन्द्र श्रेष्ठ	9841539202	pidmo10@gmail.com
६३.	कर्मचारी संचय कोष पोखरा कार्यालय	मदन सुवेदी	9851220440	पारसमणी भण्डारी		pokhara@epf.org.np
६४.	कृषि सामाग्री कम्पनी लि कास्की	ठाकुर प्रसाद बास्तोला	9856017662	गोपाल गुरुङ	9856032931	pkr@kscl.gov.np
६५.	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. पोखरा	कौशल घिमिरे	9856086767		9748212457	nfcpokhara@gmail.com
६६.	गोरखापत्र संस्थान प्रादेशिक कार्यालय पोखरा	रमेश पौडेल	9856022666	रमेश पौडेल	9856022666	newsramesh@gmail.com
६७.	नागरिक लगानी कोष शाखा कार्यालय पोखरा	रामशोभा ढुंगाना	9856018388	हरिहर गुरागाई		citpokhara@gmail.com
६८.	नेपाल आयल निगम प्रादेशिक कार्यालय पोखरा	सतिस राज ओझा	9856004171	गणेश बहादुर मगर	9856035444	noc.pkr@noc.org.np
६९.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण पोखरा वितरण केन्द्र	जितेन्द्र यादव	9856024435	प्रदिप कुमार भुवाजी	9849912261	nea.pokhara@gmail.com
७०.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण पोखरा ग्रिड शाखा	माधव प्रसाद पौडेल	9856000577	लोकनाथ आचार्य	9847632597	pokhargrid@nea.org.np
७१.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण गण्डकी प्रादेशिक कार्यालय	विक्रम कुमार अमात्य	9856061501			
७२.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण लेखनाथ वितरण केन्द्र	राजकुमार रमण	9856010032			
७३.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण भुमिगत कार्यालय		9856074445			
७४.	नेपाल खानेपानी संस्थान पोखरा	आशिष कार्की	9856010255			nwspokharasakha@gmail.com
७५.	नेपाल टेलिकम पोखरा कार्यालय	प्रेम राज ढुंगाना	9852028777			nt.pokhara@ntc.net.np
७६.	राष्ट्रिय समाचार समिति कास्की	बासुदेव पौडेल	9841531150	राम बहादुर थापा	9847629424	
७७.	साल्ट ट्रेडिङ् पोखरा	सागर सेरचन	9856022600	सुरेन्द्र प्रसाद गौतम	9845031853	saltpkrg@gamil.com
७८.	कृषि विकास बैक प्रादेशिक कार्यालय पोखरा	ज्ञानेन्द्र अधिकारी	9851318966			pokhara.ro@adbl.gov.np
७९.	राष्ट्रिय बाणिज्य बैक पोखरा					ropokhara@rbb.com.np
८०.	अन्तराष्ट्रिय पर्वतीय संग्राहलय पोखरा	निर्मला कुमारी न्यौपाने	9856011587			nyaupane.aastha@gmail.com
८१.	सामाजिक सुरक्षा कोष पोखरा	डिपी सुन्दर पराजुली	9849225583			pokhara@ssf.gov.np
८२.	जिल्ला खेलकुद विकास समिति कास्की	सुन बहादुर लामा	9856031981			
८३.	नेपाल पर्यटन बोर्ड गण्डकी प्रदेश कार्यालय पोखरा	मणिराज लामिछाने	9851024366			maniraj@ntb.org.np
८४.	रेडियो नेपाल प्रादेशिक प्रसारण कार्यालय पोखरा	शान्ति गुरुङ	9856024137			rnepkr@gmail.com
८५.	शहरी बिकास तथा भवन कार्यालय, कास्की	ओमराज ढुंगाना	9856065707			shaharibikashkaski@gmail.com
८६.	सामाजिक विकास कार्यालय, कास्की	राजेन्द्र पौडेल	9846088042			sdokaski@gmail.com
८७.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की	नवराज भण्डारी	9846264522	मोहन सिंह खड्का	9846026430	nrcskaski@gmail.com

अनुसूची ६ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष र विपद सम्पर्क व्यक्तिको विवरण

क. जिल्लास्थित स्थानीय तहको विपद् कोषबाट वितरित राहत रकम र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा मौज्दातको अवस्था :

सिनं.	स्थानीय तह	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा मौज्दातको अवस्था	कैफियत
१.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष	२३,१५,४७९/-	
२.	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष	१४,७३,०००/-	
३.	पोखरा महानगरपालिका	१४५०३३६८/-	
४.	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	११८७०००/	
५.	माछापुच्छ्रे गाँउपालिका	२६०९८१९/	
६.	मादी गाउँपालिका	१७३६२००/	
७.	रुपा गाउँपालिका	१५०००००/	

ख. विपद् सम्पर्क व्यक्ति

ग. **कास्की जिल्ला फोकल पर्सनको नाम तथा सम्पर्क नम्बर :-**

घ. **१) जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र कास्की**

सि.नं.	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं	अफिसको नं.	कैफियत
१	ना.सु	दिपक शर्मा	९८५६०८०४०५	०६१-४५६७५४	
२	सप्रसह	सुस्मिता भुजेल	९८०२८३३८३९	०६१-४५६७५४	
३	प्रसह	पुजा धौलाकोटी	९८२४१०९९१२	०६१-४५६७५४	

ङ. **२) सुरक्षा निकाय तर्फ फोकल पर्सनको नाम सम्पर्क नम्बर**

सि.नं.	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं	अफिसको नं.	कैफियत
१	प्रहरी निरीक्षक	टेक प्रसाद सुवेदी	९८५६०३८०५८		नेपाल प्रहरी
२	सेनानी	स्यामु शाही	९८५११७७१११		नेपाली सेना
३	सप्रनी	विनोद पौडेल	९८५१२५९८३०		सशस्त्र प्रहरी बल

च. **३) स्थानीय तह अन्तर्गत फोकल पर्सनको नाम सम्पर्क नम्बर:**

सि.नं.	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं	अफिसको नं.	कैफियत
१	प्रशासकीय अधिकृत	आदर्श अधिकारी	९८६७७४२८८२		पोखरा म.न.पा.
२	फिल्ड सहायक	सन्तोष अधिकारी	९८६९३८०२५७		माछापुच्छ्रे गा. पा.
३	सि.सव-इन्जिनियर (छैटौ)	राजु ढकाल	९८५६०१५७६१		मादी गा.पा.

४	अधिकृत छैटौ	गणेश भक्त त्रिपाठी	९८५६०४०८१५		रुपा गा.पा.
५	सहायक चौथो	समिर जैसी	९८४६७९२५०९		अन्नपुर्ण गा.पा.
६	नवराज भण्डारी		९८४६२९४१२२		रेडक्रस कास्की

अनुसुची ७ जिल्ला स्थित राजनीतिक दलका प्रमुखहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

सिनं.	*दलको नाम*	*अध्यक्ष सभापति /*	*सम्पर्क नम्बर*	*कैफियत*
१	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी नेपाल	यदुनाथ अधिकारी (सभापति)	९८५६०२०५५०	सचिव दिपेन्द्र पोखरेल ९८५६०५७७२८
१.	नेपाली काँग्रेस	किशोरदत्त बराल	९८५६०२६३१५	
२.	नेकपा एमाले	बैन बहादुर अधिकारी क्षेत्री	९८५६०३८७८३	
३.	नेपाली कम्यूनिष्ट पार्टी	विश्व प्रकाश लामिछाने	९८५६०२५३६३	सचिव विनय थापा ९८५६०२९३२२
४.	श्रम संस्कृति पार्टी		९८२७३९९६१०	
५.	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	नारायण गुरुङ्ग	९८५६०२९१७८	

अनुसुची ८ जिल्ला समन्वय समिति कास्कीका पदाधिकारीको नाम तथा सम्पर्क

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	लिलाधर पौडेल	प्रमुख	९८५६०२६५१८
२	सरीता माल	उप-प्रमुख	९८५६०३८१८७
३	गणेश बहादुर घर्ती जिसी	सदस्य	९८६६६६९७३८
४	बालिका सुबेदी	सदस्य	९८४६७१०४१०
५	राजु अधिकारी	सदस्य	९८५६०७२५००
६	लक्ष्मी दमै	सदस्य	९८१६६३६३२४
७	सिता देवी वि.क	सदस्य	९८५६०७७१३३
८	सुकमाया नेपाली	सदस्य	९८०६५०५७४०
९	हर्क बहादुर गुरुङ	सदस्य	९८६६२८१६६७
१०	नवराज बराल	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५६०२८०९४

अनुसुची ०९ जिल्लास्थित स्थानीय तहको सम्पर्क विवरण

	साविक वडा /गा.वि.स	प्रमुख/उप-प्रमुख वडा अध्यक्षज्यूको नाम थर	दर्ता	सम्पर्क नं.	कैफियत
प्रमुख	महानगरपालिका कार्यालय	धनराज आचार्य	नगर प्रमुख	९८५६००३०३५	०६१५३३९०९१
उप-प्रमुख	महानगरपालिका कार्यालय	मञ्जुदेवी गुरुङ	उप-प्रमुख	९८५६००३०३४	०६१५२७०९६
१ नं वडा	पोखरा-१,बगर	शाहारा प्रधान	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००१	०६१४१२०९२
२ नं वडा	पोखरा-२ बिन्दवासिनि	दिवस मान प्रधानांग	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००२	०६१५२२०९२
३ नं वडा	पोखरा-३, नदिपुर	प्रकाश मान उदास	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००३	०६१५२०१४८
४ नं वडा	पोखरा-४, गैह्रापाटन	देवकृष्ण पराजुली	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००४	०६१५२४६६९
५ नं वडा	पोखरा-५, मालेपाटन	विष्णु प्रसाद बराल	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००५	
६ नं वडा	पोखरा-६, बैदाम	विष्णु बहादुर भट्टराई	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००६	०६१४६५२२६
७ नं वडा	पोखरा-७, रत्नचोक	राम मोहन आचार्य	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००७	०६१५२८२४५
८ नं वडा	पोखरा-८, सिर्जना चोक	रुद्रनाथ बराल	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००८	०६१५५११८०
९ नं वडा	पोखरा-९, नयाँ बजार	दिपेन्द्र मर्सानी	वडा अध्यक्ष	९८५६००३००९	०६१५२१२३५
१० नं वडा	पोखरा-१० रामबजार	राजेश गुरुङ	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१०	०६१४३०४०८
११ नं वडा	पोखरा ११ २१ फुलबारी र काँहु	प्रेम प्रसाद कर्माचार्य	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०११	०६१५३७४३६
१२ नं वडा	पोखरा-१२, माटेपानी	सन्तोष बास्तोला	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१२	०६१५२२४७२
१३ नं वडा	पोखरा-१३ र २२ मियापाटन र आर्वा	किरण बराल	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१३	०६१५३५९३४
१५नं वडा	पोखरा १४ र १८ मझेरीपाटन र छिनेडाडा	बोध बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१४	०६१५०१०१६
१५ नं वडा	पोखरा-१५, कोल्पाटन	तोरण बहादुर बानिया	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१५	०६१४३१४७४
१६ नं वडा	पोखरा-१६ र २९ बाटुलेचौर/अर्मला	अमृत शर्मा तिमिल्सीना	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१६	९८४६०५३१७८
१७ नं वडा	पोखरा-१७,विरौटा	राधिका कुमारी शाही	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१७	०६१४६१९१७ र ०६१४६१३१८
१८ नं वडा	पोखरा-१८ सराङकोट	शिव प्रसाद तिमिल्सिना	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१८	

१९ नं वडा	पोखरा-१९ र पुरन्चौर १ देखी९, लामाचौर र पुरन्चौर	पुष्पेन्द्र पाण्डे	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०१९	०६१४४०८१३
२० नं वडा	पोखरा-२० र मौजा १ देखी ९ भलाम र मौजा	गङ्गा बहादुर खत्री	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२०	०६१५३६०३८/९८०६७२२०१२
२१ नं वडा	पोखरा-२१र २४ निर्मल पोखरी र कृष्ती	दिपक प्रसाद सुवेदी	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२१	०६१-५२२४२
२२ नं वडा	पोखरा-२२पुम्दी भुम्दी	हिमलाल बराल	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२२	
२३ नं वडा	चापाकोट१ देखी ९ र भदौरे तामागी ३ देखी ९ वडा नं २३	राम काजी गुरुङ	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२३	
२४ नं वडा	कास्कीकोट-२ देखी ९, कास्कीकोकट वडा २४	भरत बहादुर अधिकारी	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२४	०६१६२१८८४
२५ नं वडा	पोखरा-२७ र २९, याम्दी तल्लो हेम्जा, हेमजा वडा नं२५	मोतिलाल तिम्सीना	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२५	
२६ नं वडा	लेखनाथ-३, ४ र ५ अर्घौ र जल्धारे	नरेन्द्र थापा	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२६	०६१४००१११
२७ नं वडा	लेखनाथ-२,६ र ७ अर्घौ र शिशुवा	पूर्ण कुमार गुरुङ	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२७	९८५१०९२५८२
२८ नं वडा	माझठाना-१, ४ देखी ९ कालिका-१ देखी ५ हाल वडा २८	श्रीकृष्ण लामिछाने	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२८	०६१५६०००२
२९ नं वडा	लेखनाथ-१ बरालथर	श्रीप्रसाद गुरुङ	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०२९	
३० नं वडा	लेखनाथ-८ र १२ शिशुवा र बरालथर	दुर्गा प्रसाद सुवेदी	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०३०	०६१५६०३५२
३१ नं वडा	लेखनाथ-९ देखी ११, बेगनासताल	ढकनाथ कडेल	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०३१	०६१५६०१२६
३२ नं वडा	लेखनाथ-१३ देखी १५ राजको चौतारा	अक्कल बहादुर कार्की	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०३२	५३१५४६
३३ नं वडा	लेखनाथ-१६ देखी १८ कालिकास्थान र मनियल डाँडा	राम चन्द्र अधिकारी	वडा अध्यक्ष	९८५६००३०३३	९८४६०२७९३४

वडा अध्यक्षहरुको नाम थर

क्र.सं .	**वडा नं.**	**नाम**	**मोवाइल नं.**
१.	१	इन्द्र गुरुङ	९८५६०१७३०१
२.	२	गणेश आचार्य	९८५६०१७३०२
३.	३	हरिश्चन्द्र लम्साल	९८५६०१७३०३
४.	४	मधुसुधनअधिकारी	९८५६०१७३०४
५.	५	नारायण प्रसाद पौडेल	९८५६०१७३०५
६.	६	टेकनाथ गौतम	९८५६०१७३०६

७.	७	बैकुण्ठ प्रसाद भण्डारी	९८५६०१७३०७
८.	८	राम बहादुर गुरुङ	९८५६०१७३०८
९.	९	हरी बहादुर क्षेत्री	९८५६०१७३०९

ख. मादी गाउँपालिका

क्र . .सं	पद	नाम	मोवाइल नं.	शाखा प्रमुखको नाम	शाखा	मोबाइल नं.
१.	प्रमुख	देवीजंग गुरुङ	९८५६०७२६०१	लक्ष्मी कोइराला	लेखा शाखा	९८५६०७७२६०
२.	उपप्रमुख	कल्पना गुरुङ	९८५६०७२६०२	अर्जुन साई	सहकारी शाखा	९८४६०४१३४१
३.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	धनेन्द्र भुजेल	९८५६०७२६००	सुबोध खनाल	योजना शाखा	९८६५५४२८४७
४.	सुचना अधिकारी	सुबोध खनाल	९८५६०७२२१४	गोपाल चन्द्र बराल	स्वास्थ्य	९८४६०४८०८८
५.	विपद व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	सुबोध खनाल	९८५६०७२२१४	खगेन्द्र लामिछाने	शिक्षा शाखा	९८४६२१८५९१

वडा अध्यक्षहरुको नाम र थर

क्र.सं .	वडा नं.	नाम	मोवाइल नं.
१.	१	देवी जंग गुरुङ	९८५६०७२२०१
२.	२	भोज बहादुर गुरुङ	९८५६०७२२०२
३.	३	विकास गुरुङ	९८५६०७२२०३
४.	४	शिव प्रसाद साप्कोटा	९८५६०७२२०४
५.	५	हुमनाथ अधिकारी	९८५६०७२२०५
६.	६	डिल बहादुर क्षेत्री	९८५६०७२२०६
७.	७	दुर्गा बहादुर गुरुङ	९८५६०७२२०७
८.	८	प्रेम बहादुर गुरुङ	९८५६०७२२०८
९.	९	मनोज कुमार गुरुङ	९८५६०७२२०९
१०.	१०	कृष्ण बहादुर गुरुङ	९८५६०७२२१०
११.	११	चलचित्र गुरुङ	९८५६०७२२११
१२.	१२	कृष्ण राज दाहाल	९८५६०७२२१२

ग. रुपा गाउँपालिका

क्र.सं.	पद	नाम	मोवाइल नं.
१.	अध्यक्ष	नवराज ओझा	९८५६०८४००९
२.	उपाध्यक्ष	लालसुब्बा गुरुङ	९८५६०८४००८
३.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	चिरन्जिवि वराल	९८५६०७२१०१
४.	सुचना अधिकारी	लोकनाथ पौडेल	९८५६०७३१०१
५.	विपद व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	रुद्रबहादुर थापा	९८५६०७३१०२

वडा अध्यक्षहरुको नाम र सम्पर्क

क्र.सं.	वडा नं.	नाम	मोवाइल नं.
१.	१	राम बहादुर गोदार	९८५६०८४००१
२.	२	राजन सुवेदी	९८६४४३४७३५
३.	३	दिपेन्द्र गौतम	९८५६०८४००३
४.	४	मुकुन्द बहादुर बंशी	९८५६०७४००४
५.	५	राजन खनाल	९८५६०८४००५
६.	६	नारायण गुरुङ	९८५६०८४००६
७.	७	कृष्णराज सुवेदी	९८५६०८४००७

घ.अन्नपूर्ण गाउँपालिका

क्रसं.	मुख्य जिम्मेवार व्यक्तिहरुको विवरण			शाखा प्रमुखहरुको विवरण		
	पद	नाम	मोवाइल नं.	शाखा प्रमुखको नाम	शाखा	मोवाइल नं.
१.	प्रमुख	विष्णु बहादुर केसी	९८५६००१७००	सरिता गौतम	आर्थिक प्रशासन	९८५६०४४५३०
२.	उपप्रमुख	चन्द्रकला अधिकारी	९८५६००१७२०	ठाकुर प्रसाद अधिकारी	प्रशासन	९८५६०५४२९९
३.	प्रमुख प्र अ	विष्णु प्रसाद पोखरेल	९८५६०५४३००	ऋषिराम पौडेल	स्वास्थ्य	९८४६०३०१९८
४.	सूचना अधिकारी	बलराम भुगाई	९८४६०५९५२६	बलराम भुगाई	शिक्षा	९८४६०५९५२६
५.	विपद ब्यवस्थापन शाखा प्रमुख	नारायण क्षेत्री	९८५६०३८६६०	ऋषिराम दाहाल	पशु, कृषि	९८५६०७६८००

वडा अध्यक्षहरुको नाम र सम्पर्क

क्रस	वडा नं.	नाम	मोवाइल न
१.	१	तुलसी प्रसाद अधिकारी	९८५६००१७०१
२.	२	पिताम्बर भण्डारी	९८५६००१७०२
३.	३	फणिन्द्र प्रसाद पौडेल	९८५६००१७०३
४.	४	आइन्दल गुरुङ	९८५६००१७०४
५.	५	जिबनाथ पौडेल	९८५६००१७०५
६.	६	एकदेव देबकोटा	९८५६००१७०६
७.	७	भरतमान गुरुङ	९८५६००१७०७
८.	८	विजय गुरुङ	९८५६००१७०८
९.	९	रमेश गुरुङ	९८५६००१७०९
१०.	१०	गौतम गुरुङ	९८५६००१७१०
११.	११	हिम बहादुर गुरुङ	९८५६००१७११

अनुसुची १० कास्की जिल्लाको सुरक्षा समितिको विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की	प्र.जि.अ. कुमान सिह गुरुङ	९८५६००७७७७
२	कृष्ण दल गण फूलबारी ब्यारेक पोखरा	प्रमुख सेनानी राजेन्द्र पुडासैनी	९८५६०६०५८८
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्की	प्र.उ नबिन कार्की	९८५६००५५५५

४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल कालिका गण पोखरा	स.प्र.उ . बसन्त बहादुर सिंह	९८५१२७२०४७
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग जिल्ला कार्यालय कास्की	उप. अनु .निर्देशक मोहन बहादुर कुँवर	९८५६०६५१०१

अनुसुची ११ कास्की जिल्लामा रहेका सुरक्षा निकायहरुको विवरण

नेपाली सेना

सि.नं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको नं.	सम्पर्क नं.
१.	पश्चिम पृतना हे.क्वा विजयपुर कास्की	उपरथी	भोलानाथ थापा	०६१४११६७१	९८५१२१५९५५
२.	कृष्णदल गण फुलबारी व्यारेक पोखरा	प्र.सेनानी	राजेन्द्र पुडासैनी	०६१५३११६०	९८५६०६०५८८
३.	महाविर गण रेञ्जर पुरानो एयरपोर्ट	प्र.सेनानी	प्रणव भट्ट	०६१५४१०८७	९८५११५९०७४

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

सि.नं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको नं.	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	नं. ४ मुक्तिनाथ बाहिनी मुख्यालय कास्की	सप्रनामनि	प्रविण कंडेल	०६१४६५९००	९८५१२७२०१३	
२.	हुल तथा दंगा व्यवस्थापन शिक्षालय लामापाटन	सप्रबउ	यादव विश्वकर्मा	०६१४३१३४२	९८५१२७२०१८	
३.	नं. २४ हे.क्वा. गण कालिका कास्की	सप्रउ	बसन्त ब. सिंह	०६१५४४०८८	९८५१२७२०४७	
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल मद्दती सेवा गुल्म कास्की	प्रा.ई.स.प्र.नि.	उत्तमराज बज्राचार्य	९८५१०८१८१९	९८५१२७२६१४	
५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा बेश कास्की	सप्रनि	केशव शर्मा	९८५१२७२६१७	९८४६२९२८९९	
६.	स.प्र. बल नेपाल कालिका फ्यूल स्टेशन	सप्रनि	रामेश्वर ढकाल	०६१५८३६५२	९८४१६१२१५३	
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल माथिल्लो मादी जलबिद्यूत आयोजना सुरक्षा बेश छाचोक	सप्रनि	नरेन मानन्धर	-	९८५६०३४८७७	
८.	स.प्र.बल, नेपाल APF मुक्तिनाथ फिल्ड अस्पताल,पोखरा	सप्रनि	शिवानी कर्ण	९८५१२७१३९६	९८५१२७१३९७	

राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग

सि.नं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.
१.	राष्ट्रियअनुसन्धान कार्यालय गण्डकी प्रदेश	अनुसन्धान निर्देशक	प्रजेश सिंह हमाल	९८५६०६६९७७
२.	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय पार्दी	उप अनुसन्धान निर्देशक	मोहन ब	९८५६०६५१०१

नेपाल प्रहरी

सि.नं	कार्यालयको नाम	कार्यालयको टेलिफोन नंम्बर	दर्जा		कार्यालय प्रमुखको सम्पर्क नम्बर
१	गण्डकी प्रदेश प्रहरी कार्यालय, पोखरा	९८५६०२८४३३, ०६१-४५२५००	DIGP		९८५६०८४४४४
२	नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय,पोखरा	९८५६०९०२८८, ९८५६०२७८३७, ०६१-४६२८१३	SSP		९८५१००६५९१
३	गण्डकी प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र पोखरा	९८५६०६८१२१	SSP		९८५१२८३३०१

सि.नं	कार्यालयको नाम	कार्यालयको टेलिफोन नंम्बर	दर्जा		कार्यालय प्रमुखको सम्पर्क नम्बर
४	नेपाल प्रदेश राजमार्ग सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन कार्यालय, पोखरा	९८५६०००२०३	SP		९८५६०००१०३
५	गण्डकी प्रदेश प्रहरी गण, पोखरा	९८५६०९०१६०, ०६१-४६३४२६	SP		९८५६०६४४७७
६	नेपाल प्रहरी बिशेष सुरक्षा गण, तनहुँ	९८५६०९०५२५	SP		९८५१२८०५२३
७	गण्डकी प्रदेश प्रहरी अस्पताल पोखरा	९८५६०९०२३३	SSP		९८५६०९०२३२
८	गण्डकी प्रदेश प्रहरी विद्यालय बेलचौतारा तनहुँ	०६५-५७१३४३	Insp		९८५१२९४९२५
९	गण्डकी प्रदेश विपद व्यवस्थापन गुल्म, बागलुङ	९८५७६२०३४५, ०६८-५२०१०९	Insp		९८४५०३३६२७
१०	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्की	९८५६०३९५९९, ०६१-५२२०९९, ०६१-५३७१००	SP		९८५६००५५५५
११	वडा प्रहरी कार्यालय बैदाम कास्की	९८५६०९०१६७, ०६१-४६५०८७	DYSP		९८५११९३२३२
१२	वडा प्रहरी कार्यालय रामबजार कास्की	९८५६०९०१६८, ०६१-४३३९३३	INSP		९८५७०६२८५१
१३	वडा प्रहरी कार्यालय बगर कास्की	९८५६०९०१६५, ०६१-५७१११९	INSP		९८५१२८१७५५
१४	वडा प्रहरी कार्यालय गगनगौंडा कास्की	०६१-५२१०५५	SI		९८४६०८०२८४
१५	इलाका प्रहरी कार्यालय शिशुवा कास्की (मुकाम डाँडाको नाक)	०६१-५६००९९	DYSP		९८५१२८१३६४
१६	इलाका प्रहरी कार्यालय हंशपुर तालबेंशी कास्की		ASI		९८४६२४६७५९
१७	इलाका प्रहरी कार्यालय मादी (ख) कास्की		ASI		९८४१४८९८९८
१८	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय कास्की	९८५६०८१३९९, ०६१-५२७४१२, ०६१-५२०४१२	INSP		९८५१२८१५३१
१९	पर्यटक प्रहरी कार्यालय पोखरा		INSP		९८५६०६३४८२
२०	विमानस्थल सुरक्षा गार्ड पोखरा		SI		९८५७६९०१६२
२१	उच्च अदालत कास्की		ASI		९८४६५५०३०१
२२	जिल्ला अदालत कास्की		ASI		९८५५०९०१८९
२३	प्रमुख जिल्ला अधिकारी निवास गार्ड कास्की		SHC		९८४६४८२७४४
२४	कारागार सुरक्षा गार्ड कास्की		SI		९८४६५२२५२८
२५	नगर प्रहरी कार्यालय कास्की		ASI		९८५६००१०३३
२६	प्रहरी चौकी घान्द्रुक कास्की		SI		९८४६१९२८६९
२७	प्रहरी चौकी बिरेठाँटी कास्की		ASI		९८४०७७१५६४
२८	प्रहरी चौकी भदौरे नौडाँडा कास्की		ASI		९८०४१५८७६१
२९	प्रहरी चौकी धम्पुस कास्की		ASI		९८४९४९४७६६
३०	प्रहरी चौकी घाचोक कास्की		ASI		९७६६५९९९३२
३१	प्रहरी चौकी सार्दीखोला कास्की		ASI		९८६८४४१६१२
३२	प्रहरी चौकी सराङकोट कास्की		ASI		९८४९०३९४५२
३३	प्रहरी चौकी नयाँपुल कास्की		ASI		९८४६५९०६०६
३४	प्रहरी चौकी छोरेपाटन कास्की		ASI		९८४६१०११९४
३५	प्रहरी चौकी पामे कास्की		ASI		९८५७०९०३६७
३६	प्रहरी जनताको चौतरा कास्की		ASI		९८४६१८५९३५
३७	प्रहरि चौकी सातमुहाने कास्की		SI		९८४५०८१८४३
३८	प्रहरी चौकी भरतपोखरी कास्की		HC		९८६३५३०२८८
३९	प्रहरी चौकी सुन्दरीडाँडा कास्की		SI		९८४३५७९२६१
४०	प्रहरी चौकी भिरचोक कास्की		HC		९८४४४६२९१७
४१	CRV विरौटा चोक कास्की		ASI		९८४६४४८८२४
४२	CRV हल्लनचोक कास्की		ASI		९८५६०२१७२५
४३	CRV पृथ्वीचोक कास्की		ASI		९८४६३९९८६४

सि.नं	कार्यालयको नाम	कार्यालयको टेलिफोन नंम्बर	दर्जा		कार्यालय प्रमुखको सम्पर्क नम्बर
४४	CRV चिप्लेढुङ्गा कास्की		SHC		९८५६०८५७५६
४५	CRV विन्ध्यवासिनि कास्की		SHC		९८४८५६८४१०
४६	CRV भद्रकाली कास्की		SHC		९८५६०६२०३०
४७	CRV अमरसिंह चोक कास्की		HC		९८४१०५०७६६
४८	CRV शिशुवा चोक कास्की		SI		९८४६०८८५५६
४९	CRV लामाचौर कास्की		ASI		९८५७६९००५२
५०	इलाका प्रशासन कार्यालय लेखनाथ खुदी		AHC		९८४३३२१९११
५१	रिपिटर टावर सुरक्षा सराङकोट		HC		९८४७०५७१७१
५२	बालसुधार गृह सराङकोट कास्की		ASI		९८४६१०११८०
५३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट विन्दवासिनि		SHC		९८४६३६०६७१
५४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट नदिपुर कास्की		ASI		९८४७८५०१९३
५५	अस्थायी प्रहरी पोष्ट हेम्जा कास्की		ASI		९८४५३०१९३४
५६	अस्थायी प्रहरी पोष्ट खोराकको मुख/ भेडावारी कास्की		HC		९८०१०१६९५३
५७	अस्थायी प्रहरी पोष्ट बाम्दी कास्की		HC		९८६६९८०६८४
५८	अस्थायी प्रहरी पोष्ट बसपार्क कास्की		AHC		९८६७२८२१४६
५९	अस्थायी प्रहरी पोष्ट तुल्सीघाट कास्की		SHC		९८४८०१२३०४
६०	अस्थायी प्रहरी पोष्ट सिर्जनाचोक कास्की		AHC		९८४३३८७७०६
६१	अस्थायी प्रहरी पोष्ट सभागृहचोक कास्की		AHC		९८४५९०३०७८
६२	अस्थायी प्रहरी पोष्ट अस्पतालचोक कास्की		HC		९७४१८५५७३०
६३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट औद्योगिक क्षेत्र कास्की		HC		९८०२८५९८५५
६४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट चाउथे कास्की		AHC		९८४०३८३५५१
६५	अस्थायी प्रहरी पोष्ट सिल्दुजुरे कास्की		HC		९८६४९०४८९९
६६	अस्थायी प्रहरी पोष्ट टुटुङ्गा कास्की		HC		९८६८०३७०१५
६७	अस्थायी प्रहरी पोष्ट भगवतीटार कास्की		ASI		९८४५०८३३८३
६८	अस्थायी प्रहरी पोष्ट मझुवा कास्की		ASI		९८४६१२८२१६
६९	अस्थायी प्रहरी पोष्ट बाघमारा कास्की		SHC		९८४६३७४०६६
७०	अस्थायी प्रहरी पोष्ट पुम्दीकोट कास्की		ASI		९८४६५६३०२५
७१	अस्थायी प्रहरी पोष्ट स्यास्त्री कास्की		HC		९८६७२८४३८२
७२	अस्थायी प्रहरी पोष्ट पोल्याङ्ग कास्की		PC		९८४०६७१३९४
७३	अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल सुरक्षा गार्ड पोखरा		INSP		९८५६०९१०८८

अनुसुची १२ सञ्चार माध्यमहरु

क्र.सं.	दैनिक पत्रिका	सम्पादक / प्रकाशक	मोवाइल नं.	कैफियत
१.	आदर्श समाज	कृष्ण बाँस्तोला	६१५३१२००	
२.	समाधान	रामकृष्ण ज्ञवाली	६१५३८९७७	
३.	पोखरा हटलाइन		६१५३२१२२	
४.	हिमदुत	रबिन्द्र बाँस्तोला	६१५४०८७०	
५.	पोखरा पत्र	रतन गुरुङ	६१५३२५०८	
६.	गोल्डेन न्युज	गंगाधर पराजुली	६१५३९४५५	
७.	आविष्कार	धन बस्नेत	६१५२१६२६	
८.	पोखरा आवाज	अनुपप्रकाश पौडेल	६१५३२३३३	
९.	कास्की आवाज	हुम तमु	६१५३८६५१	
१०.	हाम्रो कलम	सन्तोष अधिकारी	६१५३६५१०	
		टि.भि		
१.	गोल्डेनआइ	प्रभु अधिकारी	९८१७११८७६६	
२.	पोखरा	घनश्याम लामिछाने	९८५६०३०१२५	
३.	फेवा	हेमराज अधिकारी	९८४६१५६७९६	
		साप्ताहिक		
१.	सराङकोट साप्ताहिक	यदुनाथ बञ्जरा	६१५२७९९३	
२.	परिज्ञान साप्ताहिक	इश्वरी पौडेल	६१४६१९३३	
३.	हिमाली आवाज साप्ताहिक	कृष्ण दवाडी	९८५६०३२१००	
४.	तालवाराही खवर साप्ताहिक	देबेन्द्र धिताल	६१५२०८६०	
५.	वालमैत्री साप्ताहिक	रबिराज वसौला	९८५६०२४०२५	
६.	आर्थिक आवाज साप्ताहिक	रविना ढकाल	६१५२३३२९	
७.	कास्की अभियान साप्ताहिक	ऋषी बराल	६१५२१०२६	
८.	आरसी टाइम्स् साप्ताहिक	रामचन्द्र बराल	६१५४०६२२	
९.	आर टि आइ साप्ताहिक	हरीकृष्ण शर्मा	६१५२४५७०	
१०.	हेल्थ अपडेट साप्ताहिक	ऋषीराम खतिवडा	६१४६७१८८	
११.	जन्मभुमी नेपाल साप्ताहिक	हीमाल पौडेल	९८५६०५९५८९	
१२.	पोखरा भिन्तुना मासिक	उदयबहादुर अमात्य	९८०४१४९७७१	
१३.	पोखरा एक्सप्रेस पाक्षिक	जमुना वर्षा शर्मा	६१५२०९४०	
१४.	प्राप्ती त्रैमासीक	मिना गुरुङ	६१५३०५४५	

अनुसुची १३ कास्की जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा भएका हेलिप्याडहरूको विवरण

क्र.सं.	**गाउँपालिका**	**अक्षांश र देशान्तर**	**उचाइ (मिटर)**	**साइज (फिट)**	**कैफियत**
१.	मादी–७, सिल्दजुरे, लामाखेत	२८°१६'१५' - ८४°०५'००'	९२०	९५X९५	GR ०८०२२७१८
२.	मादी–१२, माझठाना, माझ वेंसी	२८°१३'०८'-८४°०९'३६'	६२०	९५X९५	GR १४६५२१३०
३.	पोखरा महानगरपालिका ११ फुलबारी	२८°१३'२६'- ८३°५९'४०'	८७६	११५X११५	GR ९९५७२२७२
४.	पोखरा महानगरपालिका ६, लेकसाइड	२८°१२'२४'-८३°५७'३३'	९८०	११५X११५	GR ९५५७२०८५

५.	पोखरा महानगरपालिका१४ सेतीदाभान	२८°०९'३५'-८४°०२'४०'	६३०	११५X११५	GR ०३६२१५३०
६.	पोखरा महानगरपालिका., पादी, जिल्ला कारागार	२८°१२'१७'-८३°५७'५४'	८३०	११५X११५	GR ९७३७२०७५
७.	पोखरा–२३, भदौरैतामागी, पंचासे	२८°१४'३०'-८३°५२'३७'	८१२	९५X९५	GR ८८१७२५२२
८.	लुम्ले, तान्चोक, अन्नपूर्ण–७	२८°१७'५९'-८३°४८'२६'	१६५०	९५X९५	GR ८११५३२९०
९.	सराङ्गकोट, रिपिटर टावर	२८°१४'४२'-८३°५७'१०'	१२५७	९५X९५	GR ९४९७२५०७
१०.	रत्नमन्दिर पोष्ट	२८°१२'२३'-८३°५७'३९'	८००	९५X९५	GR ९६१५२०७७
११.	सेतीदोभान पोष्ट	२८°०९'३८'-८४°०१'५८'	६२०	९५X९५	GR ०३४२१५४५

अनुसूची १४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की, उपशाखा एवं सभापतिहरुको नाम, थर ठेगाना र सम्पर्क

क्र.स.	उपशाखाको नाम	सभापतिको नाम, थर	फोन नम्बर
	नेरेसो पोखरा- १ उपशाखा	जीवन अधिकारी	९८४६०६६३४४
१.	नेरेसो पोखरा- २,३ उपशाखा	बिन्दु शर्मा पराजुली	९८४६०४८६६३
२.	नेरेसो पोखरा- ४ उपशाखा	दिव्यश्वरी चालिसे	९८४६८३१६३९
३.	नेरेसो पोखरा- ५ उपशाखा	केशव प्रसाद कोइराला	९८४६०६११३१
४.	नेरेसो पोखरा- ६ उपशाखा	तुलसी दाहाल	९८४६०४५९५३
५.	नेरेसो पोखरा- ७ उपशाखा	सुजन बराल	९८५६०७१६३२
६.	नेरेसो पोखरा- ८ उपशाखा	बिष्णुप्रसाद बराल	९८५६०२९८४०
७.	नेरेसो पोखरा- ९ उपशाखा	राजेन्द्र पहारी	९८५६०२०९०६
८.	नेरेसो पोखरा- १० उपशाखा	जीवन श्रेष्ठ	९८४६०२५०४६
९.	नेरेसो पोखरा- ११ उपशाखा	पुरुषोत्तम लामिछाने	९८४६०३७१७२
१०.	नेरेसो पोखरा- १२ उपशाखा	इन्दिरा पन्त आचार्य	९८४६०७९३७८
११.	नेरेसो पोखरा- १३ उपशाखा	बुद्धिप्रकाश बराल	९८५६०४२१९५
१२.	नेरेसो पोखरा- १४ उपशाखा	पदमबहादुर कार्की	९८४६०६४२६२
१३.	नेरेसो पोखरा- १५ उपशाखा	शिव बहादुर भण्डारी	९८४६०३१८३९
१४.	नेरेसो पोखरा- १६ उपशाखा	दुर्गादत्त आचार्य	९८४६०३३९७६
१५.	नेरेसो पोखरा- १७ उपशाखा	लक्ष्मी अधिकारी	९८४६०८०४७८
१६.	नेरेसो पोखरा- १८ उपशाखा	दामोदर तिमिल्सिना	९८५६०२२४५२
१७.	नेरेसो पोखरा- १९ उपशाखा	रमेश विश्वकर्मा	९८५६००२९००
१८.	नेरेसो पोखरा- २० उपशाखा	हिमबहादुर बस्नेत	९८४६०२०८२८
१९.	नेरेसो पोखरा- २१ उपशाखा	बद्रीनाथ सुबेदी	९८६६०६४३२८
२०.	नेरेसो पोखरा- २२ उपशाखा	घनश्याम देवकोटा	९८४६०३४५२३
२१.	नेरेसो पोखरा- २३ उपशाखा	कृष्णप्रसाद दाहाल	९८०८७१८२८९
२२.	नेरेसो पोखरा- २४ उपशाखा	बाबुराम जि.सी. भुजेल	९८५६०३३९८७
२३.	नेरेसो पोखरा- २५ उपशाखा	नेत्रपाणी भण्डारी	९८५६०४४४०५
२४.	नेरेसो पोखरा- २६ उपशाखा	अम्बिकामोहन भट्टराई	९८५६०२०५२८
२५.	नेरेसो पोखरा- २७ उपशाखा	बोधराज लामिछाने	९८५६०२३९५९
२६.	नेरेसो पोखरा- २८ उपशाखा	राजेन्द्र स्रसाद तिवारी	९८४४१९७८४४
२७.	नेरेसो पोखरा- २९,३० उपशाखा	विश्वमोहन पौडेल	९८५६०८३०००
२८.	नेरेसो पोखरा- ३१ उपशाखा	केदारनाथ शर्मा अधिकारी	९८४६२०७८७३
२९.	नेरेसो पोखरा- ३२ उपशाखा	बिन्दुराज तिवारी	९८४६२१४३४२

३०.	नेरेसो पोखरा- ३३ उपशाखा	शतिस लामिछाने	९८५६०२५९४४
३१.	नेरेसो रुपा- १,२ उपशाखा	सन्दिप सुबेदी	९८४६०८६८८६
३२.	नेरेसो रुपा- ३,४,५ उपशाखा	काशीराम घिमिरि	९८५६०४४००६
३३.	नेरेसो रुपा- ६ उपशाखा	क्या.हर्कबहादुर खत्री	९८१८११०१७७
३४.	नेरेसो रुपा- ७ उपशाखा	तिर्थराज न्यौपाने	९८५६०२२९६२
३५.	नेरेसो मादी- १,२ उपशाखा	गुमानध्वज गुरुङ	९८०६७९५९९०
३६.	नेरेसो मादी- ३,४,५,११ उपशाखा	शुक्रराज सापकोटा	९८५६०३६२२७
३७.	नेरेसो मादी- ६,७ उपशाखा	नारायण प्रसाद बराल	९८४६५२२५८१
३८.	नेरेसो मादी- ८,९,१०,१२ उपशाखा	राजु अधिकारी	९८५६०३०८१९
३९.	नेरेसो माछापुच्छ्रे- १,२ उपशाखा	टेकराज आचार्य	९८५६०७२१३५
४०.	नेरेसो माछापुच्छ्रे- ३ उपशाखा	कमल बहादुर भुजेल	९८४५९९६२४१
४१.	नेरेसो माछापुच्छ्रे- ४ उपशाखा	बिष्णुप्रसाद पौडेल	९८४६०५६७१७
४२.	नेरेसो माछापुच्छ्रे- ५ उपशाखा	कृष्णप्रसाद लामिछाने	९८४६८५५१११
४३.	नेरेसो माछापुच्छ्रे- ६,७,८,९ उपशाखा	ऋषि गौतम	९८५६०११९४५
४४.	अन्नपूर्ण- १,२,३ उपशाखा	नारायणप्रसाद भण्डारी	९८४६२५६९५०
४५.	अन्नपूर्ण- ४,५ उपशाखा	झलक बहादुर क्षेत्री	९८४६८५८७३३
४६.	अन्नपूर्ण- ६,७ उपशाखा	नुमलाल देवकोटा	९८४६२०७४०१
४७.	अन्नपूर्ण- ८,९,१०,११ उपशाखा	प्रेम गुरुङ	९८४०६०४६९६

अनुसूची १५ पालिकास्तरीय विपद् द्रुत सर्वेक्षण प्रतिवेदन फाराम

गाउँपालिका/न.पा.................. .

फारम नं.१ (० देखि २४ घण्टा) **विपद् परेको मिति :**

क्र.सं.	वडा नं	जनसंख्या			प्रभावित परिवार			विस्थापित परिवार		क्षति भएका घरधुरी		सहयोगको आवश्यकता कुन कुन क्षेत्रमा देखिएको छ ?
		मृत्यु	हराएका	घाइते	घरधुरी	पुरुष	महिला	घरधुरी	जनसंख्या	पूर्ण	आंशिक	
१.	१											
२.	२											
३.	३											

तयार गर्ने

दस्तखत :

नाम थर :

पद :

मिति :

अनुसूची १६ कास्की जिल्लामा हुनसक्ने सम्भावित बाढी / पैरो जोखिम स्थलहरुको विवरण

क. अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरुपोखरा महानगरपालिका

सि.नं.	वडा नं.	अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु	कैफियत
१.	१	बगर	सेती नदि तथा भारी बर्षाले गर्दा वाढीको जोखिम
		हरिचोक	
		सिमपानी	
		टुडिखेल	
२.	१०	रामघाट	सेती नदि थुनिन गई डुवान पर्ने तथा बाढीको जोखिम
३.	१३	काहुँखोला, बुढुवा	काहुँखोलाले गर्दा बाढीको जोखिम
४.	३२	तल्लो गगनगौडा,	सेती नहरका कारण बर्षा हुदाँ बाढी तथा कट्नाको जोखिम
		मजुवा	
५.	२३	चापाकोट,	हर्पन,खहरे खोला तथा भारी बर्षाले गर्दा बाढीको जोखिम
		तामागी	
		भदौरे	
		पामे	
६.	२५	हेम्जा	घट्टे खोला तथा भारी बर्षाका कारण बाढीको जोखिम

ख. उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरुपोखरा महानगरपालिका

सि.नं.	वडा नं.	अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु	कैफियत
१.	२	बाग्लुङ्ग बसपार्क	खोला तथा नदीको जोखिम नभएतापनि भारी बर्षाले गर्दा वाढीको जोखिम
		बिन्ध्यावासिनी	
		मिरूवा	
२.	३	नदिपुर	सेती नदी नजिक रहेतापनि नदीको जोखिम नरहेको तथा भारी बर्षाले गर्दा वाढीको जोखिम
		पालिखेचोक	
		तेर्सापट्टी	
३.	२७	सिसुवा	सेति नदी, नहर तथा भारी बर्षाले गर्दा वाढी र पहिरोको जोखिम
		रिठ्ठेपानी	
४.	३०	ढुङ्गेपाटन	
		माथिल्लो गगनगौडा	सेती नहर तथा भारी बर्षाले गर्दा वाढीको जोखिम
		खुदी	
५.	३१	बेगनासताल	नदी र खोलाको जोखिम कम रहेतापनि बर्षाको समयमा बग्ने भेल तथा छहरा गर्दा वाढीको जोखिम
		बेगनासडाँडा	
		मोहरिया	
		लामिस्वाँरा	

ग. मध्यम जोखिमयुक्त स्थानहरु पोखरा महानगरपालिका

सि.नं.	वडा नं.	अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु	
१.	४	गैह्रापाटन	भारी बर्षाले गर्दा भेल आई बाढीको जोखिम
		चिप्लेढुङ्गा	
		सिदार्थचोक	
		महेन्द्रपुल	
२.	५	मालेपाटन	भारी बर्षाले गर्दा भेल आई बाढीको जोखिम
		पर्स्याङ्ग	
		जिरो कि.मि.	
३.	१७	बिरौटा	फुस्रे खोला तथा भारी बर्षाले गर्दा वाढीको जोखिम
		छोरेपाटन	
		घाँरीपाटन	
		रातोपैह्रा	
		तिनकुने	
		दोबिल्ला	
		ड्यामसाईड	
४.	१९	लामाचौर	सार्दी खोलाले गर्दा बाढीको जोखिम
		पुरनचौर	

पहिरो जोखिमयुक्त स्थानहरुको विवरण:

क. अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु

सिनं.	वडा नं.	अति उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु	कैफियत
		पोखरा महानगरपालिका	
१.	२०	मौजा	भिरालो भएकोले पहिरोको जोखिम
		भलाम	
२.	२६	बिजयपुर	पहिरोको जोखिम
		कन्ननीडाँडा	
		जल्धारे	
३.	२४	कास्कीकोट	अग्लो स्थानमा रहेकोले पहिरोको जखिम
४.	३३	भरतपोखरी	पहिरोको जोखिम
५.	१८	साराङ्गकोट	पहिरोको जोखिम
		लामागाउँ	
		अन्नपूर्ण गाउँपालिका	
६.	१	सिम्पाली	पहिरोको जोखिम
		नाउडाँडा	
७.	२	ढिकुरपोखरी	पहिरोको जोखिम
८.	३	पाउदुर	पहिरोको जोखिम
९.	८	आङ्वाङ्	पहिरोको जोखिम
		बाङ्कोट	पहिरोको जोखिम
		विरेठाँटी	पहिरोको जोखिम
		दाङसिङ्	पहिरोको जोखिम
१०.	९	तिखेढुङ्गा	पहिरोको जोखिम
		माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	
११.	२	चौर	पहिरोको जोखिम
		भुर्जुङ्खोला	पहिरोको जोखिम
		सार्दीखोला	पहिरोको जोखिम
१२.	७	धम्पुस	पहिरोको जोखिम
		देउराली	पहिरोको जोखिम
		झंग्रे	पहिरोको जोखिम
१३.	८	लुम्रे	पहिरोको जोखिम
१४.	९	रिभान	पहिरो गई मर्दी खोला थुनिन सक्ने जोखिम
		सेतीखोला	
		ल्वाङ्गघलेल	
		मादी गाउँपालिका	
१५.	१	पार्चे	पहिरोको जोखिम
		सिक्लेस	पहिरोको जोखिम
		खिलाङ्	पहिरोको जोखिम
१६.	२	नामार्जुन	पहिरोको जोखिम
		ताङतिङ्	पहिरोको जोखिम
		घ्याम्रुङ्	पहिरोको जोखिम
१७.	६	तप्राङ	पहिरोको जोखिम
		सिल्दुजुरे	पहिरोको जोखिम
१८.	७	छाचोक	पहिरोको जोखिम
१९.	८	रवैंडाँडा	पहिरोको जोखिम
		नागिधरपैंजु	पहिरोको जोखिम
		मिजुरेडाँडा	पहिरोको जोखिम
२०.	९	गोर्जे	पहिरोको जोखिम
२१.	१०	भाचोक	पहिरोको जोखिम
		मकैंखोला	पहिरोको जोखिम
२२.	१२	लिपेयानी	पहिरोको जोखिम
		राम्चे	पहिरोको जोखिम
		रुपा गाउँपालिका	
२३.	३	पोल्याङ्ग	पहिरोको जोखिम
२४.	४	खाल्टे	पहिरोको जोखिम
२५.		सिद्ध	पहिरोको जोखिम
२६.	५	देउराली	पहिरोको जोखिम
२७.	६	भिरचोक	पहिरोको जोखिम
२८.		रुपाकोट	पहिरोको जोखिम

ख. उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु

सि.नं.	नगरपालिका / गाउँपालिका	वडा नं.	उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरु	कैफियत
१.	पोखरा महानगरपालिका	११	मणिपाल	पहिरोको जोखिम
			काहुँ	पहिरोको जोखिम
		२८	माझँठाना	पहिरोको जोखिम
			कालिका	पहिरोको जोखिम
		३३	कालिकास्थान	पहिरोको जोखिम
			मलिनडाँडा	पहिरोको जोखिम
			बरपौवा	पहिरोको जोखिम
२.	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४	देउराली	पहिरोको जोखिम
			सल्यान	पहिरोको जोखिम
			हुलाक	पहिरोको जोखिम
		५	झोवाङ्	पहिरोको जोखिम
		६	ढावा	पहिरोको जोखिम
		७	तोल्का	पहिरोको जोखिम
			लुम्ले	पहिरोको जोखिम
			माझँगाउ	पहिरोको जोखिम
		१०	किम्चे	पहिरोको जोखिम
			तमुतिछाङ्ग	पहिरोको जोखिम
		११	घान्द्रुक	पहिरोको जोखिम
३.	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	५	आन्नदबजार	पहिरोको जोखिम
		१	माछापुच्छ्रे	पहिरोको जोखिम
			मिर्सा	पहिरोको जोखिम
			टुसे	पहिरोको जोखिम
		६	ठुलढुङ्गा	पहिरोको जोखिम
			धिताल	पहिरोको जोखिम

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखा आपत्कालीन प्रतिकार्य समूह **परिचालन समिति :**

क्र.सं	पद	नाम/थर	सम्बन्धीत समितिका संयोजकहरु	मोबाइल नम्बर
१)	संयोजक	उर्मिला खडका भण्डारी	(सभापति) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की	९८५६०२०५०८
२)	सदस्य	डण्डराज शर्मा	संयोजक, स्वास्थ्य समिति	९८४६०६४७३३
३)	सदस्य	रमा कोइराला	संयोजक, लैङ्कि तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति	९८४६०८१६११
४)	सदस्य	सन्तोष अधिकारी	संयोजक, संगठन विकास समिति	९८५६०३०३३८
५)	सदस्य	मोहन सिंह खडका	संयोजक, विपद् व्यवस्थापन समिति	९८४६०२६४३०
६)	सदस्य	कालिदास सपकोटा	संयोजक, सामुदायिक विकास समिति	९८५६०३१३२६
७)	सदस्य	डिल्लीराम वराल	संयोजक, जुनियर/युवा सर्कल समिति	९८५६०३२४९६
८)	सदस्य	कमल प्रसाद पौडेल	संयोजक, आर्थिक/स्रोत परिचालन समिति	९८४६०४८९१०
९)	सदस्य	सुवास अधिकारी	संयोजक, संचार तथा मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन समिति	९८४६०२७२७०
१०)	सदस्य	वविता सुवेदी	संयोजक, प्राथमिक उपचार समिति	९८४६०७९७७७
११)	सदस्य	पार्वती कार्की	संयोजक, जनशक्ति तथा स्वंसेवक परिचालन समिति	९८४६०८६७९०
१२	सदस्य	कृष्ण प्रसाद कोइराला	कार्यालय प्रमुख, नेरेसो, कास्की	९८५६०७००९१

अन्नपूर्ण गाँऊपालिका :

१) टोली नेता : नवराज भण्डारी – (९८४६२६४५२२)
२) सदस्य : नारायण प्रसाद भण्डारी – (९८४६२५६९५०)
३) सदस्य : लिला अधिकारी देवकोटा– (९८४६३९४६२४)
४) सदस्य : मिना गुरुङ – (९८१६१८२०१२)
५) सदस्य : तुलसी दाहाल (९८४६०४५९५३)
६) सदस्य : हरी श्रेष्ठ (..............................)
७) सदस्य : हेममाया तामाङ(९८६२८२७६४४)
८) सदस्यः हरी के.सी (९८४६०४२०१७)
९) सदस्य : सूर्यप्रसाद तिमिल्सिना –९८५६०१०४७४)

मादी गाँऊपालिका :

१) टोली नेता – कालिदास सापकोटा – (९८५६०३१३२६)
२) सदस्य : खेमराज सापकोटा – (९८४६०४५२७०)
३) सदस्य : सुवास सापकोटा – (९८५६०३७७४६)
४) सदस्य : पशबहादुर बाँस्तोला – (९८५६०४४०८५)
५) सदस्य : राजु अधिकारी– (९८५६०३०८१९)
६) सदस्य : विजय गुरुङ– (९८४६१४५८७७)
७) सदस्य : ओमप्रकाश गुरुङ –(९८५६०२८८२७)

रुपा गाँऊपालिका :

१) टोली नेता– मोहन सिंह खड्का – (९८५६०७००९१)
२) सदस्य : दिपकनाथ भण्डारी – (९८४६२१३७२५)
३) सदस्य : ज्योति कुमार श्रेष्ठ – (........................)
४) सदस्य : तिर्थराज न्यौपाने– (९८५६०२२९६२)

५) सदस्य : मोहमद मोहसिन मिया ९८४६२६०७४२
६) सदस्य : कल्पना ज्ञवाली (९८५६०२११३१)
७) सदस्य : सन्दीप सुवेदी (९८४६०८६८८६)
८) सदस्यः काशीराम घिमिरे......................
९) सदस्यः लिला वहादुर पाण्डे........................

माछापुच्छ्रे गाँऊपालिका :
१) टोली नेता : श्रीकान्त पौडेल – (९८५६०३६२९८)
२) सदस्य : सुनिता पौडेल – (९८६७६६६८०७)
३) सदस्य : रुद्र रानाभाट – (९८४६१६७७९३)
४) सदस्य : ऋषी गोतम (९८५६०११९४५)
५) सदस्य : सलिना परियार – (९८०५८८५८२५)
६) सदस्य : संजय पौडेल– (९८५६०५११९२)
७) सदस्य : भगवती गुरुङ –(९८४६४६८७८९)
८) नवराज पौडेल (९८५६०३१७३१)

पोखरा महानगरपालिका (१) पोखरा, (साविक)
१) टोली नेता : डिल्लीराम बराल – (९८५६०२०५०८)
२) सदस्य : गणेश कोइराला – (९८५६०२२२५०)
३) सदस्य : लक्ष्मण कोइराला – (९८४६०२७२९३)
४) सदस्य : सूर्यप्रसाद तिमिल्सिना पालुवा – (९८४६०५९०६६)
५) सदस्य : रविन्द्र बराल – (९८५६०१९९८०)
६) सदय : हरिलाल पौडेल – (९८४६६२३४५६)
७) सदस्य : भिष्मा नेपाली – (९८४६०५८८१३)
८) सदस्यः नारायण अधिकारी (..........................)
९) सोममाया राई (९८२७१८९२८६)
१०) माधवप्रसाद गौतम (९८५६०३१६२७)

पोखरा महानगरपालिका (२) लेखनाथ, (साविक)
१) टोली नेता : सन्तोष अधिकारी – (९८५६०३०३३८)
२) सदस्य : रुपा के.शी – (९८४६६०४१६१)
३) सदस्य : मित्रलाल सुवेदी – (९८४६१३९२४१)
४) सदस्य : सर्मिला धमला – (९८५६००१५२२)
५) सदस्य : मिना सुवेदी – (९८४६०८६८४९)
६) सदस्य : शिरिषा ढकाल – (९८०५८९३९५८)
७) सदस्यः ज्योति रानामगर............................
८) सदस्यः प्रमिला बराल............................
९) सदस्यः रामहरी ढुङ्ना..........................

सन्दर्भ सामाग्री

ऐन/नियमावली/निर्देशिका/कार्ययोजना-

विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका,२०६९

विपद्जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८,कास्की*(अद्यावधिक – २०७१ पहिलो, २०७३ दोस्रो, २०७४ तेस्रो, २०७६ चौथो, २०७७ पाँचौ, २०७८ छैठौं, २०७९ सातौ २०८० आठौ २०८१ नवौं, २०८२ दशौं)*

Websites-

https://www.moha.gov.np

http://www.drrportal.gov.np

https:/ /www.pokharamun.gov.np

https://www.annapurnamunkaski.gov.np

https:/www./madimunkaski.gov.np

https://www.machhapuchhremun.gov.np

https://www.rupamun.gov.np

hhps://www.nrcskaski.org

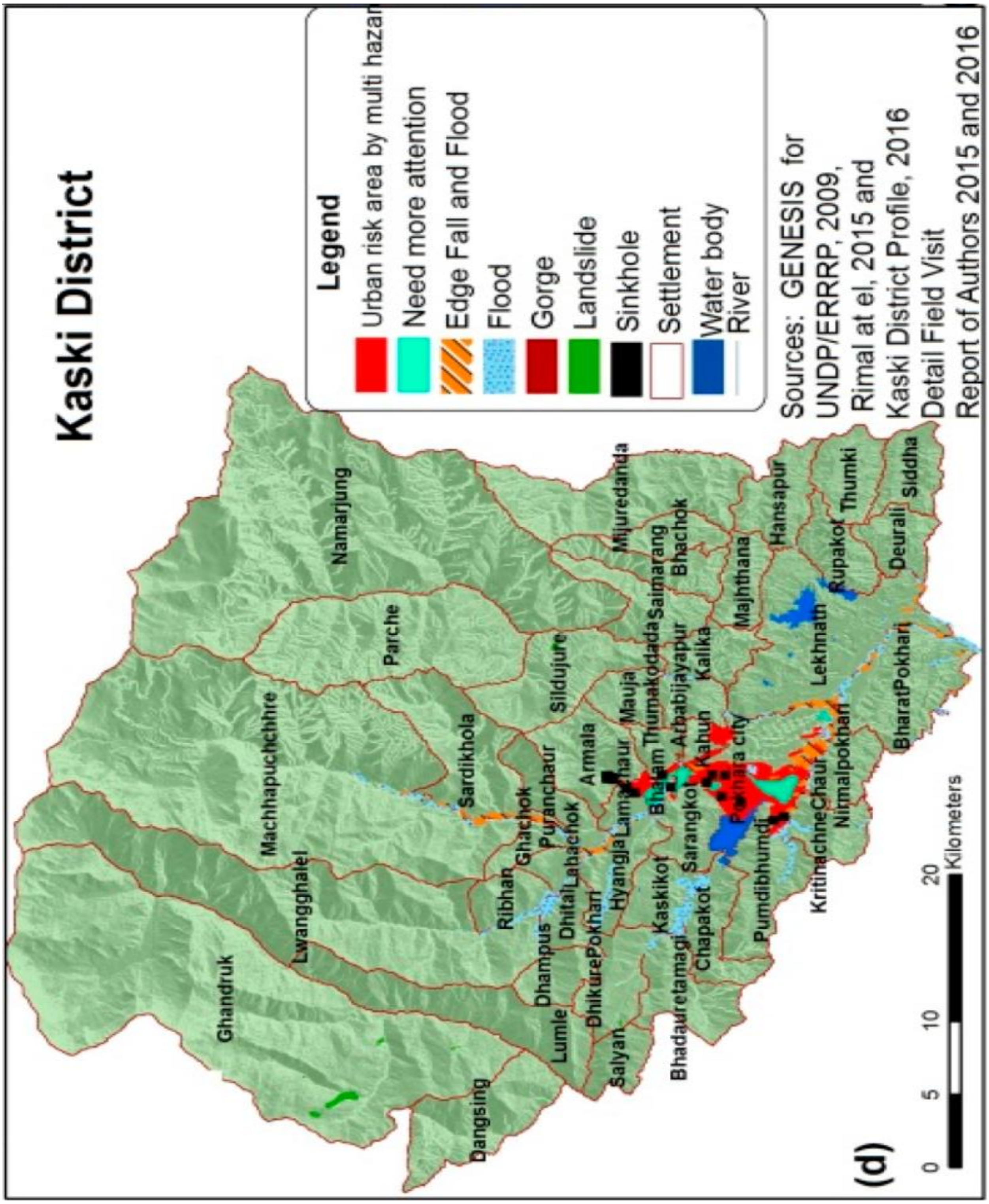
Kaski District
Legend
Urban risk area by multi hazar
Need more attention
Edge Fall and Flood
Flood
Gorge
Landslide
Sinkhole
Settlement
Water body
River
Sources: GENESIS for UNDP/ERRRP, 2009,
Rimal at el, 2015 and
Kaski District Profile, 2016
Detail Field Visit
Report of Authors 2015 and 2016
(d)
0 5 10 20 Kilometers
Ghandruk
Lwangghalel
Machhapuchchhre
Namarjung
Parche
Sardikhola
Sildujure
Dangsing
Lumle
Dhampus
Ribhan
Ghachok
Puranchaur
Armala
Mijuredanda
Saimarang
Bhachok
Salyan
DhikurePokhari
Dhital
Lahachok
Hyangja
Lamachaur
Mauja
Thumakodada
Kalika
Majhthana
Hansapur
Bhadauretamagi
Kaskikot
Sarangkot
Bhalam
Arbabijayapur
Kahun
Pokhara city
Lekhnath
Rupakot
Thumki
Chapakot
Pumdibhumdi
Kritinachnechaur
Nirmalpokhari
BharatPokhari
Deurali
Siddha

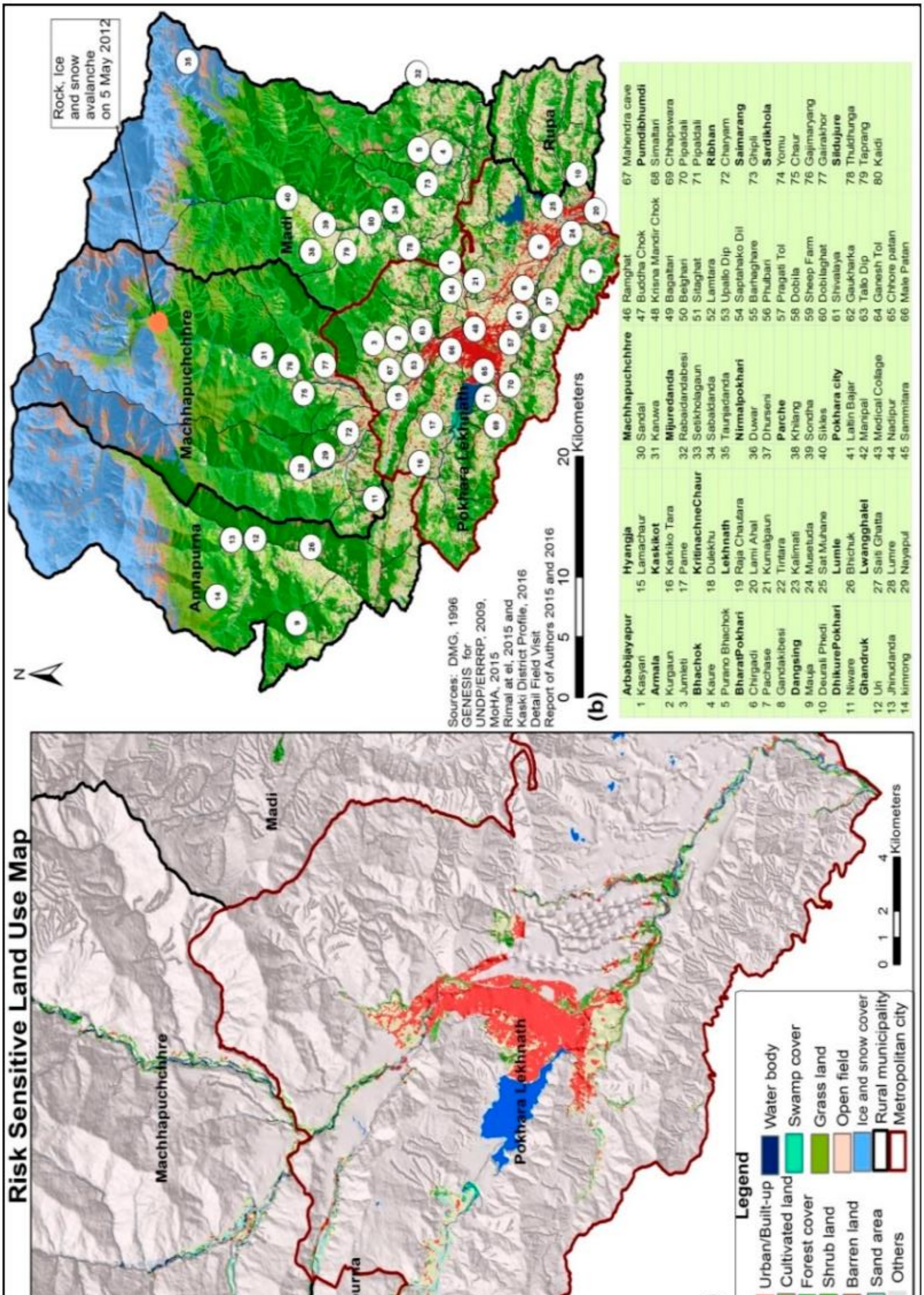
Risk Sensitive Land Use Map
Machhapuchchhre
Madi
Annapurna
Pokhara Lekhnath
(a)
Legend
Urban/Built-up
Cultivated land
Forest cover
Shrub land
Barren land
Sand area
Others
Water body
Swamp cover
Grass land
Open field
Ice and snow cover
Rural municipality
Metropolitan city
0 1 2 4 Kilometers
N
Rock, Ice and snow avalanche on 5 May 2012
Annapurna
Machhapuchchhre
Madi
Pokhara Lekhnath
Rupa
Sources: DMG, 1996
GENESIS for UNDP/ERRRP, 2009,
MoHA, 2015
Rimal at el, 2015 and
Kaski District Profile, 2016
Detail Field Visit
Report of Authors 2015 and 2016
0 5 10 20 Kilometers
(b)
Arbabijayapur
1 Kasyari
Armala
2 Kurgaun
3 Jumleti
Bhachok
4 Kaure
5 Purano Bhachok
BharatPokhari
6 Chirgadi
7 Pachase
8 Gandakibesi
Dangsing
9 Mauja
10 Deurali Phedi
DhikurePokhari
11 Niware
Ghandruk
12 Uri
13 Jhinudanda
14 kimrong
Hyangja
15 Lamachaur
Kaskikot
16 Karkiko Tara
17 Pame
KritinachneChaur
18 Dulekhu
Lekhnath
19 Raja Chautara
20 Lami Ahal
21 Kumalgaun
22 Tintara
23 Kalimati
24 Musetuda
25 Sat Muhane
Lumle
26 Bhichuk
Lwangghalel
27 Saiti Ghatta
28 Lumre
29 Nayapul
Machhapuchchhre
30 Sandal
31 Karuwa
Mijuredanda
32 Rabaidandabesi
33 Setikholagaun
34 Sabaldanda
35 Taunjadanda
Nirmalpokhari
36 Duwar
37 Dhurseni
Parche
38 Khilang
39 Sondha
40 Sikles
Pokhara city
41 Laltin Bajar
42 Manipal
43 Medical Collage
44 Nadipur
45 Sammitara
46 Ramghat
47 Buddha Chok
48 Krisna Mandir Chok
49 Bagaltari
50 Belghari
51 Sitaghat
52 Lamtara
53 Upallo Dip
54 Saptahako Dil
55 Barhaghare
56 Phulbari
57 Pragati Tol
58 Dobila
59 Sheep Farm
60 Dobilaghat
61 Shivalaya
62 Gaukharka
63 Tallo Dip
64 Ganesh Tol
65 Chhore patan
66 Male Patan
67 Mahendra cave
Pumdibhumdi
68 Simaltari
69 Chhapswara
70 Pipaldali
71 Pipaldali
Ribhan
72 Charyam
Saimarang
73 Ghipli
Sardikhola
74 Yomu
75 Chaur
76 Gajimaryang
77 Gairakhor
Sildujure
78 Thuldhunga
79 Taprang
80 Kaidi

आकस्मिक नम्बरहरू :

नेपाल प्रहारी–१००, दमकल–१०१, एम्बुलेन्स–१०२, जिल्ला ट्राफिक प्रहरी–१०३, सशस्त्र प्रहरी–१११४, विपद् हटलाइन–१२३४, जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, कास्की–९८५६११११२३४, रक्तसञ्चार केन्द्र तथा एम्बुलेन्स– ०६१–५७१०९१